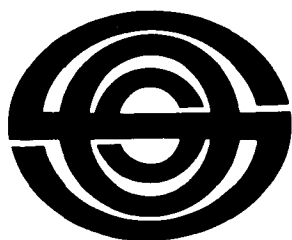

Allmän hälso- och sjukvård 1974

12. -08

Sveriges officiella statistik
Socialstyrelsen
Stockholm 1977

INLEDNING

TILL

Allmän hälso- och sjukvård / Socialstyrelsen. – Stockholm, 1913-1982. - (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1911-1979.

1911-1967 utgiven av Kungl. Medicinalstyrelsen.

1911-1950 med innehållsförteckning på franska. 1913-1950 med fransk parallelltitel: Hygiène et service sanitaire en Suède. 1951-1979 med innehållsförteckning och parallelltitel på engelska: 1951-1956: Public health and sick care in Sweden ; 1957-1979: Public health in Sweden . 1960-1979 även med sammanfattning på engelska.

Föregångare:

Bidrag till Sveriges officiella statistik. K, Hälso- och sjukvården. 1, Sundhetskollégii underdåniga berättelse för år ... – Stockholm : Norstedt, 1864-1912. - Sundhetskollégium ersattes 1879 av Medicinalstyrelsen.
Täckningsår: 1861-1910 = Ny följd 1-50.

Sinnessjukvården i riket /Kungl. Medicinalstyrelsen. – Stockholm, 1913-1939.
– (Sveriges officiella statistik).
Täckningsår: 1911-1939.

Efterföljare:

Hälsan i Sverige: hälsostatistisk årsbok / Statistiska centralbyrån. – Stockholm : 1988–1992. – (Sveriges officiella statistik).
Täckningsår: 1987/88-1991/92.

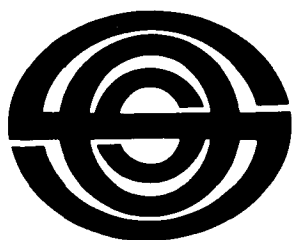
Det civila veterinärväsendet / av Kungl. Veterinärstyrelsen. – Stockholm, 1918-1951. – (Sveriges officiella statistik).
Täckningsår: 1916-1949.

Översiktspublikation:

Historisk statistik för Sverige. Statistiska översiktstabeller : utöver i del I och del II publicerade t.o.m. år 1950 / Statistiska centralbyrån. – Stockholm, 1960

Allmän hälso- och sjukvård. 1974. – (Sveriges officiella statistik).
Digitaliserad av Statistiska centralbyrån (SCB) 2011.
Vid digitaliseringen har en tabellförteckning skapats och lagts till.

Allmän hälso- och sjukvård 1974

12. -08

Sveriges officiella statistik
Socialstyrelsen
Stockholm 1977

Public Health in Sweden 1974

Official Statistics of Sweden
National Board of Health and Welfare
Stockholm 1977

Tidigare publicering

Årspublikationen Allmän hälso- och sjukvård har för årgångarna 1911–1973 utgivits under samma namn inom serien Sveriges officiella statistik: Hälso- och Sjukvård.

Previous publication

The annual report on Public Health in Sweden has been published by the National Board of Health and Welfare within the series of Official Statistics of Sweden: Public health. Earlier editions: 1911–1973.

Published by the National Board of Health and Welfare, S-106 30 Stockholm

Liber Förlag/Allmänna Förlaget
ISBN-91-38-02879-4

Printed in Sweden
AB Fälth's Tryckeri
Värnamo 1977

FÖRORD

Socialstyrelsen får härmed överlämna den statistiska redogörelsen »Allmän hälso- och sjukvård» för år 1974.

Liksom föregående år presenteras såvitt möjligt varje tabell med sin förklarande kommentar i omedelbar anslutning, varigenom tabellavdelning av vedertagen typ kunnat nedskäras.

Tidigare har styrelsen tillställt sjukvårdshuvudmännen en statistisk redogörelse för verksamheten vid lasaretten fördelad efter sjukvårdsområde och verksamhetsområde och med totaler för hela riket. En sammanställning för övriga sjukhus/sjukhem med uppgifter om antalet vårdplatser, intagningar, vård dagar m m förvaras i manuskript i socialstyrelsen.

Byrådirektör Erik Salwén har närmast svarat för arbetet med föreliggande redogörelse.

Stockholm i mars 1977

BROR REXED

Bo Gran

INNEHÅLL

	Sida
Sammanfattning på engelska	10
Kap A. Hälso- och sjukvårdens organ	17
a. Översikt av organisationen	17
b. Översikt av den slutna och öppna vården	32
c. Vissa fristående organ och verksamheter	46
Länsläkarorganisationen, distriktsläkare	46
Distriktsvården m m	48
Mödra- och barnhälsovården	49
Lungsjukvården	53
Vården av veneriskt sjuka	55
Den abortförebyggande verksamheten	55
Skyddsympningarna	56
Karantänsväsendet	59
d. Folktandvården	60
e. Apoteken, läkemedelsförmåner, läkemedelskontroll	63
f. Åtgärder med anledning av läkemedels biverkningar	67
g. Missbildningsregistret	67
Kap B. Hälso- och sjukvårdens personal	68
Kap C. Kostnader för hälso- och sjukvård	76
Kap D. Sjukdomar, förlossningar m m	80
a. Smittsamma sjukdomar	80
b. Förlossningar	90
c. Legala aborter, steriliseringar, kastreeringar	95
Bilaga 1. Specifikation av vårdplatserna inom den slutna kroppssjukvården	100
Bilaga 2. Specifikation av landstingens och landstingsfria kommuners lasarett för psykiatrisk vård m m	110
Bilaga 3. De fastställda vårdplatserna den 31/12 1974 fördelade efter sjukvårdsområde, sjukhustyp och vårdform	115
Bilaga 4. Läkare och tandläkare med specialistbehörighet	134
Bilaga 5. Befolkningsstatistik	136
Karta 1. Sjukvårdsområden	44
Karta 2. Hälso- och sjukvårdsregionerna	45

CONTENTS

	Page
Summary in English	10
Chapter A. Health and sick care	17
a. Organization of Health Services	17
b. Hospital care; ambulatory care	32
c. Certain independent institutions and activities	46
Medical officers	46
Public Health Nurses	48
Maternity and Child Welfare	49
Care of lung diseases	53
Care of venereal diseases	55
Consultation bureaus for sexual hygiene	55
Vaccinations and inoculations	56
Quarantine organization	59
d. Public dental care	60
e. Pharmacies, control of drugs	63
f. Prevention of adverse effects of drugs	67
g. Congenital malformation registry	67
Chapter B. Health personnel	68
Chapter C. Cost of Health and Medical care	76
Chapter D. Diseases, deliveries etc	80
a. Infectious diseases	80
b. Deliveries	90
c. Abortions, sterilizations and castrations on medical or legal indications	95
Annex 1. Beds in somatic hospitals according to type of care	100
Annex 2. Detailed information on the mental hospitals of the counties and communes outside county councils	110
Annex 3. Survey of hospital beds by principal district for health and sick care, type of hospital and type of care	115
Annex 4. Physicians and dentists with specialist competence	134
Annex 5. Vital statistics	136
Map 1. Principal districts for health and sick care	44
Map 2. Regions for health and sick care	45

Alfabetisk innehållsförteckning

- Aborter 95
 Abortförebyggande 55
 Apotek 63–66
 Barnadödlighet 137
 Barnmorskor 51, 53, 70, 75
 Barnsjukhus (översikt) 33
 Befintliga vid lasarett för
 psykiatrisk vård 110
 Befolkningsstatistik 136
 Beläggning 24, 26
 Bäddkvoter 28, 29
 Bördnummer 92, 93
 Dagkostnad, se Driftkostnader
 Dispensärer 19, 53, 54
 Distriktsbarnmorskorna 51, 75
 Distriktsläkarna 46, 47
 Distriktsköterskorna 48, 75
 Driftkostnader 77, 78
 Dödsorsaker 138
 Enskilda vårdhem 26, 108,
 109, 115
 Epileptikervård 29, 31, 115
 Familjevård 39
 Folkmängd 136
 Folktandvård 60–62
 Födda, 90–94, 137
 Förlösningar 90
 Försäkringskassornas
 kostnader 77
 Gonorré 85–88
 Huvudmän 19, 25
 Infektionssjukdomar 80–89
 Inrättningar för psykiskt
 utvecklingsstörda 24–26, 29
 36, 37, 115
 Intagna på nybörjarkurs 73, 74
 Intagningar på sjukhus 24, 26,
 28, 29, 110
 Intagningsområden 44
 Karantänsväsen 59
 Kastreringar 98
 Kliniker vid sjukhus 31, 100
 Konvalescenthem 35
 Kostnader för hälso- och
 sjukvård 76–79
 Kroppssjukhus 24–32, 100–133
 Könspolikliniker 55
 Könsjukdomar, se Veneriska
 sjukdomar
- Lagstiftning 23
 Landstingsområden 44
 Lasarett 24–26, 32, 100, 115
 Levande födda, se Födda
 Livslängd 137
 Lungsjukvård 53
 Långvarigt kroppssjuka
 (översikt) 34, 35
 Läkare 41–43, 46, 47, 68–73,
 110–113, 134
 Läkartäthet 71, 72
 Läkemedelsbiverkningar 67
 Länsläkarorganisationen 46
 Medicinalpersonal 68–75
 Mentalsjukhus – se Psykiatrisk
 vård
 Missbildningsregistret 67
 Mödra- och barnhälsovård
 49–52
 Nationalföreningen mot hjärt-
 och lungsjukdomar 55
 Nämnden för internationella
 hälso- och socialvårds-
 ärenden 16
 Organisation, central, lokal
 17–20
 Organisation, öppen vård 22,
 38–40
 Organisation, slutna vård 22,
 32
 Personal 41–43, 68–75
 Platser, se Vårdplatser
 Polikliniker 22, 40
 Polio 80, 81, 84
 Polioympningar 58, 59
 Psykisk barna- och
 ungdomsvård 39
 Psykiatrisk vård, slutna 26–28,
 36, 110, 115
 Psykiatrisk vård, öppen 38, 39
 Psykiskt utvecklingsstörda
 24–26, 36–38, 115
 Regionssjukvård 45
 Rättspsykiatriska stationer
 114
 Röntgenarbeten 40, 54
 Sekundärplatser 114
 Sexualrådgivning 55
 Sjukgymnaster 70
- Sjukhus 21–36, 100–133
 Sjukhus av lasarettskaraktär
 33, 34, 108, 109
 Sjukhustyper – vårdformer 21,
 115–133
 Sjuksköterskor 41–43, 70, 74,
 75
 Sjukvårdsområden 44
 Sjukvårdsstyrelser 16, 19
 Skyddsympning 56–59
 Skärmbildscentral,
 socialstyrelsens 54
 Slutna vård 21–36, 115
 Socialstyrelsen 16, 18
 Specialister 134, 135
 Stadsläkarna 46, 47
 Statens bakteriologiska
 laboratorium 16, 18
 Statens livsmedelsverk 16, 18
 Sterilisering 98, 99
 Tandläkare 60–62, 69–72, 135
 Tandläkartäthet 71, 72
 Tecken 8
 Tjänster, barnmorske- 75
 Tjänster, läkar- 42, 43, 47
 Tjänster, sjuksköterske- 42,
 43, 75
 Tuberkulos 89
 Tuberkulosvård 53, 54
 Utgifter, se Kostnader
 Utveckling i tiden, vårdplatser
 m m 28–31
 Utveckling i tiden, personal
 70, 73, 74
 Vaccinationer 56–59
 Vakanser 43, 47, 75
 Veneriska sjukdomar 55,
 85–88
 Veterinärer 69
 Vård dagar 24, 26, 28, 29, 30
 Vårdformer–sjukhustyper
 21, 115
 Vårdplatser 24–31, 100–133
 Vårdplatser per 100 000
 invånare 28, 29
 Öppen vård 19, 22, 38–40

Alphabetical index

- Abortions 13, 14, 95
- Admissions to hospitals 10, 11, 24, 26, 28, 29, 110
- Ambulatory care 12, 13, 40
- Bed ratios 11, 28, 29
- Births 14, 90–94, 137
- Castrations 14, 98
- Causes of death 138
- City M.O.s, 12, 46, 47
- Convalescent homes 11, 35
- County Council districts 44
- Days of treatment 24, 26, 28, 29, 30
- Deliveries 14, 90
- Dentists 13, 60–62, 69–72, 135
- Dentists' density 71, 72
- Departments in hospitals 31, 100
- District midwifery 12, 75
- Districts, health and sick care 44
- Epidemic diseases 14, 80–89
- Epileptic care 29, 115
- Expenses out of public funds 14, 77
- Gonorrhoea 85–88
- Health Boards of local authorities 9
- Hospital specialized departments 31, 100
- Hospitals 10, 21–36, 100–133
- Hospitals, chronic sick 34, 35
- Hospitals, development 27–29
- Hospitals, for children 33
- Hospitals, general 10, 11, 24–26, 100, 115
- Hospitals, mental 11, 26, 27, 110, 115
- Hospitals, physical diseases 11, 26, 100, 115
- Hospitals, type of 11
- Insurance 9, 10, 77
- Infant mortality 137
- Infectious diseases 14, 80–89
- Investments 77
- Life expectancy 137
- Live births, see Births
- MCH 12, 49–52
- Medical officers 12, 46, 47
- Medical students 73
- Mental care, ambulatory 13
- Mental care, in hospital 11, 110
- Mental hospital population 110
- Mentally retarded 24–26, 29, 36, 115
- Midwives 12, 51, 53, 70, 75
- National Bacteriological Laboratory 9, 10
- National Board of Health and Welfare 9, 10
- National Food Administration 9, 10
- Nurses 13, 41–43, 70, 74, 75
- Occupancy 24, 26
- Organization 9, 10
- Patient days 24, 26, 28, 29, 30
- Personnel 13, 41–43, 68–75
- Pharmacies 63–66
- Physicians 13, 41–43, 46, 47, 68–73, 110, 134
- Physicians, density 71, 72
- Physiotherapists 70
- Polyclinics 12, 13, 40
- Polio 81, 84
- Polio, inoculations 13, 58, 59
- Population 14, 136
- Posts at hospitals 42, 43
- Private nursing homes 11, 26, 108, 109, 115
- Psychiatry, child and youth 13
- Public Dental care 13, 60–62, Public Health Nurses 12, 48, 75
- Quarantine organization 59
- Radiofluorography 40, 54
- Ratio, hospital beds 11, 28, 29
- Ratio, personnel 41, 71, 72
- Regional hospital organization 45
- Responsible authorities, 9, 10, 25
- Running cost 78
- Specialist doctors 134
- Sterilizations 14, 98, 99
- Stillbirths, see Births
- Swedish Institute for the Planning and Rationalization of Health and Social Welfare services (Spri) 9, 10
- TB care 12, 54
- TB dispensaries 12, 54
- Trends, hospital beds etc 28–31
- Trends, personnel 70, 73, 74
- Tuberculosis 14, 89
- Vacant posts 43, 75
- Vaccinations 56, 59
- Venereal diseases 85–88
- Veterinaires 69
- Vital statistics 136
- X-ray activities 11, 12, 40, 54

Tecken och förkortningar *Codes*

- = Intet finns att redovisa. *Magnitude nil.*
- 0 eller 0,0 = Mindre än 0,5 (eller 0,05) av enheten. *Magnitude less than half (or five hundredth) of unit.*
- .. = Uppgift saknas. *Data not available.*
- . = Uppgift kan icke förekomma. *Category not applicable.*
- * = Preliminär uppgift. *Provisional figure.*
- † = Rikspplatser = vårdplatser upplåtna för samma kostnad oberoende av patientens hemort. *Beds available for same cost irrespective of patient's domicile.*
- MF = Medicinalväsendets författningssamling
Code of statutes in the field of health and sick care.
- SFS = Svensk författningssamling. *Swedish code of statutes.*
- SOS = Sveriges officiella statistik. *Official statistics of Sweden.*
- SOU = Statens offentliga utredningar. *Official report of governmental ad hoc committee.*

- Huvudmän. *Responsible authorities.*
- S = Staten. *The State.*
- L = Landsting. *County council.*
- U = Landstingsfri kommun. *Commune outside county council.*
- F = Fond, stiftelse, förening. *Charitable fund, foundation, association etc.*
- P = Privat. *Private enterprise.*

Geografisk kod, se karta 1. *Geographical code, see map 1.*

Public health administration in Sweden in 1974

MINISTRY OF SOCIAL AFFAIRS

THE NATIONAL BOARD OF HEALTH AND WELFARE

Related Independent Services

National Bacteriological Laboratory
Institute of Occupational Health
Committee on Hospital and Social Welfare Buildings
Committee on International Health Relations
Swedish Institute for the Handicapped

HB Department of Health Protection and Promotion

Divisions:

- HB 1: Environmental Health and Preventive Medicine
HB 2: Social Care of Children and Adolescents
HB 3: Dental Health

SN Department of Medical Services

Divisions:

- SN 1: Ambulatory Medical Services and Social Medicine
SN 2: Somatic Hospital Services
SN 3: Mental Health
SN 4: Drug Dependence and Care of Alcoholics
Office of Committees
Forensic and Social Psychiatry

LA: Department of Long-term Care

Divisions:

- LA 1: Somatic Long-term Care and Rehabilitation
LA 2: Care of Mentally Retarded
LA 4: Care of the Aged and Social Aid

PB Department of General Planning and War Emergency Planning

Divisions:

- PB 1: Planning of Man-power and Training
PB 2: Planning of Medical and Social Services
PB 3: Statistics
PB 4: War Emergency Planning of Medical and Social Services
PB 5: War Emergency Planning of Man-power and Training

L Department of Drugs

Divisions:

- L1: Legislation, Consumption, Abuse, Inspection
L2: Registration

Laboratory Divisions

- L3: Pharmacy
L4: Pharmacology
L5: Pharmacotherapy
L6: Clinical Drug Tests

Taking independent decisions:

Council of Forensic Medicine
Social Psychiatry Committee
Medical Services Liability Council
Drug Council
Competence Committee for Dentists
Swedish Committee on Foreign Health Workers

A Department of Administration

Divisions:

- A1: Legal Matters
A2: Legal Matters
A3: Office and Staff Management
A4: Budget and Finance
A5: Public Information and International Cooperation

Lateral Authorities concerned with Health Services

1. Authorities exclusively concerned with Health and Medical Care
Karolinska Hospital Board of Directors
Swedish Institute for the Planning and Rationalization of Health and Social Welfare services (Spri)
Medical Board of Swedish Armed Forces
Committee on Post-graduate Training of Doctors
National Institute of Radiation Protection
National Board of Industrial Safety

2. Other authorities concerned with Health Services:
National Social Insurance Board
Labour Accidents Insurance Court
National Correctional Administration
National Board of Education
Civil Defence Board
Board of Trade
National Administration of Shipping and Navigation
National Civil Aviation Administration
National Environment Protection Board
National Food Administration
Committee for the Extension of Teaching Hospitals

Advisory Councils:

Scientific Council
War Emergency Council
Council of auxiliary Aids to Handicapped
Committee on the Evaluation of Adverse Reactions to Drugs

Responsible authority for:

The National Board of Health and Welfare is active as:
National Laboratory for Forensic Chemistry
National Centres for Forensic Medicine
National Centres and Departments for Forensic Psychiatry
County Medical Officers

Central chief authority for:

Youth Welfare Schools (and attached boarding facilities)
Public and Private Institutions for Alcoholics

Supervisory authority for:

County Temperance Boards
County Social Welfare Advisers
The Dalby Pilot Project for ambulatory Care

Local, autonomous bodies (supervised by the National Board):

Health Boards of Counties and Communes outside County Councils

Central Boards for Care of Mentally retarded

Local Health Committees

Private Hospitals and other Agencies
Health Associations of Communes (cum advisers)

SUMMARY

Organization (chapter Aa)

All the activities in the field of public health in Sweden (including medical care) are either operated or controlled by public authorities.

Public health is under the *Ministry of Social Affairs*, the chief of which is a member of the cabinet.

Up to 1968 health and sick care on the one hand and social welfare on the other were governed at the national level by separate directorates called the National Board of Health and the National Social Board respectively, but from that year on the two administrations were joined into one body.

Thus the *National Board of Health and Welfare* is nowadays the name of the principal instrument of the State for governing and superintending the activities pertaining to the field under review in this publication.

The main part of the field work of the health and sick care rests with provincial authorities. The county councils, 23 in number, and 3 communes outside county councils shall see to it that the sick receive the care required. The county council districts correspond to the 23 counties, (see map 1, page 44). The State is the responsible authority for the senior county medical officers' organization, whereas the county councils and county boroughs are responsible for the services of the local medical officers, the district public health nurses, district midwives, the public dental care etc.

The *National Food Administration* formed 1972 is an independent body outside the jurisdiction of the National Board of Health and Welfare. It shall conduct, co-ordinate and supervise the food-hygienic work and be the central organ for food-investigations, looking after the interest of the consumers in the field of foodstuffs. It is also the chief authority for the inspection of the veterinary organization. In connection with the creation of this board, the Board of Public Health and the National Veterinary Board were liquidated. The *Swedish Institute for the Planning and Rationalization of Health and Social Welfare Services* (Sprì) and the *National Bacte-*

riological Laboratory are two other independent bodies.

The sickness insurance scheme is supervised by the *National Social Insurance Board*. Insurance is compulsory. Benefits include free care for hospitalized patients, and doctors' services and medicine at a reduced cost for out-patients. Dental care is included from 1974. Patients pay a reduced cost for treatments.

Hospitals (chapter Aa-Ab)

A conspicuous feature of the Swedish hospital system is that the main part of the establishments is owned and operated by public authorities. 2,8 % of the beds available belong to the State, 90,0 % to counties or county boroughs, 0,8 % to local authorities (small towns, parishes), 5,8 % to private enterprises and 0,8 % to funds, associations etc. (Table A 2, bottom line). The last group may for practical purposes be added to the State institutions, the difference being merely formal since these enterprises, although built up as foundations etc., are operated in close collaboration with the government which has representatives in their administrative committees and pay grants towards their expenses. In some cases the State owns all the shares in the enterprise. Hospitals for rheumatics, one maternity hospital, one hospital for bone, joint and glandular TB and one hospital for TB of the lungs belong to this category (code letter F, see annex 1).

A distinction is made between type of care and type of hospital. As far as in-patients are concerned, the correlation between the two concepts is illustrated in the table below. The main part of the care of physically sick is concentrated in the general hospitals and similar institutions, whereas independent hospitals for special kinds of diseases are becoming rare. On the other hand the general hospitals are more and more split up on specialized departments. The specialization of hospitals for physical diseases (the "somatic" hospitals) is illustrated in detail by annex 1.

Table A 1 gives a survey of beds, admissions and bed-days of all hospitals, including establishments for the mentally retarded.

*Survey of hospitals, showing combination of type of hospital and type of care
(Cf. annex 3.)*

Type of hospital	No. of hospitals	No. of beds								
		Care of lung-diseases	Epidemic care	Maternity care	Care of chronic sick	Other somatic care	Care of mental diseases	Care of epileptics	Care of mentally retarded	Total
1 General hospitals etc. ¹										
Type 1	8	358	453	615	1 159	10 247	1 523	—	—	14 355
Type 2	26	709	1 281	1 219	4 639	13 387	6 550	127	195	28 107
Type 3	80	1 090	458	1 310	8 648	13 504	3 723	—	—	28 733
2 Other hospitals of similar character										
	13	—	—	—	229	1 618	42	—	—	1 889
3 Mental hospitals										
	19	—	—	—	—	—	15 899	—	—	15 899
4 Cottage hospitals and somatic nursing homes										
1 under health authority	244	—	—	25	21 221	834	636	—	—	22 716
2 under social authority	28	—	—	—	1 174	—	—	—	—	1 174
3 Private	57	—	—	—	2 305	265	1	—	—	2 571
5 Mental nursing homes										
1 under health authority	85	—	—	—	206	17 5	812	—	—	6 035
2 Private	154	—	—	—	—	—	2 868	—	—	2 868
6 Institutions for mentally retarded										
	158	—	—	—	—	—	—	—	12 807	12 807
Total	872	2 157	2 192	3 169	39 581	39 872	37 054	127	13 002	137 154
per 100 000 inhabitants		26	27	39	484	487	453	2	159	1 677

¹ Type 1 = General hospitals for somatic care (except for chronic sick) with 1 000 beds (or more).

Type 2 = General hospitals for somatic care (except for chronic sick) with 500–999 beds.

Type 3 = General hospitals for somatic care (except for chronic sick);-sanatoria for TB of the lungs and hospitals for epidemic care with less than 500 beds.

Convalescent homes are not included in any tables, except the one on page 35 (bottom).

The general increase of in-patient care, as measured by the number of beds, was 17.5 % from 1960 to 1974 (table A4). For the care of physically sick it was 27.9 % and for care of mentally diseased 7.7 %. At the same time the number of admissions for physical care rose by 40.9 % and for mental hospital care 225.1 %, to give some examples. Beds for chronic sick increased by 112.3 % and admissions by 114.9 %.

To return to table A 1, it will be seen that 116 699 in-patients were treated per day in all hospitals added together, which corresponds to 1.4 % of the population of Sweden.

In general hospitals for mainly somatic diseases the number of in-patients per day was 56 565 (table A 3). The same hospitals were also visited by 3.7 million out-patients paying 9.7 million visits (patients at X-ray departments not included). (table A 8).

The nursing personnel of the hospitals for mainly physical diseases is calculated at about 97 200 individuals, of whom about 7 400 were doctors, and the personnel of the mental hospitals to about 15 750 individuals, whereof about 500 doctors (table A 9).

The total running costs of somatic and mental hospitals owned and operated by counties and county boroughs and by the State (two general hospitals) are illustrated in table C 4. The costs are distributed into different counties and type of hospitals. They include superannuation and depreciations.

Salaries constitute the predominant part of the running costs of the hospitals and is the main lever of the increase of this cost during the last decades. The increase is partly due to a general raise of the wages, partly to a shortening of the working day of the nursing personnel, in its turn causing increased recruitment.

The patient's cost of hospital care in a public ward is completely compensated by public funds and the health insurance. Also medicine and doctors' fees are thus covered. If the patient has a private room or goes to a private hospital, he is reimbursed for that part of the costs which corresponds to the price charged in a public ward at a hospital in his home district.

Public Health Services outside the hospitals (chapter Ac)

The adjoining table presents a survey of the local services for ambulatory care and environmental sanitation.

There were 1 877 district *medical officers'* posts at the end of 1974, 259 of which, however, were vacant and without debuts. There are 21 senior county medical officers and 9 deputy county medical officers. In the three communes outside county councils there were three senior medical officers (Cf. table A 12 and A 13).

There were 2 050 posts for *public health nurses* in general service in rural districts and towns at the end of 1974 (table B 5), but 55 of these were vacant and without debuts.

There were 301 posts for *district midwives*. Their activity is concentrated on prenatal care of pregnant women, since more than 99 % of all deliveries take place in hospitals. They assist, however, to some extent at deliveries in general hospitals, cottage hospitals etc.

The *maternity and child welfare* organization with 1 993 working units (centres, type I and II) is illustrated by table A 16.

46 *TB dispensaries* were working in 1974, where 662 418 X-ray examinations were made (table A 21).

Medical treatment for venereal diseases was given free of charge in bigger communes at special policlinics.

Survey of the Public health units (out-patient care)

Service	Type of care	Number of units
Senior County Medical Officers	Supervision of environmental sanitation and of preventive and curative care	27 posts in counties and county boroughs
Medical Officers	Preventive and curative care	1877 posts
Public Health Nurses	Preventive and curative care	2050 districts (certain nurses in bigger communes not included)
Out-patients departments at hospitals	Preventive and curative care	about 200 somatic and mental hospitals
Policlinics in certain cities	Preventive and curative care	11 policlinics
Districts midwifery	Maternity care; deliveries	about 300 districts for midwives
MCH centres	Maternal and child health service	1993 centres, type I and II
TB dispensaries	TB ambulatory care	46 TB dispensaries
Policlinics for venereal diseases	VD ambulatory care	about 30 policlinics
Bureaus for Sexual Hygiene	Consultation on sexual matters, including use of contraceptives and prevention of abortions	31 bureaus
Quarantine organization	Preventive epidemic care	10 main stations
Bureaus of the mental hospitals for family care and assistance	Mental sick care and assistance to discharged patients	bureaus at 17 hospitals
Centres for children and youth mental care	Child and adolescent psychiatric care	53 centres
Public Dental Service	Dental care	1127 dental clinics
Local Public Health Committees	Environmental sanitation; preventive epidemic care	278 municipalities (local communes)

31 consultation *bureaus for sexual hygiene and abortion cases* subsidized by the State were in operation at the end of the year. At least one physician and two or three social workers were attached to each bureau.

Until the end of 1974 about 6.6 million persons of the total population (8.2 million) have received basic protection against poliomyelitis.

Mental care of children and youth was given at 53 child guidance centres (23 clinics with beds for observation and care) (chapter Ab).

The *Public Dental Service* includes all counties and county boroughs. The activity was carried on in 35 central dental policlinics, mostly situated in the premises of a general hospital, and 978 district policlinics including annex (table A 23). 2 662 dentists were employed in the service, i.e. 37 % of the total number in the country. 2 335 dentists attached to the district policlinics

worked in all 3 590 000 hours; 59 % of this time was reserved for children.

A *standing committee for observation of adverse effects of drugs* and a *congenital malformation registry* have been working since 1965 (page 66). According to the standards of the latter the average rate of malformations in the newborn (stillborn included) is 1.3 % in 1974.

Medical personnel (chapter B)

A survey covering all kinds of medical personnel is found in table B 1. There were 13 260 active physicians at the end of 1974. The number includes about 480 foreign physicians working in Sweden on a limited license. The active dentists were 7 180 in number. The number of fully licensed dentists, active and non active, appears from the comments to table B 1. There were 47 800 active nurses and nurse-midwives and 620 midwi-

ves. The total nursing medical personnel excluding personnel at institutions for mentally retarded amounted to 196 740.

Expenses out of public funds for health and medical care (chapter C)

The total expense of the State, the counties, the county boroughs, other local communes and the public insurance funds amounts to 18 118 million kr, i. e. 2 220 kr per inhabitant (table C 1). The share of the State in the total cost, including the expenses of the sickness funds, amounts to 36 %.

Diseases, deliveries etc. (chapter D)

The *infectious diseases* with individual notification are listed in table D 1. The sum of cases amounted to 13 238 (162 per 100 000 inh.) in 1974. They are listed in the following table.

Cases of notifiable infectious diseases 1974

(clinical cases).

No. in international classification	Diagnoses	
Infectious diseases of public concern		
000	Cholera	1
001	Typhoid fever	8
002	Paratyphoid fever	19
003	Other salmonella infections	1 569
004	Bacillary dysentery	201
006	Amoebic dysentery	112
030	Leprosy	1
036	Meningococcal meningitis	160
	Non purulent meningitis and meningoencephalitis	643
070	Infectious hepatitis	569
	Inoculation hepatitis	691
073	Psittacosis	57
100	Weil's disease	—

Other infectious diseases with individual notification

	Malignant gastro-enteritis in children under 2 years	33
027, 01–, 09	Listeriose	11
034, 10–, 19	Scarlet fever	8 916
021	Tularaemia	152
023	Brucellosis	3
037	Tetanus	1
125	Filariasis	15
120	Schistosomiasis	14
124	Trichinosis	—
084	Malaria	52
130	Toxoplasmosis	10

Total 13 238

The *TB morbidity* was characterized by the figures 1,5 per 1 000 inhabitants, which stands for the number of persons suffering from the disease and registered at the TB central dispensaries, 1,3 which stands for persons with TB of the lungs, 0,2 for new findings during 1974 of all forms of TB, and 0,05 for fatal cases of tuberculosis (all forms) (table D 7). From 1946 to 1969 the massradiofluorography unit of the National Board of Health and Welfare has made 9,1 million examinations.

According to the population registers the number of *children born* in 1974 was 110 606. Less than 0,1 % of the deliveries took place in the patient's home with a midwife in charge.

When *abortion, sterilization or castration for legal indications* has been accomplished, the operating doctor has to send a report to the National Board of Health and Welfare within one month. During 1974 30 636 such reports on legal abortions were registered. In 1945, the year prior to an extension of the legal indications, the number was 1 623. 9 percent of the abortions were authorized by the National Board of Health and Welfare (2 790), the remainder being carried out on the responsibility of two collaborating physicians. See tables D 14–D 16.

Exact data regarding the annual number of individuals falling sick with *mental disease* are not available. At the mental hospitals of the county councils' districts and of communes outside county councils 21 277 patients were on the files at the end of 1974 (annex 2, line 17). Of these 56 % were detained under provisions of the mental care act.

Population (annex 5)

The *population* of Sweden amounted to 8 176 691 at the end of 1974. During the same year 110 606 children were born (109 874 live born and 732 stillborn) and 86 316 persons died. The general death rate was 10,58 per 1 000 of the

mean population and the rate of live birth was 13.46. The infant mortality rate as measured by the number of dead during the first year per 1 000 live births was 9.6 and during the period 1969–73 the mean expectation of life was 72.00 years at birth for men and 77.25 for women. Vital statis-

tics are not the concern of the National Board of Health and Welfare, but some data on the subject are given in the annex. (Reference: Statistical abstract of Sweden – Statistisk årsbok and Population Changes – Befolkningsförändringar, National Central Bureau of Statistics.)

Översikt av organisationen för hälso-, sjuk- och socialvården 1974

KUNGL. MAJ:T (SOCIALDEPARTEMENTET)

SOCIALSTYRELSEN

Med Socialstyrelsen sidoordnade serviceorgan

Statens bakteriologiska
laboratorium
Arbetsmedicinska institutet
Nämnden för sjukvårds- och
socialvårdsbyggnader
Nämnden för internationella
hälso- och socialvårds-
ärenden (NIH)
Apoteksbolaget AB
Handikappinstitutet

Avd HB: Hälsovård, social-, barna- och ungdomsvård m m

HB 1: Omgivningshygien och hälsovård
HB 2: Social barna- och ungdomsvård
HB 3: Tandvård

Avd

SN: Akutsjukvård, nykterhetsvård m m

SN 1: Kroppssjukvård utanför sjukhus m m
SN 2: Slutet kroppssjukvård m m
SN 3: Psykiatrisk sjukvård
SN 4: Nykterhetsvård, narkomanvård

Nämndkansliet

Rätts- och socialpsykiatri

Avd LÄ: Långtidsvård, åldringavård m m

LÄ 1: Långtidssjukvård, rehabilitering,
handikappvård
LÄ 2: Omsorger om psykiskt utvecklingsstörda
LÄ 4: Åldringvård, socialhjälp m m

Avd PB: Planerings- och beredskaps- avdelningen

PB 1: Personal- och utbildningsplanering
PB 2: Allmän vårdplanering
PB 3: Statistik
PB 4: Beredskapsplanering m m
PB 5: Krigssjukvårdsutbildning, krigsplacering

Avd L: Läkemedelsavdelningen

L 1: Byrån för allmänna läkemedelsärenden
L 2: Registreringsbyrån

Läkemedelslaboratoriet:

L 3: Farmaceutiska enheten
L 4: Farmakologiska enheten
L 5: Farmakoterapeutiska enheten
L 6: Enheten för läkemedelsprovning

Avd A: Administrativa avdelningen

A 1: Juridiska ärenden
A 2: Juridiska ärenden
A 3: Kansli- och personalärenden m m
A 4: Ekonomiska och kamerala ärenden m m
A 5: Information och internationellt samarbete

Sidoordnade myndigheter med administrativa uppgifter

1. Myndigheter med enbart
hälso-, sjuk- och social-
vårdande uppgifter:
Karolinska sjukhusets
direktion
Sjukvårdens och social-
vårdens planerings- och
rationaliseringsinstitut (Spri)
Försvarets sjukvårdsstyrelse
Nämnden för läkares
vidareutbildning
Statens strålskyddsinstitut
Arbetsarkivstyrelsen

2. Övriga myndigheter med
hälso-, sjuk- och social-
vårdande uppgifter:
Riksförsäkringsverket
Försäkringsdomstolen
Kriminalvårdsstyrelsen
Skolöverstyrelsen
Civilförsvarstyrelsen
Kommerskollegium
Sjöfartsverket
Luftfartsverket
Statens naturvårdsverk
Statens livsmedelsverk
Nämnden för undervisnings-
sjukhusens utbyggnade

Beslutande nämnder:

Rättsläkarråd (3 sektioner)
Socialpsykiatrisk nämnd
Psykiatrisk nämnd
Medicinalväsendets ansvars-
nämnd
Läkemedelsnämnd
Specialistbehörighetsnämnden
för tandläkare
Nämnden för utländsk medicinal-
personal (3 sektioner)

Socialstyrelsen är:

chefsmyndighet för

statens rättskemiska laboratorium
statens rättsläkarstationer
statens rättspsykiatriska kliniker och stationer
länsläkarväsendet

central myndighet för

ungdomsvårdsskolorna (och de i samband med verksamheten vid nämnda skolor upprättade
särskilda inackorderingshemmen)
allmänna och statsunderstödda enskilda vårdanstalter för alkoholmissbrukare (i den mån
sådan anstalt ej lyder under annan statlig myndighet)

tillsynsmyndighet för

länsnykterhetsnämnderna

Styrelsen har inseende över

statens socialvårdskonsulenter
Styrelsen leder den forskning och utbildning i öppen hälso- och sjukvård som bedrivs vid
läkarstationen i Dalby

Rådgivande organ:

Vetenskapliga rådet
Beredskapsrådet
Hjälpmedelsrådet
Läkemedelsbiverknings-
kommittén

Lokala självstyrande organ (under socialstyrelsens överinseende):

Landstings (kommuners
utom landsting)
sjukvårdsstyrelser

Styrelser för
omsorger om psykiskt
utvecklingsstörda

Primärkommuners
hälsovårdsnämnder,
sociala centralnämnder,
barnavårdsnämnder
och nykterhets-
nämnder

Enskilda sjukhus och
andra enskilda organ

Hälsovårdsförbund
(med hälsovårds-
konsulenter)

Kapitel A

HÄLSO- OCH SJUKVÅRDENS ORGAN

a. Översikt av organisationen

Med allmän *hälso- och sjukvård* menas i denna publikation hälso- och sjukvårdande verksamhet, som bedrivs av det allmänna eller med dess sanktion och som är tillgänglig för allmänheten. Den militära hälso- och sjukvården, såsom huvudsakligen avsedd för militärpersonal, hör följaktligen icke till den *allmänna* sjukvården sålunda fattad, ej heller sjukavdelningar inom anstalter för kriminalvård, ungdomsvård o dyl. Institut för blindas och dövas är icke medräknade, enär de har huvudkaraktär av skola.

Hälsovården befattar sig med förebyggande verksamhet i form av t ex omgivningshygieniska åtgärder, hälsofostran och rådgivning riktad till allmänheten eller enskilda jämte profylaktisk individuell undersökning och behandling, medan *sjukvården* befattar sig med personer som vid sjukdom, skada, kroppsfel eller förlossning söker vård (diagnostik och terapi). I praktiken går dock dessa verksamheter ofta hand i hand och någon åtskillnad göres icke mellan dem i dispositionen av denna publikation.

All för allmänheten avsedd hälso- och sjukvårdande verksamhet i Sverige är underkastad statlig kontroll. Övervägande delen bedrivs av eller understödes av det allmänna.

Den centrala organisationen

Socialstyrelsen, som sorterar under socialdepartementet, är central förvaltningsmyndighet för ärenden som rör socialvården, hälso- och sjukvården samt läkemedelsförsörjningen i den mån det inte ankommer på annan statlig myndighet att handlägga sådana ärenden. Styrelsen är organiserad på 22 byråer, fördelade på 6 avdelningar. Inom styrelsen finns 8 råd eller nämnder för handläggning av särskilda frågor och dessutom biträdes styrelsen av ett antal rådgivande organ (se planen på sidan 16).

År 1971 fick socialstyrelsen en ny avdelning – läkemedelsavdelningen – genom sammanslagning av byrån för läkemedelsärenden, statens farmaceutiska laboratorium, farmakopélaboratoriet och läkemedelsbiverkningsnämndens verkställande del. Läkemedelsavdelningen omfattar 2 byråer och läkemedelslaboratorium på 4 enheter. En anledning till sammanslagningen var behovet av samordning och förstärkning av läkemedelskontrollens resurser.

Vid sidan av socialstyrelsen verkar vissa andra centrala institutioner på den allmänna hälso- och sjukvårdens område. Frågor om yrkesarbetshygien handlägges av *Arbetsmedicinska institutet*. *Statens bakteriologiska laboratorium* har till uppgift att inom den humana medicinens bakteriologiska, virologiska och epidemiologiska områden utreda, forska, framställa sera, ympännen m m.

Nämnden för sjukvårds- och socialvårdsbyggnader har till huvudsaklig uppgift att granska och godkänna byggnadsritningar för sjukvårds- och socialvårdsbyggnader.

Sjukvårdens och socialvårdens planerings- och rationaliseringsinstitut (Spri) har bl a till uppgift att främja, samordna och medverka i huvudmännens planerings- och rationaliseringsverksamhet inom hälso- och sjukvården samt socialvården. I samband med detta instituts tillkomst har bl a Centrala sjukvårdsberedningen och Rådet för sjukhusdriftens rationalisering avvecklats. Csb:s uppgift att granska och godkänna byggnadsritningar har övertagits av ovannämnda nämnd för sjukvårds- och socialvårdsbyggnader.

Statens livsmedelsverk, som inrättades 1972, har bl a till uppgift att leda, samordna och övervaka det livsmedelshygieniska arbetet, att vara centralt organ för livsmedelsundersökningar och att bevaka konsumentintresset inom livsmedelsområdet. Verket är chefsmyndighet för besiktningsveterinärorganisationen. I samband med verkets tillkomst avvecklades verksamheten vid Statens institut för folkhälsan och vid Veterinärstyrelsen.

Slutligen må nämnas, att de statliga undervisningssjukhusen intager en i förhållande till socialstyrelsen självständig ställning.

Den lokala organisationen

I sjukvårdslagen den 6 juni 1962 (SFS 1962:242) med senare ändringar är stadgat, att landstingskommun och kommun, som ej tillhör landstingskommun, har skyl-

dighet »ombesörja såväl öppen som sluten vård för sjukdom, skada, kroppsfel och barnsbörd, i den mån icke annan drager försorg härom».

Med *öppen* vård menas vård av patient, som icke är intagen på sjukhus; med *sluten* vård avses vård av intagen patient. Beträffande begreppet sjukhus hänvisas till »Översikt av den slutna vården» nedan i detta kapitel.

Landstingskommunerna är 23 till antalet, vartill kommer 3 kommuner, som icke deltagar i landsting. Landstingens områden sammanfaller i regel med länens. Undantag utgör de län, ur vilka landstingsfri kommun utbrutits. De tre kommunerna är Göteborg, Malmö och Gotland (se koden på karta 1).

I landstingskommun eller kommun som ej tillhör landsting utövas ledningen av den sjukvårdande verksamheten av en sjukvårdsstyrelse.

Att staten, landstingen och motsvarande kommuner uppbär huvudmannaskapet för den slutna vården och faktiskt är huvudmän också för betydande delar av den öppna, hindrar icke att även andra – primärkommuner, allmännyttiga stiftelser och enskilda personer – i viss omfattning svarar för delar av sjukvården, vilket framgår av följande översikt. De där förekommande bokstäverna S, L osv är huvudmännens kodbeteckningar.

(S) Staten är huvudman för:

Länsläkarorganisationen

2 undervisningssjukhus: Karolinska sjukhuset och Akademiska sjukhuset.
Riksförsäkringsverkets sjukhus ehuru formellt drivna av en privat organisation.

(L) Landstingen är huvudmän för:

Sjukhusvård i allmänhet – inkl öppen vård vid sjukhus (alltså för driften av lasarett¹, sjukstugor, sjukhem för långvarigt kroppssjuka, sjukhem för lättskötta psykiskt sjuka, inrättningar för psykiskt utvecklingsstörda, konvalescenthem).

Distriktsläkarvård

Förlossningsvård (öppen genom distriktsbarnmorskorna och sluten genom sjukhus)

Distriktsvård (distriktssköterskorna)

Mödrahälsovård

Barnhälsovård

Abortförebyggande verksamhet

Familjerådgivning

Tuberkulosdispensärer

Psykisk barna- och ungdomsvård

Folktandvård

¹ Sanatorier och epidemisjukhus benämnes lasarett för lungsjukvård och infektionssjukvård fr o m 1969.

- (U) Kommunerna utom landsting är huvudmän för samma vårdgrenar som landstingen. Länsläkarna motsvaras hos dem av förste stadsläkarna. Dessutom har dessa kommuner:
- Hälsovårdsnämnder
 - Fristående polikliniker
 - Stadssjuksköterskor
 - Skolhälsovård
- (K) Primärkommuner (andra än kommuner utom landsting) är huvudmän för:
- Hälsovårdsnämnder
 - Stadsläkare (kan förekomma i kommun med minst 15 000 och skall finnas i kommun med minst 40 000 invånare) och kommunalt anställda sjuksköterskor
 - Sjukhem för långvarigt kroppssjuka i vissa fall
 - Skoltandvård ej tillhörande folktandvården (i några kommuner)
 - Skolhälsovård
- (F) Föreningar, stiftelser o dyl, i vilkas styrelser det allmänna är representerat, förekommer såsom huvudmän för:
- Vissa specialistsjukhus av lasarettskaraktär (barnsjukhus, reumatikersjukhus, kustsanatorium)
- (P) Privata personer eller företag förekommer såsom huvudmän för:
- Enskilda vårdhem av sjukhemskaraktär
 - Inrättningar för psykiskt utvecklingsstörda

Härtill kommer privatpraktiserande läkare och tandläkare.

En preciserad översikt av huvudmannskapet för den slutna sjukvården lämnas i tabell A 2 och bilaga 1.

Det har framgått av ovanstående, att riket är indelat i 26 sjukvårdsområden. Dessa är emellertid för små för vissa vårdformer, och därför inrättades enligt riksdagsbeslut år 1960 den sk regionsjukvården. Denna innebär, att man indelat riket i sju sjukvårdsregioner så tilltagna, att var och en för sig lämnar ett befolkningsunderlag stort nog att motivera kliniker för varje slag av specialistvård, även av mera sällsynta sjukdomar. Kartan på sidan 45 visar regionernas gränser, namn och läge för de sk regionsjukhusen, dvs de lasarett – ett i varje region – till vilka den mest specialiserade vården förlagts, befolkningsunderlaget m m. Det framgår, att regionernas gränser i några fall korsar sjukvårdsområdenas.

Som komplettering till uppgiften om huvudmännen må nämnas, att stat, landsting och primärkommuner i viss utsträckning understödjer vård, för vilken de själva icke är huvudmän. Sålunda utgår på vissa villkor *statsbidrag* till anordnan-

de av radioterapeutiska kliniker och av vissa institutioner för psykiskt utvecklingsstörda samt till anordnande och till driften av kliniker för psykiskt sjuka. *Landstingsbidrag* utgår till vissa primärkommuner och enskilda, som driver vård av långvarigt kroppssjuka, vård av psykiskt sjuka, epileptikervård och vård av psykiskt utvecklingsstörda m m. Även bidrag till allmän kroppssjukvård förekommer undantagsvis, liksom till konvalescentvård.

Vårdformer och anstaltstyper

Man brukar skilja mellan vårdformer och typer av anstalter. Vårdformen bestäms närmast av de sjukdomar eller det klientel, som vårdas; så erhåller t ex tuberkulösa, psykiskt sjuka och gravida kvinnor resp tuberkulosvård, psykiatrisk vård och mödrhälsovård. Man talar även om akut vård, vård av långvarigt sjuka osv. Anstaltens typ, däremot, avser den driftenhet, som lämnar vården, t ex lasarett, sjukhem, poliklinik osv.

Vårdformer och anstaltstyper sammanfaller vanligen men icke alltid. Bilaga 3 visar, hur dessa förhållanden för närvarande ställer sig inom den slutna vården. Man ser, hur kroppssjukvården i det väsentliga bestrides av lasarett, men att sådan kroppssjukvård som avser vård av långvarigt kroppssjuka i stor utsträckning förekommer vid särskilda sjukhustyper. En mera ingående beskrivning av dessa förhållanden lämnas i kommentaren till bilagan och i textavsnitten b och c nedan i detta kapitel. Vad därnäst angår den öppna vården, har specialorgan inrättats för mödra- och barnhälsovård, förlossningsvård, lungtuberkulosvård, venerisk sjukvård och abortförebyggande verksamhet, vilket allt närmare beskrives i särskilda avsnitt under c nedan. Distriktsläkarna liksom distriktssköterskorna deltar i dylik specialiserad vård i egenskap av anställda vid ifrågavarande organ, men ingår i övrigt i organ för öppen hälso- och sjukvård i allmänhet (distriktsläkarväsendet resp distriktsvården).

Utvecklingen går mot en minskning av antalet anstaltstyper men mot en ökning av vårdformerna. Sålunda låter huvudmännen lasaretten överta de uppgifter som hafts om hand av de fristående sjukhusen för speciella vårdformer, antingen genom att öppna nya avdelningar eller genom att ansluta de fristående sjukhusen till lasaretten. Detta har sedan länge skett med förlossningsvården, på senare tid med tuberkulos- och infektionssjukvården, därnäst med den psykiatriska vården och under de senaste åren med vården av långvarigt kroppssjuka. Så länge man har specialistsjukhus för visst klientel, är likväl distinktionen mellan anstaltstyp och vårdform nödvändig att upprätthålla.

Det må tillfogas, att även vårdformernas inbördes förhållanden ändras. Samtidigt som en allt finare uppdelning på specialkliniker inom lasaretten äger rum, utjämnas gränserna mellan vissa vårdformer, såsom mellan kroppssjukvård och psykiatrisk vård och i viss mån också mellan akutvård och långtidsvård.

Översikt av den slutna vården

Sjukvårdslagen upptog 1974 följande typer av sjukhus (6 §):¹

Lasarett (för somatisk och/eller psykiatrisk vård)	Sjukhem för
Sjukstuga	a) långvarigt kroppssjuka
	b) lättskötta psykiskt sjuka
	c) konvalescenter

Inrättningar för psykiskt utvecklingsstörda utgör ytterligare en typ, som dock icke uppräknats ovan, beroende på att vårdformen icke räknas till den egentliga sjukvården och därför icke innefattas i sjukvårdslagen utan regleras genom särskild författning. (Se ytterligare beträffande institutioner för psykiskt sjuka och psykiskt utvecklingsstörda, tabell A 3.)

Översikt av den av det allmänna drivna öppna vården

Den öppna hälso- och sjukvården regleras genom en rad specialförfattningar, vilka omnämnes i de olika textavsnitten nedan. Vårdorganen presenteras i korthet i nedanstående översikt.

Syftet med översikten är att redovisa de särskilda organ, som meddelar öppen hälso- och sjukvård, icke att ge en uttömmande beskrivning av hur olika vårdbehov tillgodoses genom öppen vård.

Organ för öppen hälso- och sjukvård	Vårdform	Antal organ
Distriktsläkarna	Allmänläkarvård	700 läkarstationer
Distriktsvård	Hälso- o. sjukvård i allmänhet	22 050 distriktssköterske-distrikt
Öppen vård vid sjukhus	Hälso- o. sjukvård i allmänhet	ca 200 kroppssjukhus
Polikliniker i Stockholm o. Göteborg	Hälso- o. sjukvård i allmänhet	³ 11 polikliniker
Distriktsbarnmorskorna	Mödrahälsovård	Omr. 300 barnmorskeomr.
	Förlossningsvård	
Mödra- och barnvårdscentraler	Mödra- och barnhälsovård	1 993 centraler
Tuberkulosdispensärer	Lungsjukvård	46 tuberkulosdispensärer
Polikliniker för könssjukvård	Vård av veneriska sjukdomar	ca 30 polikliniker
Byråer för sexualrådgivning	Abortförebyggande m m	31 byråer
Karantänsväsendet	Förebyggande infektions-sjukvård	10 karantänsstationer
Fältverksamhet o. familjevård knutna till lasarett	Psykisk hälso- o. sjukvård	17 sjukhus
Centraler för psykisk barn- och ungdomsvård	Barn- o. ungdomspsykiatri	53 centraler
Folk tandvården	Tandvård	1 127 tandpolikliniker

¹ Fr o m 1969 har sjukhustyperna sanatorium, tuberkulossjukstuga, epidemisjukhus och epidemisjukstuga utgått ur lagen. – ² Dessutom ett antal tjänster för likartade uppgifter i vissa tätorter, jfr under Kap. A.c. distriktsvården m.m. – ³ Polikliniker som verkat under samma adress har räknats som en.

Lagstiftning

Sjukvårdslagen av den 6 juni 1962 och den med stöd av denna lag den 29 mars 1963 utfärdade sjukvårdsstadgan trädde i kraft den 1 juli 1963. Lagen har ändrats vid ett flertal tillfällen och sjukvårdsstadgan har ersatts av en sjukvårdskungörelse, som trädde i kraft den 1 januari 1973. Lagen upptager, såsom framgår av föregående översikt av den slutna vården, vissa typer av sjukhus. I fråga om de på anstalter av olika typ förekommande vårdformerna innebär de nya författningarna betydelsefulla ändringar. Epidemisjukhusen har med två undantag uppgått i centrallasarettens som infektionskliniker. De kvarvarande utgör enligt ändring i sjukvårdslagen 1969 lasarett för infektionssjukvård. Långvarigt kroppssjuka kan vårdas på lasarett, antingen på särskild klinik för dylika sjuka eller också på avdelning ansluten till befintlig klinik (vanligen den medicinska kliniken). Sanatorierna utgör – i de fall de ej uppgått i lasarett som lungkliniker – lasarett för lungsjukvård enligt ändring i sjukvårdslagen 1969. »Sjukhem» har vidare fastställts såsom benämning på fristående sjukhus för långvarigt kroppssjuka, lätt-skötta psykiskt sjuka och konvalescenter. Fr o m 1967 har begreppet mentalsjukhus utgått ur lagstiftningen, vilket innebär att dessa sjukhus numera klassificeras som lasarett specialiserade för psykiatrisk vård.

Ledning av landstingskommuns sjukvårdande verksamhet skall enligt sjukvårdslagen (9 §) utövas av sjukvårdsstyrelse och detsamma gäller för kommun som icke tillhör landstingskommun.

För öppen läkarvård utanför sjukhus skall landstingskommun vara indelad i läkardistrikt och i varje läkardistrikt skall finnas erforderligt antal distriktsläkare enligt lag om ändring i sjukvårdslagen den 1 december 1972 (MF 1972:100).

Enligt instruktion för länsläkarväsendet den 3 december 1965 skall i varje län finnas en länsläkarorganisation. En redogörelse för denna återfinnes i kapitel A, c.

Lag om beredande av sluten psykiatrisk vård i vissa fall den 16 juni 1966 trädde i kraft den 1 januari 1967, då sinnessjuklagen den 19 september 1929 upphörde att gälla.

Enligt stadgan om enskilda vårdhem m m den 20 mars 1970 avses därmed inrättning, som drivs av annan än staten, kommun eller landstingskommun och som har minst tre vårdplatser för sjukvård eller annan personlig omvårdnad eller tillsyn. Från stadgan är undantagna vissa vårdformer och typer av anstalter.

Genom lagen den 25 maj 1973 om ändring i lagen om allmän försäkring infördes från och med den 1 januari 1974 en allmän tandvårdsförsäkring. Försäkringen omfattar alla försäkrade över 19 år, i ett inledningsskede också åldersgruppen 17–19 år. Försäkringen omfattar all tandvård såväl inom folktandvård och odontologisk fakultet som hos privatpraktiserande tandläkare. I regel ersätter försäkringen hälften av beloppen i en av regeringen fastställd taxa, men för förebyggande åtgärder utgår ersättning med 75 % av taxans belopp. För särskilt kostsamma behandlingar ersätter försäkringen 75 % av taxans belopp till den del detta under en behandlingsomgång överstiger 1 000 kr.

Tabell A 1. Översikt av den slutna vården år 1974. Survey of in-patient services

Källa: Sjukhusens årsberättelser.

Sjukhustyp <i>Hospital type</i>	Antal sjukhus <i>No. of hospitals</i>	Vårdplatser (fastställt antal) <i>Beds (official number)</i>		Intagningar <i>Admissions</i>	Vårddagar, 1 000-tal <i>Bed-days, 1 000</i>	Patienter i medeltal per dag <i>No. of patients per day</i>	Beläggning, % <i>Occupancy, %</i>
		den 31/12	i medeltal under året <i>Average during year</i>				
Lasarett för somatisk och/eller psykiatrisk vård <i>Somatic and mental hospitals</i>	146	88 983	89 509	1 417 483	26 339	72 164	81
Sjukhem för somatisk och/eller psykiatrisk vård <i>Somatic and mental nursing homes</i>	568	35 364	34 576	59 401	11 947	32 729	95
Specialsjukhus och vårdhem för psykiskt utvecklingsstörda ¹ <i>Establishments for mentally retarded</i>	158	12 807	12 924	2 766	4 309	11 806	91
Hela den slutna vården <i>Total</i>							
1974	872	137 154	137 009	1 479 650	42 595	116 699	85
1973	870	137 016	136 494	1 408 493	42 710	117 014	86
1972	875	136 177	135 242	1 383 391	42 484	116 077	86
1971	877	134 458	134 051	1 366 777	41 744	114 367	85
1970	891	133 644	132 496	1 341 077	41 162	112 776	85
1969	886	131 347	129 837	1 303 561	40 311	110 440	85
1968	890	128 324	127 088	1 291 444	39 319	107 427	85
1967	900	126 010	124 663	1 206 019	38 403	105 215	84
1966	904	126 922	126 259	1 165 663	38 537	105 580	84
1965	902	125 667	125 187	1 132 160	38 243	104 775	84
1960	928	116 681	114 899	1 001 203	37 670	100 465	87
1955	963	105 108	104 703	916 784	34 861	95 510	91
1950	996	99 232	98 670	..	..	..	..

¹Före 1967 ingick även särskolor.**Tabell A 1**

Översikten omfattar samtliga sjukhus utom sjukhem för konvalescentvård, såvida dessa icke ingår som avdelningar av annat sjukhus.

Sjukhustyperna har i tabellen indelats i tre grupper nämligen, lasarett (inbegripet vissa andra sjukhus av lasarettskaraktär), sjukhem (inkl sjukstugor m fl) och inrättningar för psykiskt utvecklingsstörda. En mera ingående beskrivning av sjukhusens gruppering finns i texten kap A. b »Översikt av den slutna och öppna vården».

Vårdplatser. Uppgifterna om antalet platser i medeltal under året är beräknade som medeltal av antalen vid två på varandra följande årsskifteten.

Intagningar. Patienter, som intagits mer än en gång under året är dubbelräknade.

Vårddagar. In- och utskrivningsdagen har tillhopa alltid räknats som en. Vårddagar för barn, i den mån de vistats på sjukhuset endast i egen-skap av där nyfödda, är icke medräknade.

Patienter i medeltal per dag = antalet vårddagar dividerade med 365 (366). Antalet i medeltal per dag vårdade personer år 1974 motsvarar 1,4 % av medelfolkmängden.

Beläggning = antalet patienter i medeltal per dag i procent av det fastställda antalet vårdplatser i medeltal under året. Om alternativt det tillgängliga platsantalet (efter avdrag av eventuellt stängda platser) får ingå i beräkningen, stiger beläggningstalen. Det bör observeras, att ju kortare vårdtiderna är, desto svårare är det att hålla full beläggning.

För specifikation av tabellen se närmast tabell A 3 och bilaga 1-3.

Tabell A 2. Översikt av sjukhus och vårdplatser för slutna sjukvård den 31/12 1974 fördelade efter huvudmannakategori

Survey of hospitals and beds. Type of hospital and responsible authority

Källa: Sjukhusens årsberättelser.

Sjukhustyp <i>Type of hospital</i>	Huvudman <i>Responsible authority</i>					
	Staten (S) <i>The State</i>	Landsting och landstingsfria kommuner (L, U) <i>Counties and county boroughs</i>	Övriga kommuner (K, Kf) <i>Local authorities' Funds etc</i>	Vissa fonder, stiftelser o dyl (F)	Privata företag (P) <i>Private</i>	Summa <i>Total</i>
Antal sjukhus <i>No. of hospitals</i>						
Lasarett för somatisk och/eller psykiatrisk vård <i>Somatic and mental hospitals</i>	5	129	–	6	6	146
Sjukhem m fl för somatisk och/eller psykiatrisk vård <i>Somatic and mental nursing homes</i>	–	329	28	–	211	568
Specialsjukhus och vårdhem för psykiskt utvecklingsstörda <i>Establishments for mentally retarded</i>	–	114	–	–	44	158
Hela den slutna vården <i>Total</i>	5	572	28	6	261	872
Fastställt antal vårdplatser <i>No. of beds</i>						
Lasarett för somatisk och/eller psykiatrisk vård <i>Somatic and mental hospitals</i>	3 877	83 596	–	803	707	88 983
Sjukhem för somatisk och/eller psykiatrisk vård <i>Somatic and mental nursing homes</i>	–	28 751	1 174	–	5 439	35 364
Specialsjukhus och vårdhem för psykiskt utvecklingsstörda <i>Establishments for mentally retarded</i>	–	11 025	–	–	1 782	12 807
Hela den slutna vården <i>Total</i>	3 877	123 372	1 174	803	7 928	137 154
Procentuell fördelning av vårdplatserna <i>Beds, percentage distribution</i>						
Lasarett för somatisk och/eller psykiatrisk vård <i>Somatic and mental hospitals</i>	4,3	94,0	–	0,9	0,8	100,0
Sjukhem för somatisk och/eller psykiatrisk vård <i>Somatic and mental nursing homes</i>	–	81,3	3,3	–	15,4	100,0
Specialsjukhus och vårdhem för psykiskt utvecklingsstörda <i>Establishments for mentally retarded</i>	–	86,1	–	–	13,9	100,0
Hela den slutna vården <i>Total</i>	2,8	90,0	0,8	0,6	5,8	100,0

¹Ett flertal sjukhem som tidigare drivits av kommuners socialnämnd är fr o m 1971 landstingsägda.

Tabell A 2

Tabellen omfattar, liksom tabellerna A 1, A 3 m fl, samtliga rikets sjukhus med undantag av fristående konvalescenthem. Dock ingår ett fåtal konvalescentplatser, som anslutits såsom avdelningar till andra sjukhus.

Hänsyn har inte tagits till förekommande avtal, genom vilka viss huvudman fått använda vissa vårdplatser på annan huvudmans sjukhus. Tabellen avser endast sjukhus som var i verksamhet vid årets slut. Vårdplatsantalet gäller det officiella, av respektive sjukhusdirektion fastställda antalet.

Tabell A 3. Sjukhusen år 1974, deras vårdplatser, intagningar, vård dagar och beläggning
Hospitals, beds, admissions, bed-days and occupancy

Källa: Sjukhusens årsberättelser.

Sjukhustyp <i>Hospital type</i>	Antal sjukhus <i>No. of hospitals</i>	Vårdplatser (fastställt antal) <i>Beds</i>		Intagningar <i>Admissions</i>	Vård dagar 1 000-tal <i>Bed-days, 1 000</i>	Patienter i medeltal per dag <i>No. of patients per day</i>	Beläggning. % <i>Occupancy, %</i>
		den 31/12	i medeltal under året <i>Average during year</i>				
Hela riket Total	872	137 154	137 009	1 479 650	42 595	116 699	85
1 Lasarett <i>General hospitals</i> typ 1	8	14 355	14 895	336 522	4 060	11 125	75
Lasarett <i>General hospitals</i> typ 2	26	28 107	26 980	551 765	8 028	21 994	82
Lasarett mfl <i>General hospitals</i> etc typ 3	80	28 733	28 795	464 816	8 558	23 446	81
2 Andra sjukhus av lasarettskaraktär <i>Other hospitals of similar character</i>	13	1 889	1 896	14 633	600	1 644	87
3 Lasarett för psykiatrisk vård <i>Mental hospitals</i>	19	15 899	16 943	49 747	5 093	13 955	82
4 Sjukstugor och sjukhem/vårdhem för somatisk vård drivna av: <i>Cottage hospitals and somatic nursing homes:</i>							
1 Landsting och landstingsfria kommuner <i>Under health authority</i>	244	22 716	21 929	44 939	7 708	21 118	96
2 Kommuns socialnämnd <i>Under social authority</i>	28	1 174	1 115	840	364	997	89
3 Enskilda <i>Private</i>	57	2 571	2 549	7 936	854	2 338	92
5 Sjukhem/vårdhem för lättskötta psykiskt sjuka drivna av: <i>Mental nursing homes:</i>							
1 Landsting och landstingsfria kommuner <i>Under health authority</i>	85	6 035	6 175	4 344	2 043	5 597	91
2 Enskilda <i>Private</i>	154	2 868	2 808	1 342	978	2 679	94
6 Inrättningar för psykiskt utvecklingsstörda <i>Institutions for mentally retarded:</i>							
1 Specialsjukhus <i>Special hospitals</i>	5	1 322	1 394	873	412	1 129	85
2 Vårdhem <i>Residential homes</i>	153	11 485	11 530	1 893	3 897	10 677	93

Tabell A 3

Som framgår av tabellens rubrik omfattar tabellen rikets samtliga sjukhus. Sjukhusen har indelats i 6 huvudgrupper. Vad dessa omfattar beskrivs i texten nedan under A, b »Översikt av den slutna och öppna vården».

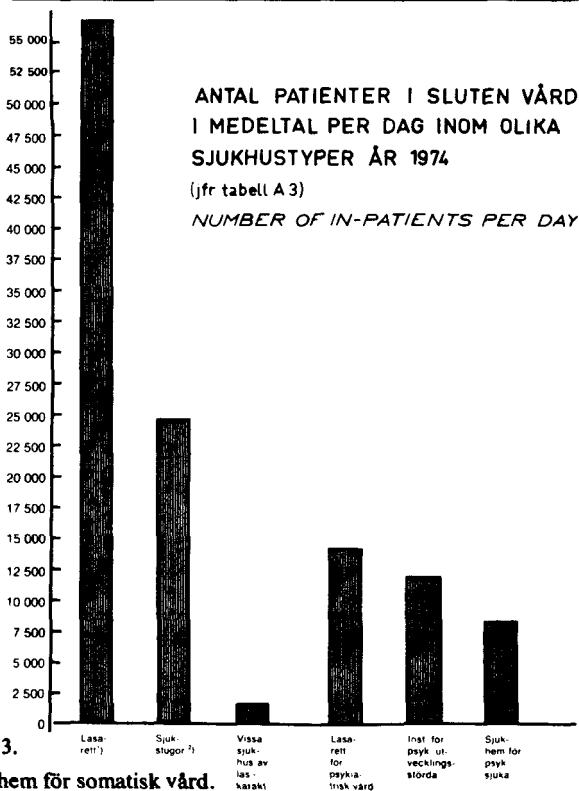
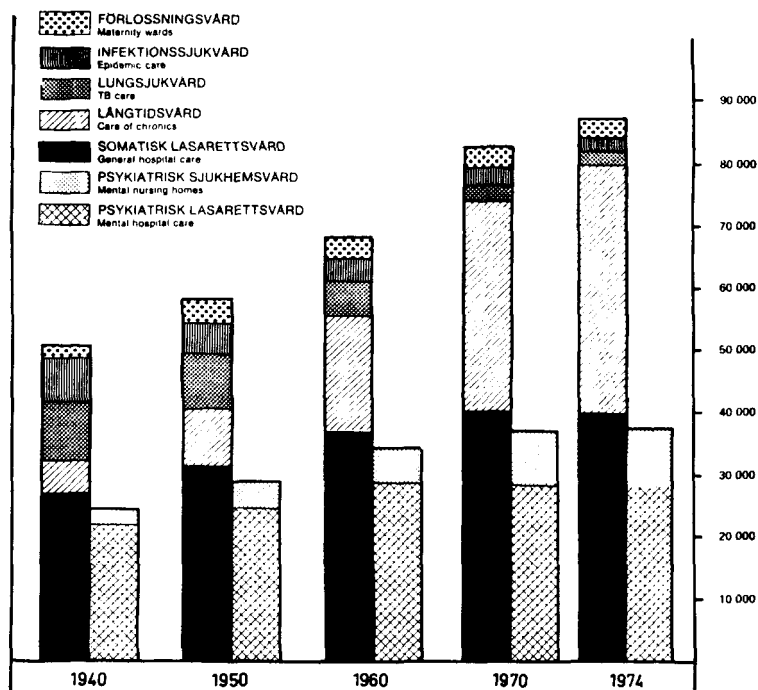
Det i medeltal för året fastställda platsantalet är här ovan liksom i tabell A 1 beräknat som medeltal mellan platsantalen vid två på varandra följande årsskiftet. Det kan sålunda icke göra anspråk på att vara exakt.

Genom den nya indelningen av sjukhusen är det i många fall omöjligt att jämföra siffrorna med tidigare års uppgifter. En bild av hur olika vårdformer utvecklats under de senaste årtiondena kan dock erhållas av tabell A 4.

Ytterligare beskrivning av beräkningsmetoderna återfinnes i kommentaren till tabell A 1.

Vårdplatser i sluten kroppssjukvård och psykiatrisk vård 1940–1974 (exkl anstalter för psykiskt utvecklingsstörda)

Beds for in-patients in somatic and mental care (institutions for mentally retarded excluded)

¹ Se not under bilaga 3.

² Samt sjukhem/vårdhem för somatisk vård.

Tabell A 4. Översikt av den slutna vårdens utveckling åren 1930–1974

Källa: Sjukhusens årsberättelser.

År Year	Kroppssjukvård <i>Care of somatic diseases</i>					Psykiatrisk vård <i>Care of mental diseases</i>			
	Lasarettsvård o liknande <i>General hos- pital and similare care</i>	Lungsjuk- vård <i>Care of lung- diseases</i>	Infek- tions- sjukvård <i>Epidemic care</i>	Förlossnings- vård <i>Maternity care</i>	Vård av långvarigt kroppssjuka <i>Care of chronic sick</i>	Summa kroppssjuk- vård <i>Total, somatic care</i>	Lasarettsvård <i>Mental hos- pitals</i>	Sjukhems- vård <i>Mental nurs- ing homes</i>	Summa psykiatrisk vård <i>Total, mental care</i>
Vårdplatser (fastställt antal i slutet av året) <i>Beds (official number at end of year)</i>									
1930	22 670	7 414	6 753	1 228 ¹	3 902	41 967	15 743	..	..
1940	27 002	9 286	6 779	2 674 ¹	5 332	51 073	22 272	2 401	24 673
1950	31 351	8 546	5 131	3 733	9 175	57 936	24 720	4 206	28 926
1960	36 755	5 528	3 524	3 532	18 647	67 986	28 054	6 354	34 408
1970	40 286	2 732	2 676	3 384	33 558	82 636	28 253	8 785	37 038
1973	40 204	2 214	2 534	3 205	37 779	85 936	28 021	9 671	37 692
1974	39 872	2 157	2 192	3 169	39 581	86 971	27 737	9 317	37 054
Antal intagningar <i>Admissions</i>									
1930	273 369	15 322	21 765	31 954 ¹	..	..	7 154	..	..
1940	387 579	19 257	32 393	78 035 ¹	..	..	8 416	(955) ²	..
1950	620 870	15 626	56 204	121 097	13 295	827 092	19 756	(1 320) ²	..
1960	760 082	15 730	42 769	111 353	27 151	957 085	37 603	3 983	41 586
1970	993 532	20 159	41 220	126 904	53 658	1 235 473	96 739	6 018	102 757
1973	1 037 155	21 056	46 409	126 357	57 872	1 288 849	110 449	5 936	116 385
1974	1 094 641 ⁵	21 368	45 091	129 296	58 353	1 348 749	122 250	5 692	127 942
Vård dagar (1000-tal) <i>Bed-days (1000)</i>									
1930	7 201	2 546	1 010	387 ¹	1 219	12 363	..	..	..
1940	8 608	3 054	1 135	807 ¹	1 747	15 351	9 381	(536) ²	..
1950	9 714	2 420	781	1 013	3 054	16 982	10 051	(1 224) ²	..
1960	10 499	1 160	660	850	6 139	19 308	10 305	2 141	12 446
1970	11 238	674	570	858	10 702	24 042	9 385	2 955	12 340
1973	11 122	559	539	859	12 999	26 078	8 767	3 223	11 990
1974	11 120	545	541	862	13 363	26 431	8 664	3 092	11 756
Per 100 000 av folkmängden <i>Per 100 000 population</i>									
Vårdplatser <i>Beds</i>									
1930	369	121	110	20 ¹	63	683	256	..	..
1940	424	146	106	42 ¹	84	802	349	38	387
1950	445	121	73	53	130	822	350	60	410
1960	490	74	47	47	249	907	375	84	459
1970	499	34	33	42	415	1 023	350	108	458
1973	494	27	31	39	464	1 055	344	119	463
1974	488	26	27	39	484	1 064	339	114	453
Antal intagningar <i>Admissions</i>									
1930	4 451	250	354	520 ¹	..	..	116	..	..
1940	6 083	302	509	1 225 ¹	..	..	132	15 ²	..
1950	8 811	222	797	1 718	189	11 737	281	19 ²	..
1960	10 136	210	570	1 485	362	12 763	502	53	555
1970	12 294	249	510	1 570	664	15 287	1 197	75	1 272
1973	12 734	259	570	1 551	711	15 825	1 356	73	1 429
1974	13 387	261	551	1 581	714	16 494	1 495	70	1 565
Vård dagar (1 000-tal) <i>Bed-days (1 000)</i>									
1930	117,2	41,5	16,4	6,3 ¹	19,8	201,2	..	..	..
1940	135,1	47,9	17,8	12,7 ¹	27,4	240,9	147,2	8,4 ²	..
1950	137,9	34,3	11,0	14,4	43,3	241,0	142,8	17,4 ²	..
1960	140,0	15,5	8,8	11,3	81,9	257,4	137,4	28,6	166,0
1970	139,1	8,3	7,1	10,6	132,4	297,5	116,1	36,6	152,7
1973	136,6	6,9	6,6	10,5	159,6	320,2	107,6	39,6	147,2
1974	136,0	6,7	6,6	10,5	163,4	323,2	106,0	37,8	143,8

¹Ett mindre antal platser för gynekologi har inte kunnat särskiljas här. – ²Inbegriper inte enskilda anstalter.

Development of inpatient care

År	Vård av psykiskt utvecklings- störda <i>Care of mentally retarded</i>	Epilepti- kervård <i>Care of epileptics</i>	All sluten sjukvård <i>All in-patient care</i>
Vårdplatser (fastställt antal i slutet av året)			
1930	..	..	..
1940	..	..	..
1950	11 417	953	99 232
1960	13 318	969	116 681
1970	13 420 ³	550	133 644
1973	13 235 ³	153	137 016
1974	13 002 ³	127	137 154
Antal intagningar			
1930	..	..	..
1940	..	..	..
1950	1 635	157	(849 960)
1960	2 270 ⁴	260 ⁴	(1 001 200)
1970	2 598 ³	249	1 341 077
1973	3 056 ³	203	1 408 493
1974	2 792 ³	167	1 479 650
Vårddagar (1000-tal)			
1930	..	..	..
1940	..	..	..
1950	..	..	..
1960	4 669	347	36 770
1970	4 589 ³	191	41 162
1973	4 600 ³	42	42 710
1974	4 370 ³	38	42 595
Per 100 000 av folkmängden			
Vårdplatser			
1930	..	..	..
1940	..	..	..
1950	162	14	1 408
1960	178	13	1 557
1970	166 ³	7	1 654
1973	163 ³	2	1 683
1974	159 ³	2	1 677
Antal intagningar			
1930	..	..	..
1940	..	..	..
1950	23	2	(12 061)
1960	..	..	..
1970	32 ³	3	16 594
1973	38 ³	2	17 294
1974	34 ³	2	18 095
Vårddagar (1 000-tal)			
1930	..	..	..
1940	..	..	..
1950	..	..	..
1960	62,3	4,6	490,3
1970	56,8 ³	2,4	509,4
1973	56,5 ³	0,5	524,4
1974	53,4 ³	0,5	520,9

Utvecklingen 1960–1974 åskådliggjord genom indextal beräknade på de absoluta talen i tabellens övre hälft, ställer sig sålunda.

Vårdplatser (Bed-trend)	Indextal (Index numbers)			
	1960	1970	1973	1974
Kroppssjukvård (summa)	100	121,5	126,4	127,9
Lasarettsvård o liknande	100	109,6	109,4	108,5
Lungsjukvård	100	49,4	40,1	39,0
Infektionssjukvård	100	75,9	71,9	62,2
Förlossningsvård	100	95,8	90,7	89,7
Vård av långvarigt kropps- sjuka	100	180,0	202,6	212,3
Psykiatrisk vård (summa)	100	107,6	109,5	107,7
Psykiatrisk lasarettsvård	100	100,7	99,9	98,9
Sjukhem för psyk. vård	100	138,3	152,2	146,6
Vård av psykiskt utveck- lingsstörda	100	100,8	99,4	97,6
Epileptikervård	100	56,8	15,8	13,1
All sluten sjukvård	100	114,5	117,4	117,5
Intagningar (Admissions)				
Kroppssjukvård (summa)	100	129,1	134,7	140,9
Lasarettsvård o liknande	100	130,7	136,4	144,0
Vård av långvarigt kropps- sjuka	100	197,6	213,1	214,9
Psykiatrisk vård (summa)	100	247,1	279,9	307,7
Psykiatrisk lasarettsvård	100	257,3	293,7	325,1
Vårddagar (Bed-days)				
Kroppssjukvård (summa)	100	124,5	135,1	136,9
Lasarettsvård o liknande	100	107,0	105,9	105,9
Vård av långvarigt kropps- sjuka	100	174,3	211,7	217,7
Psykiatrisk vård (summa)	100	99,1	96,3	94,5
Psykiatrisk lasarettsvård	100	91,1	85,1	84,1

Medelvårdtid dagar Mean Average stay in hospital, days

År	Lasarettsvård och liknande	Lungsjuk- vård	Infektions- sjukvård	Förlossnings- vård
1930	26,3	166,2	46,4	12,1
1940	22,2	158,6	35,0	10,3
1950	15,8	154,8	13,9	8,4
1960	13,8	73,7	15,4	7,6
1970	11,3	33,4	13,8	6,8
1973	10,7	26,5	11,6	6,8
1974	10,2	25,5	12,0	6,7

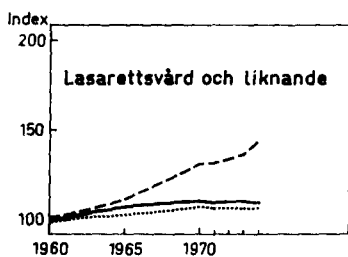
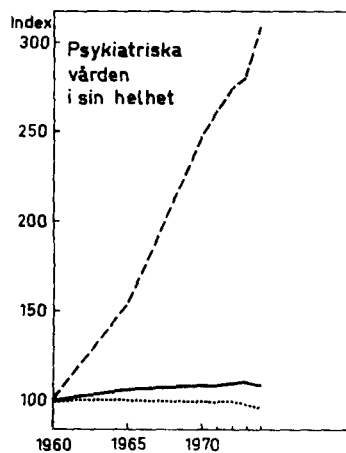
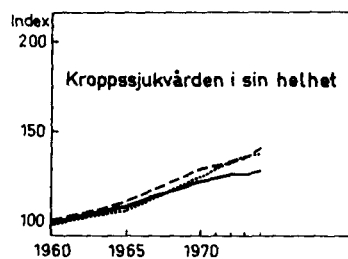
Tabell A 4

Vårdplatser, intagningar, vårddagar. Tabellen visar antalet platser, som enligt huvudmännens beslut avsetts för de angivna vårdformerna vid slutet av året. Uppgifterna om intagningar och vårddagar avser verksamheten under året och svarar alltså icke helt mot platsantalet. De relativa talen i tabellens undre del har samtliga beräknats på folkmängden vid slutet av året.

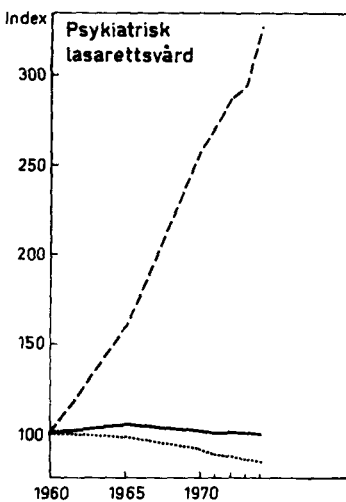
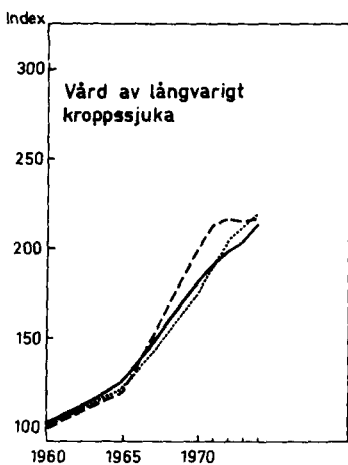
³Avser specialistsjukhus och vårdhem men icke platser på särskolor. – ⁴Beräknat tal. – ⁵Överflyttningar mellan kliniker ingår.

Olika vårdformers utveckling 1960–1974 (diagram till indextalen sid 29)

Development of certain types of care (see index figures page 29)

— Vårdplatser
- - - Intagningar
... Vård dagar

Tabell A 5. Vårdplatsantalets förändringar vid samtliga sjukhus åren 1950–1974

Development of bed-strength of all hospitals by type of care 1950–1974

Vårdform Type of care	Fastställt antal vårdplatser vid årets slut Authorized number of beds at end of year						
	1950	1955	1960	1970	1972	1973	1974
Kliniker med egen specialläkare Departments with a specialist doctor of their own	61 229	63 549	74 603	80 694	82 191	81 552	83 369
Invärtes medicin	7 555	7 773	8 980	10 417	10 587	10 616	10 626
Medicinsk barnsjukvård	1 724	2 131	2 328	2 566	2 607	2 644	2 627
Medicinsk lungsjukvård	8 570	7 368	5 437	2 732	2 619	2 214	2 157
Infektionssjukvård	—	—	3 176	2 578	2 520	2 459	2 130
Reumatologi	1 011	1 155	1 191	1 294	1 325	1 331	1 271
Hud- och könssjukdomar	718	667	710	766	719	680	670
Neurologi	158	133	368	463	462	460	501
Allergologi	—	—	125	120	120	91	— ¹
Geriatrisk o kliniker för långvarigt kropps- sjuka	—	—	1 934	5 659	7 095	6 915	9 640 ²
Psykatri	698	786	1 334	1 806	2 297	2 785	2 994
Psykatri (vissa f d mentalsjukhus)	—	—	—	4 000	5 134	6 725	8 214
Lasarett för psykiatrisk vård	24 022	24 525	26 586	21 753	19 984	17 987	15 899
Barn- och ungdomspsykiatri	—	23	134	575	626	647	652
Specialsjukhus f psykiskt utvecklingsstörda	1 759	1 800	2 102	2 135	1 772	1 660	1 517
Kirurgi	7 577	8 823	10 204	10 368	10 321	10 000	9 677
Barnkirurgi	—	—	281	339	348	330	330
Ortopedi	1 872	1 786	1 896	2 410	2 492	2 750	2 795
Neurokirurgi	157	182	245	316	316	320	325
Thoraxkirurgi	—	—	274	315	313	316	315
Plastikkirurgi	—	—	170	332	362	353	365
Urologi	—	—	86	417	412	449	479
Obstetrik	2 017	2 170	2 252	2 554	2 532	2 605	2 673
Gynekologi	1 037	1 592	1 836	2 494	2 644	2 673	2 790
Ögonsjukdomar	748	822	876	969	979	982	1 019
Öron-, näs- o halssjukdomar	1 220	1 356	1 431	1 530	1 496	1 488	1 496
Rehabilitering	—	—	17	308	321	321	470
Röntgen- och röntgendiagnostisk avd	386	457	568	21	31	—	—
Radioterapeutisk klinik, allmän				721	711	682	665
Radioterapeutisk klinik, gynekologisk				87	131	193	205
Medicinsk njursjukvård				72	109	109	127
Endokrinologi	—	—	14	33	33	33	33
Kardiologi	—	—	—	50	48	48	96
Extremitetskirurgi	—	—	—	133	135	50	26
Anestesi	—	—	—	271	320	310	381
Klinik/avdelning för alkoholsjukdomar	—	—	—	90	77	133	77
Epileptikervård	—	—	—	—	153	153	127
Barnhabilitering	—	—	—	—	40	40	—
Annan sluten vård Other departments without a specialist doctor of their own							
Lungtuberkulosvård	—	—	91	—	—	—	—
Infektionssjukvård	5 131	3 888	348	98	76	75	62
Förlossningsvård	1 726	1 504	1 280	830	666	600	496
Vård av långvarigt kroppssjuka	9 175	12 926	16 713	27 899	29 627	30 864	29 941
Övrig somatisk vård	7 154	6 848	5 107	3 492	2 956	2 679	2 557
Vård av lättskötta psykiskt sjuka	4 206	5 254	6 354	8 796	9 393	9 671	9 317
Epileptikervård	953	980	969	550	— ³	— ³	— ³
Vård av psykiskt utvecklingsstörda	9 658	10 159	11 216	11 285	11 268	11 575	11 485
Summa Total	99 232	105 108	116 681	133 644	136 177	137 016	137 154

¹Ej särredovisad, ingår i invärtesmedicin. — ²S k K 2-platser ingår. — ³Se under »Kliniker . . .», ovan.

b. Översikt av den slutna och öppna vården

Sluten vård

I flertalet av de tabeller, som innehåller uppgifter om vårdplatser, intagningar, beläggning m m, personal och kostnader, ingår såväl kroppssjukvårdens som den psykiatriska vårdens sjukhus. I översiktstabellerna A 1 och A 2 har uppdelning skett på sjukhustyperna lasarett och sjukhem – med kroppssjukvård och psykiatrisk vård sammanslagna – samt institutioner för psykiskt utvecklingsstörda. För uppgifter om särskilda sjukhus hänvisas till bilaga 1 och 2 där de större sjukhusen redovisas individuellt.

Socialstyrelsen har fr o m år 1960 utgivit en förteckning över sjukhusen på grundval av dels anmälningar som gjorts till socialstyrelsens sjukhusregister av landsting och primärkommuner enligt sjukvårdskungörelsen (sjukvårdsstadgan) dels infortrade eller tillgängliga uppgifter från statliga och enskilda sjukvårdsanstalter samt från specialsjukhus för psykiskt utvecklingsstörda. Driften av de sistnämnda regleras genom 1967 års lag angående omsorger om vissa psykiskt utvecklingsstörda. Den senaste tryckta »förteckning över sjukvårdsanläggningar m m» – med uppgifter om kliniker, läkartjänster, läkarbesök, vårdplatser, postadresser m m – utgavs som bilaga till styrelsens meddelande, MF 1974:99. Uppgifterna i förteckningen hänför sig till förhållandena vid 1974 års ingång.

Införandet av dessa officiella sjukhusregister har medfört viss inbördes omgruppering av sjukhusen jämfört med tiden före 1960 och uteslutning av några anstalter, som tidigare räknats som sjukhus i »Allmän hälso- och sjukvård». Vidare har åtskilliga andra anstalter, som förut icke räknats med i statistiken, fått erkännande som sjukhus och tagits med. Därav följer en viss ojämnhet i de statistiska serierna över antal anstalter, vårdplatser, intagna, vårddagar m m.

Även före 1960 har viss omflyttning av anstalterna mellan skilda grupper ägt rum och detta påverkar de trender som framträder, vilket bör hållas i minnet, då man jämför utvecklingen från år till år.

Sjukhusen har i några översiktstabeller (tabell A 1 och A 2) redovisats med kroppssjukvård och psykiatrisk vård sammanslagna. I andra tabeller (tabell A 3 och bilaga 3) med större specificering av sjukhustyperna har dessa fördelats på sex huvudgrupper enligt följande:

1. Lasarett för huvudsakligen somatisk vård:

typ 1 = lasarett för 1 000 eller fler vårdplatser för somatisk akutvård;

typ 2 = lasarett med 500–999 sådana vårdplatser;

typ 3 = övriga lasarett; hit räknas också barnbördshus och lasarett för lungsjukvård (sanatorier) och infektionssjukvård (epidemisjukhus). Dessa har samtliga färre än 500 vårdplatser för somatisk akutvård. Hit har också förts Vasa sjukhus i

Göteborg, ehuru detta är belagt med enbart långvarigt kroppssjuka och har över 1 400 platser.

Vårdplatser för psykiatri och somatisk långsjukvård tas alltså inte hänsyn till vid lasarettens gruppering efter typ. I de summatal för vårdplatser, som redovisas i tabellerna ingår dock även dessa slag av vårdplatser.

2. Andra sjukhus av lasarettskaraktär (begreppet förklaras nedan)
3. Lasarett för psykiatrisk vård
4. Sjukstugor och sjukhem/vårdhem för somatisk vård; här inräknas också vissa sjukvårdscentraler
5. Sjukhem/vårdhem för lättskötta psykiskt sjuka drivna av:
 1. Landsting och landstingsfria kommuner
 2. Enskilda
6. Institutioner för psykiskt utvecklingsstörda
 1. Specialsjukhus
 2. Vårdhem

För att åstadkomma jämförbarhet med tidigare år har också den förutvarande indelningen av lasarett för huvudsakligen kroppssjukvård i fyra huvudgrupper bibehållits i bilaga 1. Dessa fyra huvudgrupper är undervisningslasarett, övriga delade lasarett, speciallasarett och odelade lasarett. Som delade lasarett har räknats lasarett uppdelade på kliniker med egna specialläkare för åtminstone invärtes medicin och kirurgi. Speciallasaretten (Allmänna barnbördshuset och Ekmanska sjukhuset) är specialiserade men antingen på endast ett slags klinik eller också på annat än vanlig medicin och kirurgi. Lasaretten för lungsjukvård och infektionssjukvård borde enligt denna definition tillhöra gruppen speciallasarett men då de först år 1969 klassificerats som lasarett har de i bilaga 1 redovisats särskilda.

Specialsjukhus för barn med vissa kroppssjukdomar ingår bland »andra sjukhus av lasarettskaraktär», sjukhem för långvarigt kroppssjuka m fl i bl a tabell A 3 och bilaga 3. En sammanfattning lämnas nedan av kroppssjukhus och lasarettskliniker särskilt avsedda för barn. Det bör observeras, att barnavdelningar (barnsalar) på lasarett utan egen specialläkare icke medräknats där och att även vuxna patienter förekommer på en del av de uppräknade sjukhusen.

Institutioner för barnsjukvård den 31/12 1974	Antal anstalter	Antal vårdplatser
Lasarettskliniker för barnsjukdomar (och barnsjukhus)		
medicinsk barnsjukvård	46	2 627
barnkirurgi	6	330
barn- och ungdomspsykiatri	30	652
Bräcke Östergård (för barn och ungdom med rörelsehinder)	1	94
Solsticégården, Täby (för astmasjuka barn)	1	20
Linde sjukhem (för långvarigt kroppssjuka)	1	18
CP-Hemmet Dungen, Säffle	1	8
Summa	86	3 749

Andra sjukhus av lasarettskaraktär, som i översiktstabeller för den slutna vården redovisats bland lasaretten är kustsanatoriet Apelviken, riksförsäkringsverkets sjukhus, reumatikersjukhus och vissa större enskilda vårdhem (Betania-stiftelsens sjukhus, Ersta sjukhus, Röda korsets sjukhus, Sophiahemmet, Björnbo sjukhus, Carlanderska sjukhemmet). Även sjukstugorna kunde nämnas i sammanhanget, då deras klientel är av samma typ som lasarettens. De är emellertid enligt sjukvårdslagen företrädesvis avsedda för »mindre krävande vård» och har för den skull placerats i en särskild grupp eller i vissa tabeller tillsammans med sjukhemmen.

Riksförsäkringsverkets *fristående* sjukhus kan betraktas som statliga, ehuru formellt drivna av *privata organisationer*. Dessa anstalter har i bilaga 1 upptagits som anstalter för reumatologi. Det bör dock nämnas, att de delvis och tidvis övervägande är belagda med icke reumatiskt klientel, såsom psykiatriska fall, astmapatienter o dyl. På dessa anstalter fanns 595 platser. Huvudmannaskapet för riksförsäkringsverkets till lasaretten anslutna avdelningar får däremot anses vara delat mellan staten och vederbörande landsting, men i tabellerna har avdelningarna helt tillräknats landstingen. På dessa avdelningar fanns sammanlagt 148 platser. De flesta av dessa mottager i första hand reumatiskt sjuka men även psykiatriskt klientel, om därtill finnes plats. I översikten i bilaga 1 har avdelningarna upptagits som reumatiska avdelningar.

Sjukhem/vårdhem. Större enskilda vårdhem har, som nämnts ovan, förts till »andra sjukhus av lasarettskaraktär», emedan vården ansetts jämförlig med lasarettens. Till »sjukhem/vårdhem för somatisk vård» har hänförs dels sjukhem/vårdhem för långvarigt kroppssjuka – under sjukvårdsstyrelse, under socialnämnd och enskilda, se tablå nedan – dels mindre enskilda hem huvudsakligen belagda med akut sjuka.

Somatisk långtidsvård. Förutom vid de fristående sjukhemmen/vårdhemmen förekommer långtidsvård på specialkliniker och avdelningar vid lasarett och sjukstugor som framgår av bilaga 1. Sammanfattningsvis kan följande uppgifter lämnas.

Anstalter för långvarigt kroppssjuka	Antal enheter		Vårdplatser	
	1973	1974	1973	1974
Specialkliniker vid lasarett ¹ (inkl del av Vasa sjukhus)	60	92	6 915	9 640
Avdelningar ansl till lasarett ¹ (inkl del av Vasa sjukhus)	69	38	7 878	5 035
Avdelningar anslutna till sjukstugor	17	15	612	543
Sjukhem under sjukvårdsstyrelse	210	227	18 920	20 884
Sjukhem under socialnämnd	24	28	1 115	1 174
Vårdhem, enskilda (inkl föreningars och stiftelsers)	56	54	2 339	2 305
Summa	436	454	37 779	39 581

¹) Och sjukhus av lasarettskaraktär.

Dessutom förekommer mera tillfälligt vård av långvarigt kroppssjuka på avdelningar på lasarett för infektionssjukvård som icke kan särskiljas i statistiken. Intagna och vård dagar, svarande mot ovanstående summa vårdplatser, återfinns i tabell A 4.

I tablå nedan finner man platsantalet fördelat dels efter anstaltstyp dels efter sjukvårdsområde.

Översikt av antal vårdplatser vid anstalter för långvarigt kroppssjuka år 1974

Sjukvårdsområde	Lasarett	Sjukhem/vårdhem			Summa
		Sjukvårdsstyrelser	Socialnämnders	Enskilda	
Stockholms län	855	6 769	18	1 279	8 921
Uppsala län	308	805	17	—	1 130
Södermanlands län	785	219	216	32	1 252
Östergötlands län	1 363	301	202	81	1 947
Jönköpings län	756	518	10	71	1 355
Kronobergs län	226	525	30	—	781
Kalmar län	268	1 148	—	—	1 416
Gotlands kommun	93	143	—	48	284
Blekinge län	247	441	—	—	688
Kristianstads län	611	480	—	83	1 174
Malmö kommun	264	744	—	53	1 061
Malmöhus län i övrigt	562	741	219	173	1 695
Hallands län	295	621	38	26	980
Göteborgs kommun	1 494	692	—	419	2 605
Göteb o Bohus län i övr	473	774	47	16	1 310
Älvsborgs län	617	862	110	28	1 617
Skaraborgs län	432	355	—	38	825
Värmlands län	562	762	45	—	1 369
Örebro län	692	576	52	117	1 437
Västmanlands län	307	420	136	11	874
Kopparbergs län	212	1 152	—	—	1 364
Gävleborgs län	983	297	—	30	1 310
Västernorrlands län	698	781	15	29	1 523
Jämtlands län	270	342	—	—	612
Västerbottens län	380	634	19	—	1 033
Norrbottens län	693	325	—	—	1 018
Summa	14 446	21 427	1 174	2 534	39 581

Konvalescenthemmen ingår icke i några här redovisade tabeller i andra fall än då de är avdelningar på lasarett och som sådana icke kunnat skiljas ut från den förvaltningsekonomiska enheten. Undantag utgör nedanstående tablå, som är komplett. Den avser slutet av år 1974.

Konvalescenthem	Antal anstalter	Antal vårdplatser	Antal intagningar	Antal vård dagar, 1 000-tal
Avd vid lasarett (inkl lätt- och eftervårdsavd)	13	495	7 739	92
Under sjukvårdsstyrelse	25	1 175	12 256	286
Enskilda	85	2 031	17 010	638
Summa	123	3 701	37 005	1 016

Sjukhus för psykiatrisk vård

Den av riksdagen år 1963 beslutade mentalvårdsreformen trädde i kraft den 1 januari 1967 och innebar landstingens övertagande av de statliga mentalsjukhusen. Numera är således landstingskommunerna och landstingsfria kommunerna huvudmän även för dessa sjukhus, vilka benämnes *lasarett för psykiatrisk vård*. Ett flertal sjukhus har organisatoriskt sammanförts med somatiska lasarettsenheter och kallas för lasarett för somatisk och psykiatrisk vård. Jämte dessa driver landstingen som tidigare kliniker för psykiatrisk vård vid de stora lasaretten för övervägande somatisk vård.

Sjukhem för lättsköta psykiskt sjuka är avsedda för vård av sådana patienter, som ej är i behov av de psykiatriska sjukhusenheterens kvalificerade resurser. Dessa hem drives dels av landsting och landstingsfria kommuner, dels av enskilda och benämns då vårdhem. De förra har statsbidrag. Som nämnts i början av avsnitt b redovisas kroppssjukvårdens och psykiatriska vårdens sjukhus ofta i samma tabeller och i vissa översikter av sjukvården utan uppdelning på vårdform. En specifikation av lasaretten för psykiatrisk vård finns i bilaga 2.

På Norra klinikerna, Vänersborg-Trollhättans lasarett finns en särskild avdelning inrättad för vård av psykiskt utvecklingsstörda, som i statistiken såvitt möjligt är räknad till denna vårdform.

Inrättningar för psykiskt utvecklingsstörda

En ny lag angående omsorger om vissa *psykiskt utvecklingsstörda* trädde i kraft den 1 juli 1968. Landstingen och kommunerna utom landstingen är i princip huvudmän och ansvariga för att utvecklingsstörda som är bosatta inom landstingskommunen bereds undervisning och vård och blir föremål för övriga omsorger. Ledningen av landstingskommuns verksamhet utövas av en styrelse för omsorger om psykiskt utvecklingsstörda. Staten sörjer endast för viss undervisning av utvecklingsstörda med syn- eller hörselskada. Nämnda huvudmän upprättar en plan för ordnandet av omsorgerna om psykiskt utvecklingsstörda inom sitt område. Planen skall upptaga de inrättningar för utvecklingsstörda som behövs, bl a särskolor, vårdhem och specialistsjukhus. För i planen upptagna vårdhem, s k plananstalter, är huvudmannen ekonomisk ansvarig.

Vissa enskilda vårdhem är icke upptagna i respektive huvudmans plan utan i särskild ordning godkända som s k rixanstalter, vilka efter förmedling och bekostnad av omsorgsstyrelserna mottar utvecklingsstörda från hela riket.

För vården av *psykiskt utvecklingsstörda* redovisas nedan skilda slag av inrättningar och vårdplatser. (Jämför tabell A 3). Härtill kommer särskolor och elevhem, över vilka skolöverstyrelsen är huvudsaklig tillsynsmyndighet.

År	Antal vårdplatser vid slutet av året (exkl särskoleplatser)				Antal övriga platser vid slutet av året				
	Vårdhem Plan- anstalter ¹	Riks- anstalter ¹	Special- sjukhus	Summa vård- platser	Inackor- derings- hem	Daghem	Syssel- sättnings- hem/dag- center	Skyddade verkstäder	Summa övriga platser
1960	6 350	1 875	2 102	10 327	..	..	..	..	..
1965	8 032	1 597	2 360	11 989	..	..	..	..	..
1970	9 537	1 748	2 135	13 420	588	409	1 124	1 310	3 431
1971	9 583	1 773	2 052	13 408	780	506	1 700	1 181	4 167
1972	9 492	1 776	1 772	13 040	1 000 ²	510 ²	2 200 ²	1 100 ²	4 810 ²
1973	9 840 ²	1 740 ²	1 460 ²	13 040 ²	1 350 ²	530 ²	2 480 ²	900 ²	5 260 ²
1974	9 780 ²	1 710 ²	1 320 ²	12 810 ²	1 430 ²	570 ²	2 920 ²	870 ²	5 790 ²

¹ Före 1968 inkl arbetshemsplatser. – ² Avrundade tal.

Tabell A 6. Utvecklingsstörda barn och ungdomar fördelade efter boende- och skolform 1/11 -74 *Mentally retarded (child and adolescent) by domicile and kind of school*

Källa: Beläggningsrapporter från omsorgsstyrelser, riksanstalter och specialsjukhus.

Skolform <i>Kind of school</i>	Boendeform <i>Domicile</i>										% av totala antalet % of total number
	Föräldra- hem <i>Parental home</i>	Egen bostad <i>Own residence</i>	Annat ensk hem <i>Other family care</i>	Eleven- hem <i>Boarding home</i>	Inackorde- ringshem <i>Group home</i>	Vårdhem ¹ <i>Residential home</i>	Special- sjukhus <i>Special hosp.</i>	Special- särskola <i>Special boarding school</i>	Annan boende- form <i>Other living condi- tions</i>	Summa <i>Total</i>	
Förskola/daghem <i>Pre-school (day-nursing)</i>	1 055	–	81	30	–	195	3	–	1	1 365	
%	77,3	–	5,9	2,2	–	14,3	0,2	–	0,1	100,0	9,7
Träningskola <i>Training school</i>	1 519	–	120	463	–	707	52	–	5	2 866	
%	53,0	–	4,2	16,2	–	24,6	1,8	–	0,2	100,0	20,3
Grundsärskola <i>Basic special school</i>	3 434	–	171	579	2	35	116	54	4	4 395	
%	78,1	–	3,9	13,2	0,1	0,8	2,6	1,2	0,1	100,0	31,1
Yrkesskola <i>Vocational school</i>	886	15	61	622	96	184	3	39	9	1 915	
%	46,2	0,8	3,2	32,5	5,0	9,6	0,2	2,0	0,5	100,0	13,6
Spec. klass i särskola <i>Special classes in separate schools</i>	139	–	12	121	–	23	–	–	–	295	
%	47,1	–	4,1	41,0	–	7,8	–	–	–	100,0	2,1
Särskild undervisning <i>Separate teaching</i>	573	–	34	11	–	916	32	–	15	1 581	
%	36,2	–	2,2	0,7	–	58,0	2,0	–	0,9	100,0	11,2
Hemnavård <i>Care at home</i>	116	–	22	–	–	–	–	–	–	138	
%	84,1	–	15,9	–	–	–	–	–	–	100,0	1,0
Dagcenter, skyddat arbete, självständigt arbete ²	292	41	12	1	7	123	5	–	–	481	
%	60,7	8,5	2,5	0,2	1,5	25,6	1,0	–	–	100,0	3,4
Övriga aktiviteter <i>Other activities</i>	261	6	9	19	3	2	–	–	104	404	
%	64,7	1,5	2,2	4,7	0,7	0,5	–	–	25,7	100,0	2,9
Ingen verksamhet <i>Non-active</i>	467	23	28	–	–	130	21	–	–	669	
%	69,9	3,4	4,2	–	–	19,4	3,1	–	–	100,0	4,7
Summa <i>Total</i>	8 742	85	550	1 846	108	2 315	232	93	138	14 109	
%	62,0	0,6	3,9	13,1	0,8	16,4	1,6	0,7	0,9	100,0	100,0
De ej verksamma av summan inom resp boendeform (%)											
Per cent non-active	5,3	27,0	5,1	–	–	5,6	9,1	–	–	4,7	

¹ Inkl riksanstalt och specialvårdhem. *Incl special residential home.* – ² Day activity centre, Sheltered employment, Employment in the open labour market.

Tabell A 7. Utvecklingsstörda i verksamhet för vuxna fördelade efter boende- och verksamhetsform 1/11 -74. Mentally retarded (adults) by domicile and occupation

Verksamhet (eller plats här för) Occupation (place of occupation)	Boendeform Domicile							Summa Total	% av totala antalet % of total number
	Föräldra- hem Parental home	Egen bostad Own res- idence	Annat ensk hem Other family care home	Inackorde- ringshem Group home	Vårdhem ¹ Residential home	Special- sjukhus Special hospital	Annan boende- form Other living conditions		
Dagcenter för dem som bor på vårdhem el spec sjukhus och för övriga <i>Independent day activity centre²</i>	1 952	364	83	842	6 777	552	66	10 636	
%	18,4	3,4	0,8	7,9	63,7	5,2	0,6	100,0	46,5
Skyddat arbete <i>Sheltered employment</i>	680	436	19	311	159	36	6	1 647	
%	41,3	26,5	1,1	18,9	9,7	2,2	0,3	100,0	7,2
Självständigt arbete <i>Employment in the open labour market</i>	912	952	123	104	52	-	29	2 172	
%	42,0	43,8	5,7	4,8	2,4	-	1,3	100,0	9,5
Hemnavård <i>Care at home</i>	800	42	61	-	-	-	-	903	
%	88,5	4,7	6,8	-	-	-	-	100,0	3,9
Går i särskola <i>Attend special school</i>	318	27	22	178	264	152	6	967	
%	32,9	2,8	2,3	18,4	27,3	15,7	0,6	100,0	4,2
Övriga aktiviteter <i>Other activities</i>	177	104	45	110	61	5	633	1 135	
%	15,6	9,2	3,9	9,7	5,4	0,4	55,8	100,0	5,0
Ingen verksamhet <i>Non-active</i>	2 686	907	137	23	1 397	271	3	5 424	
%	49,5	16,7	2,5	0,4	25,8	5,0	0,1	100,0	23,7
Summa <i>Total</i>	7 525	2 832	490	1 568	8 710	1 016	743	22 884	
%	32,9	12,4	2,1	6,9	38,1	4,4	3,2	100,0	100,0
De ej verksamma av summan inom resp boendeform (%) <i>Per cent non-active</i>	35,7	32,0	28,0	1,4	16,0	26,7	0,4	23,7	

¹ Inkl riksanstalt och specialvårdhem. Incl special residential home. - ² Incl day activity centre attached to residential homes and special hospitals.

Den öppna psykiska hälsovården för vuxna är till största delen knuten till den slutna verksamheten. Vid lasaretten för psykiatrisk vård (motsvarande enheter) utövar vissa läkare och deras medhjälpare viss rådgivning till enskilda personer och olika organ inom socialvård och nykterhetsvård. Liknande verksamhet utövas vid polikliniker i Stockholm, Göteborg och Malmö och av vissa socialläkare.

Mentalvårdsbyrån i Stockholm har till huvudsaklig uppgift att bedriva abortförbyggande verksamhet. Rådgivning i mentalhygieniska frågor ingår dock även i byråns verksamhet, och densamma har utvecklats till ett centrum för systematisk psykoterapeutisk verksamhet. Liknande centra för systematiskt bedriven psykoterapi finns i regi av enskilda stiftelser och vid några av sjukhusen för psykiatrisk vård.

Viss öppen vård. Inom sjukhusområdena utövas tillsyn och lämnas hjälp åt från sjukhusen försöksutskrivna och exspektanter. Denna organisation fungerar även såsom psykiatrisk, rådgivande instans inom resp sjukhusområde. Kostnaderna för denna verksamhet utgörs huvudsakligen av avlöningar och reseersättningar till den personal, som sköter densamma.

Familjevård. Förutom de psykiskt sjuka, som vårdas på sjukhusen, finns ett antal, som under sjukhusens överinseende omhändertas i kontrollerad familjevård. I Stockholm och Göteborg är denna vård icke ansluten till sjukhusen och redovisas icke i denna publikation, utan ingår som en del av den öppna vården av psykiskt sjuka, för vilken finnes en fristående organisation.

Familjerådgivning i föräktenskapliga, samlevnads- och socialekonomiska frågor har under senare år fått betydelse som en mentalhygienisk rådgivningsform vid sidan av till sjukvården ansluten öppen vård. I Stockholm inrättades 1951 en fristående byrå för familjerådgivning, och sedermera har på andra orter ett antal dylika byråer kommit till stånd i kommunal regi. Även vissa ideellt inriktade organisationer bedriver familjerådgivning i samband med annan mentalhygienisk verksamhet. År 1962 påbörjades familjerådgivning med statsbidrag och förekommer nu inom flertalet sjukvårdsområden. Rådgivningen kan, förutom familjeärenden, även omfatta sexualfrågor och förenas med abortrådgivning. Byråerna kan ledas av läkare eller kurator och skall författningsenligt ha konsulter med psykiatrisk och gynekologisk sakkunskap (MF 1962:93).

Den öppna psykiska barna- och ungdomsvården regleras genom kungörelsen den 4 november 1960 (SFS 1960:619) om statsbidrag till psykisk barna- och ungdomsvård (ändrad SFS 1973:491). Landstingskommun eller kommun som inte ingår i landsting kan få statsbidrag för sådan psykisk barna- och ungdomsvård, som anordnas i anslutning till sjukhus med barn- och ungdomspsykiatrisk verksamhet eller vid en eller flera fristående centraler eller filialer.

Vid utgången av år 1974 fanns i samtliga landstingskommuner centraler, anslutna till sjukhus med barn- och ungdomspsykiatrisk verksamhet. Antalet fristående centraler uppgick till 30, huvudsakligen belägna i Stockholms och Göteborgs kommuner. Antalet vårdplatser vid landstingsdrivna behandlingshem och enskilda vårdhem uppgick till 265.

Inom den psykiska barna- och ungdomsvården fanns vid utgången av år 1974 inrättade 85 tjänster för vidareutbildade läkare (sluten vård) och 56 tjänster för vidareutbildade läkare (öppen vård) eller totalt 141 tjänster. Antalet psykologer inom den statsunderstödda psykiska barna- och ungdomsvården uppgick till cirka 60, antalet biträdande psykologer till cirka 170 och antalet kuratorer till cirka 200. Antalet tjänster för pedagogassistenter, för vilka statsbidrag utgår, uppgick till ca 30.

Tab A 8. Patienter i öppen vård (läkarbesök) och röntgenarbeten i öppen och slutna kroppssjukvård år 1974. Out-patient care

Källa: Sjukhusens årsberättelser; Göteborgs sjukvårdsstyrelses årsberättelse, årsberättelser över verksamheten inom läkardistrikten och vid tuberkulosdispensärerna.

Sjukhusstyp, polikliniker, distriktsläkarmottagningar Type of institution, Out-Patient Departments, District Medical officers' Stations	Antal organ No. of services	Öppen vård Out-patients			Öppen o slutna vård In- and out-patients	
		Antal patienter 1 000-tal No. of patients, 1 000	Antal besök, 1 000-tal No. of visits, 1 000	Besök per patient Visits per patient	Antal röntgenundersökningar, 1 000-tal X-ray examinations, 1 000	Antal röntgenbehandlingar, 1 000-tal X-ray treatments, 1 000
Undervisningslasarett <i>Teaching hospitals</i>	10	1 081	2 805	2,6	1 059	303 ³
Övriga delade lasarett <i>Other specialized general hospitals</i>	85	2 529	6 826	2,7	2 837	197 ³
Speciallasarett <i>Single-clinic and maternity hospitals</i>	2	12	33	2,8	17	—
Odelade lasarett <i>Non specialized general hospitals</i>	5	33	60	1,8	33	—
Summa lasarett ¹ <i>Total</i>	102	3 655	9 724	2,7	3 946	500³
1973	104	3 408	9 422	2,8	3 803	427 ³
1972	108	3 574	9 293	2,6	3 822	1 128 ⁴
1971	111	3 500 ⁵	9 200	2,6 ⁵	3 884	1 139 ⁴
1970	111	3 508	8 822	2,5	3 920	494 ²
1969	114	3 099	8 351	2,7	3 726	662
1968	114	2 859	7 683	2,7	3 506	693
1960	111	2 007	5 075	2,5	2 175	670
1955	104	1 685	4 271	2,6	..	..
Lasarett för lungsjukvård <i>TB hospitals</i>	11	5	20	4,0	32	—
Lasarett för infektionssjukvård <i>Epidemic hospitals</i>	2	13	23	1,8	12	—
Andra sjukhus av lasarettskaraktär <i>Other hospitals of general hospital character</i>	13	28	62	2,2	58	4
Sjukhem för lättvård <i>Health service centres</i>	2	77	176	2,3	41	—
Tuberkulosdispensärer <i>TB-dispensaries</i>	46	—	—	—	715	—
Distriktsläkarmottagningar (allmänläkar-, specialistvård) och fristående polikliniker ⁷ <i>District Medical officers' stations and independent policlinics</i>	690	2 810	6 410	2,3	143	—
Totalsumma Grand total	866	6 588	16 415	2,5	4 947	504³

¹ Exkl lasarett för lungsjukvård och infektionssjukvård. — ² Ofullständiga uppgifter. — ³ Isotopundersökningar och radioterapeutiska behandlingar. — ⁴ Inklusive fysikalisk terapi. — ⁵ Reviderat tal. — ⁶ Inkl massundersökningar. — ⁷ I Stockholm och Göteborg

Tabell A 8

Tabellen omfattar icke organ, som övervägande meddelar hälsovård, såsom mödravårds- och barnavårdscentraler. Ej heller ingår besök hos (eller av) sjuksköterska eller barnmorska, utan endast besök hos (eller av) läkare.

Även så begränsad är sammanställningen icke komplett. Företagshälsovården är utesluten, då den icke hör till den allmänna sjukvården. Vidare

saknas uppgifter från könspoliklinikerna i vissa städer, där 1968 redovisades 205 000 besök vid 28 polikliniker. Enligt uppgifter från Riksförsäkringsverket uppskattas antalet besök hos privatpraktiserande läkare till 4,2 miljoner. I de redovisade talen finns dessutom luckor, vissa av dem har fyllts genom beräknade tal, och materialets kvalitet i övrigt är icke alltid tillfredsställande.

Tabell A 9. Personalen vid sjukhus för somatisk vård och lasarett för psykiatrisk vård år 1974*Personnel at somatic and mental hospitals*

Källa: Personalinventeringen den 1/10 och LATT 74, Läkares arbetstider och tjänster 1974.

Personal <i>Personnel</i>	Lasarett för huvudsak- ligen soma- tisk vård ¹ <i>Somatic hospitals</i>	Andra sjukhus av lasarettss- karaktär <i>Other hospi- tals of simi- lar character</i>	Sjukstugor, sjukhem för lättvård och mindre enskilda vårdhem <i>Cottage hos- pitals and private nur- sing homes</i>	Sjukhus och sjuk- hem för långvarigt kroppss- sjuka <i>Homes for the chronic sick</i>	Lasarett för psyki- atrisk vård <i>Mental hospitals</i>	Summa sjukhus <i>Total</i>
Absoluta tal <i>Absolute figures</i>						
Vårdpersonal						
Läkare <i>Physicians</i>					ca 500	7 950
Sjuksköterskor <i>Reg. nurses</i>	15 405	251	174	2 429	1 456	19 715
Laboratoriepersonal <i>Laboratory personnel</i>	3 536	27	1	76	–	3 640
Röntgenpersonal <i>X-Ray personnel</i>	1 736	15	6	46	–	1 803
Barnmorskor <i>Midwives</i>	784	–	13	4	–	801
Sjuktymnaster <i>Physiotherapists</i>	1 088	47	37	321	61	1 554
Arbetssterapeuter <i>Occupational therapists</i>	564	18	9	258	..	(849)
Kuratorer <i>Social Workers</i>	766	10	4	47	206	1 033
Undersköterskor o barn- sköterskor <i>Assistant nurses and infant nurses</i>	11 423	97	112	1 707	48	13 387
Vårdpersonal i övrigt <i>Auxiliary nursing personnel</i>	36 572	681	682	10 813	13 471	62 219
Summa vårdpersonal <i>Total nursing personnel</i>	71 874 ²	1 146 ²	1 038 ²	15 701 ²	15 742 ³	112 951 ³
Motsvarande antal vård- platser 31/12 <i>Corresponding No. of beds</i>	61 476	1 889	1 335	26 620	24 127	115 447
Per 100 vårdplatser <i>Per 100 beds</i>						
Sjuksköterskor o barnmorskor <i>Registered nurses and midwi- ves</i>	26,3	13,3	14,0	9,1	6,0	
Övrig vårdpersonal exkl läkare						
<i>Auxiliary nursing personnel</i>	90,6	47,4	63,7	49,9	57,1	

¹ Inkl lasarett för lungsjukvård och infektionssjukvård. – ² Exkl läkare. – ³ Inkl läkare.*Tabell A 9*

Tabellen omfattar den verk samma personalen vid sjukhus och sjukhem för kroppssjukvård och lasarett för psykiatrisk vård. Uppgifter om vårdpersonalen utom läkarna är hämtade från personalinventeringen per den 1 oktober. Läkarnas summatall har hämtats från »LATT 74, Läkares arbetstider och tjänster 1974». Summan omfattar såväl specialistkompetenta som ej specialistkompetenta läkare som tjänstgjorde den 13 november 1974.

Tabellens kvoter över vårdpersonal uttrycker antalet *anställda* per 100 vårdplatser.

I talen för »Lasarett för huvudsakligen somatisk vård» ingår icke vårdpersonal vid de psykiatriska kliniker, som tidigare varit fristående mentalsjukhus; dessa personer ingår i stället i kolumnen »Lasarett för psykiatrisk vård». Arbetssterapeuterna har i vissa kolumner markerats med punkter, emedan de icke kunnat särskiljas ur gruppen »Vårdpersonal i övrigt». Där ingår de tillsammans med läkarsekreterare, sjukvårdsbiträden m fl.

Tabell A 10. Tjänster för personal vid sjukhus för somatisk vård och lasarett för psykiatrisk vård 1974.

Posts for personnel at somatic and mental hospitals.

Källa: Personalinventeringen den 1/10 och LATT 74, Läkares arbetstider och tjänster 1974.

Tjänster <i>Posts</i> (English translation, see table 9)	Lasarett för huvudsak- ligen soma- tisk vård ¹ <i>Somatic hospitals</i>	Andra sjukhus av lasarettss- karaktär <i>Other hospi- tals of simi- lar character</i>	Sjukstugor, sjukhem för lättvård och mindre enskilda vårdhem <i>Cottage hos- pitals and private nur- sing homes</i>	Sjukhus och sjuk- hem för långvarigt kroppss- sjuka <i>Homes for the chronic sick</i>	Lasarett för psyki- atrisk vård <i>Mental hospitals</i>	Summa sjukhus <i>Total</i>
Vårdpersonal						
Läkare	..	..	..	..	..	4 918
Sjuksköterskor	16 225	268	182	2 570	1 591	20 836
Laboratoriepersonal	3 667	28	1	74	—	3 770
Röntgenpersonal	1 755	16	6	46	—	1 823
Barnmorskor	809	—	13	5	—	827
Sjukgymnaster	1 213	54	40	379	84	1 770
Arbetssterapevter	690	22	9	281	..	(1 002)
Kuratorer	777	11	4	47	213	1 052
Undersköterskor och barnsköterskor	11 741	104	114	1 763	57	13 779
Övrig vårdpersonal	36 398	707	684	11 040	13 977	62 806
Summa vårdpersonal	73 275²	1 210²	1 053²	16 205²	15 922²	112 583³

¹ Inkl lasarett för lungsjukvård och infektionssjukvård. — ² Exkl läkartjänster. — ³ Inkl läkartjänster, se kommentar.

Tabell A 10 och A 11

Med vakans menas tjänst, som saknar tjänstgörande personal och för vilken vikarie ansetts erforderlig. Läkartjänster, vilka endast kunnat anges för samtliga sjukhus, omfattar ej underläkartjänster. I kolumnen »Lasarett för huvudsakligen somatisk vård» ingår inte tjänster vid de psykiat-

riska kliniker, som tidigare varit fristående mentalsjukhus; dessa tjänster ingår i stället i kolumnen »Lasarett för psykiatrisk vård». Arbetssterapevter m fl har på lasarett för psykiatrisk vård markerats med punkter, emedan de icke kunnat särskiljas ur gruppen »Övrig vårdpersonal».

Tabell A 11. Vakanser bland personalen vid sjukhus för somatisk vård och lasarett för psykiatrisk vård 1974.

Vacancies among personnel at somatic and mental hospitals

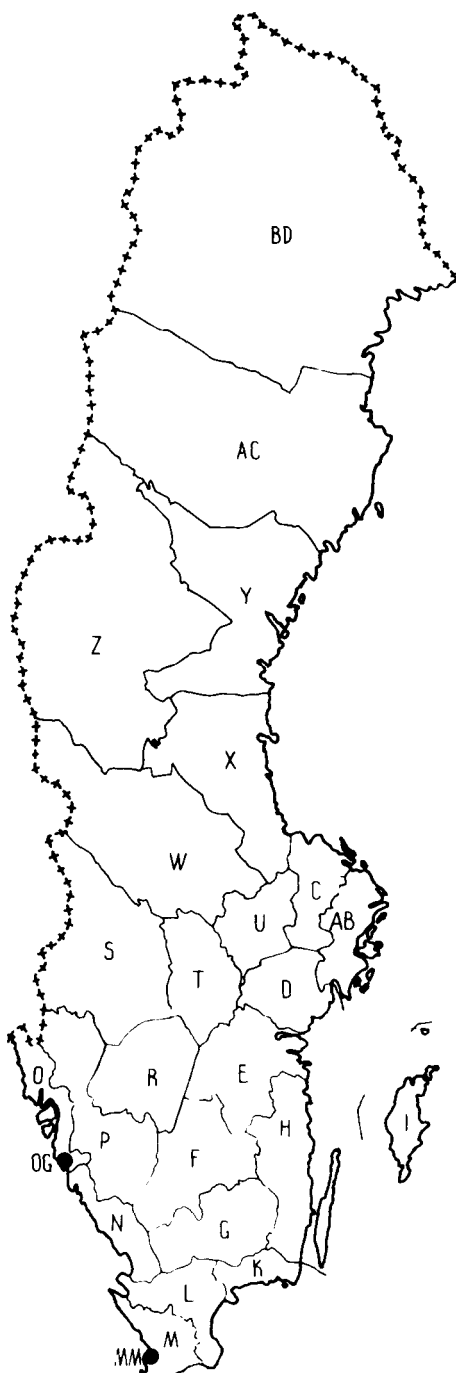
Källa: Personalinventeringen den 1/10 och LATT 74, Läkares arbetstider och tjänster 1974.

Personal <i>Personnel</i> (English translation, see table 9)	Lasarett för huvudsak- ligen soma- tisk vård <i>Somatic</i> <i>hospitals</i>	Andra sjukhus av lasarettar- karaktär <i>Other hospi- tals of simi- lar character</i>	Sjukstugor, sjukhem för lättvård och mindre enskilda vårdhem <i>Cottage hos- pitals and private nur- sing homes</i>	Sjukhus och sjuk- hem för långvarigt kroppss- sjuka <i>Homes for the chronic sick</i>	Lasarett för psyki- atrisk vård <i>Mental</i> <i>hospitals</i>	Summa sjukhus <i>Total</i>
Vakanta tjänster i behov av vikarie <i>Vacancies</i>						
Läkare	541	10	3	65	65	487
Sjuksköterskor	101	—	—	—	—	684
Laboratoriepersonal	15	—	—	—	—	101
Röntgenpersonal	20	—	—	1	—	15
Barnmorskor	124	4	2	40	15	21
Sjukgymnaster	101	1	—	14	..	185
Arbetssterapevter	5	—	—	1	—	(116)
Kuratorer						6
Undersköterskor och barnsköterskor	185	3	—	32	10	230
Övrig vårdpersonal	617	7	9	104	332	1 069
Summa vakanser för vårdpersonal	1 709 ¹	25 ¹	14 ¹	257 ¹	422 ¹	2 914 ²
Vakanta tjänster i % av tjänster						
Sjuksköterskor	3,3	3,7	1,6	2,5	4,1	3,3
Laboratoriepersonal	2,8	—	—	—	—	2,7
Röntgenpersonal	0,9	—	—	—	—	0,8
Barnmorskor	2,5	—	—	20,0	—	2,5
Sjukgymnaster	10,2	7,4	5,0	10,6	17,9	10,5
Arbetssterapevter	14,6	4,5	—	5,0	..	(11,6)
Kuratorer	0,6	—	—	2,1	—	0,6
Vårdpersonal i övrigt ³	1,7	1,2	1,1	1,1	2,4	1,7

¹ Exkl läkartjänster. — ² Inkl läkartjänster, se kommentar. — ³ Undersköterskor och barnsköterskor och »Övrig vårdpersonal».

Karta 1. Sjukvårdsområden

Principal districts for health and sick care

Landstingsområden County councils' districts

AB	=	Stockholms	lans landstings
C	=	Uppsala	» »
D	=	Södermanlands	» »
E	=	Östergötlands	» »
F	=	Jönköpings	» »
G	=	Kronobergs	» »
H	=	Kalmar	» »
K	=	Blekinge	» »
L	=	Kristianstads	» »
M	=	Malmöhus	» »
N	=	Hallands	» »
O	=	Göteborgs o Bohus	» »
P	=	Älvsborgs	» »
R	=	Skaraborgs	» »
S	=	Värmlands	» »
T	=	Örebro	» »
U	=	Västmanlands	» »
W	=	Kopparbergs	» »
X	=	Gävleborgs	» »
Y	=	Västernorrlands	» »
Z	=	Jämtlands	» »
AC	=	Västerbottens	» »
BD	=	Norrbottens	» »

Landstingsfria kommuner Communes outside county councils

I	=	Gotland
MM	=	Malmö
OG	=	Göteborg

Omsorgsstyrelsernas sjukvårdsområden för psykiskt utvecklingsstörda skiljer sig från kropps- sjukvårdens och psykiatriska vårdens sjukvårdsområden vad beträffar Göteborg och Göteborgs och Bohus läns landsting, som bildar särskilt sjukvårdsområde.

Karta 2. Hälso- och sjukvårdsregionerna

Regions for health and sick care

Enligt riksdagens beslut år 1960 skall riket vara indelat i 7 sjukvårdsregioner för specialiserade vårdgrenar, som kräver så stort upptagningsområde, att de vanliga sjukvårdsområdena (landstingens resp landstingsfria kommuners upptagningsområden) är för små att ensamma uppbära kliniker härför. Regionerna, som benämnes efter den ort där *regionsjukhuset* (eller -sjukhusen) är beläget, är följande.

Folkmängd 31/12 1974 (prel uppg)

1 Stockholmsregionen	1 543 318 inv
2 Uppsala-regionen	1 268 729 »
3 Linköpingsregionen	928 225 »
4 Lund-Malmöregionen	1 468 570 »
5 Göteborgsregionen	1 470 965 »
6 Örebroregionen	858 717 »
7 Umeåregionen	638 167 »

Summa 8 176 691 »

Inom varje region finns en lokal regionsjukvårdsnämnd.

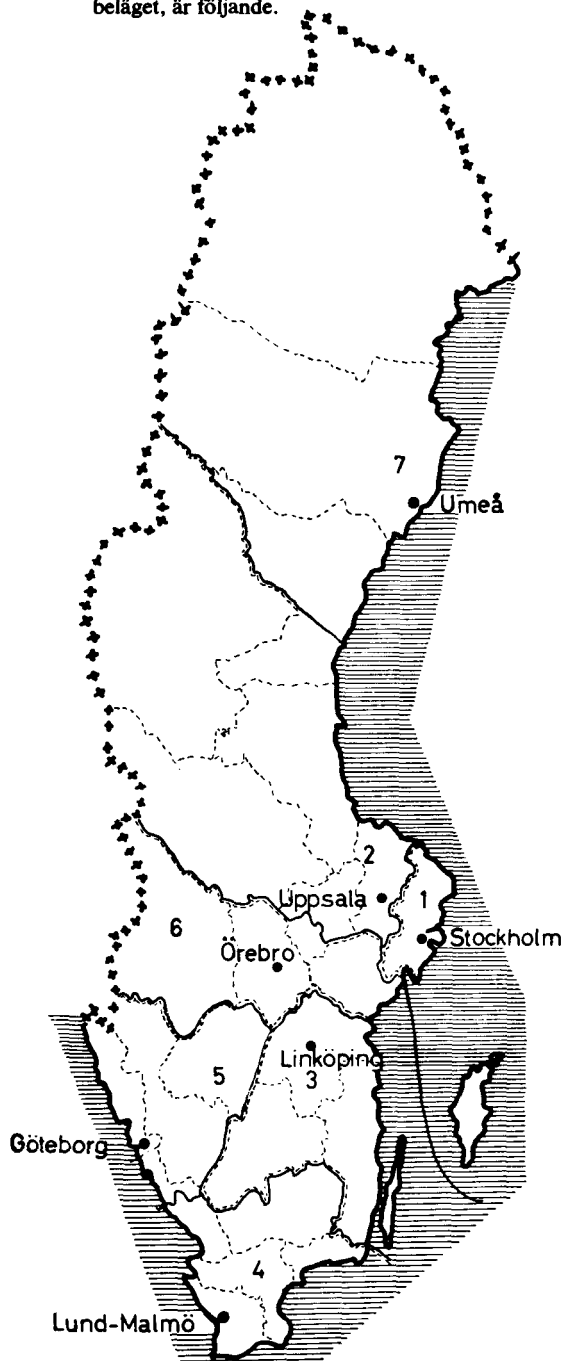
De heldragna linjerna på kartan anger regionerna, de streckade länsgränserna. (Jfr SOU 1958:26). Punkterna markerar regionsjukhusen. Vid 1974 års slut fanns enligt regionsjukvårdsavtal vårdplatser för regionsjukvård vid nedan angivna sjukhus:

Region, sjukhus och specialitet.

1. *Karolinska sjukhuset*: Vårdplatser för plastikkirurgi, thoraxkirurgi, neurokirurgi, radioterapi, urologi, barnkirurgi, dermatologi, neurologi, reumatologi.
2. *Akademiska sjukhuset*: Vårdplatser för plastikkirurgi, thoraxkirurgi, neurokirurgi, radioterapi, barnkirurgi, dermatologi, neurologi, kardiologi.
3. *Regionsjukhuset Linköping*: Vårdplatser för plastikkirurgi, neurokirurgi, radioterapi, neurologi, njurmedicin.
4. *Lunds lasarett*: Vårdplatser för thoraxkirurgi, neurokirurgi, radioterapi, urologi, barnkirurgi, dermatologi, neurologi, kardiologi, njurmedicin.
5. *Sahlgrenska sjukhuset*: Vårdplatser för plastikkirurgi, thoraxkirurgi, neurokirurgi, radioterapi, urologi, dermatologi, neurologi.
- Östra sjukhuset: Vårdplatser för barnkirurgi.
6. *Regionsjukhuset Örebro*: Vårdplatser för plastikkirurgi, thoraxkirurgi, radioterapi, urologi, barnkirurgi, dermatologi, neurologi, reumatologi, kardiologi.
7. *Umeå lasarett*: Vårdplatser för plastikkirurgi, thoraxkirurgi, neurokirurgi, radioterapi, urologi, barnkirurgi, dermatologi, neurologi.

In conformity with a parliamentary decision in 1960 the country is divided into 7 regions for such specialized care for which the county councils and county boroughs are not large enough to support a clinic of their own. The regions and their population are listed above.

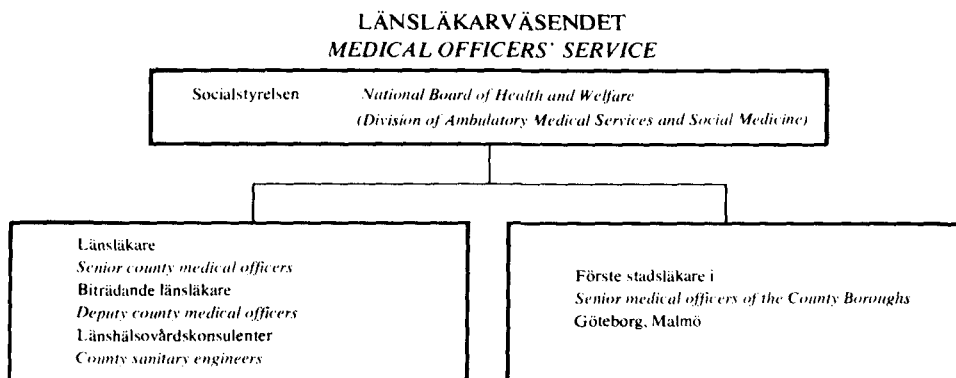
In accordance with agreements between the pertinent authorities there were clinics for kidney diseases, neurology, neurosurgery, dermatology, thoracic surgery, plastic surgery, radiotherapy, urology, child surgery etc at the end of 1974.

c. Vissa fristående organ och verksamheter

Länsläkarorganisationen

Den statliga länsläkarorganisationen kan ses som socialstyrelsens lokala organisation, geografiskt indelad efter landstingsområdena. I Göteborg och Malmö, som inte ingår i landsting, finns i stället för länsläkare 1:e stadsläkare. Hur organisationen är uppbyggd framgår av nedanstående tablå.

Länsläkarorganisationen skall medverka i hälso- och sjukvårdsplaneringen inom respektive län. Den skall utöva viss tillsyn över hälso- och sjukvården i länet, huvudsakligen den öppna vården samt den del som ligger utanför den offentliga sektorn: enskilda vårdhem, privatläkare. Särskild uppmärksamhet skall ägnas åt utvecklingen på det omgivningshygieniska området. Länsläkarna skall stå länsstyrelserna och kommunala organ och andra sammanslutningar till tjänst med råd och upplysningar i frågor som rör den allmänna hälsovården.

I nedanstående tabell redovisas länsläkarna med uppgifter om antal tjänster och hur dessa tjänster uppehölls hösten 1974.

Tjänsteläkare, distriktsläkare

Den 1 januari 1973 försvann benämningen tjänsteläkare, varmed menades provinsialläkare, biträdande och extra provinsialläkare samt stadsdistriktsläkare (sedan 1968 benämnda provinsialläkare). Tjänsteläkarna var skyldiga att vid sidan av sina allmänna läkaruppgifter utföra särskilda uppgifter enligt olika författningar. I samband med slopandet av tjänsteläkarbenämningen fördelades dessa uppgifter mellan i princip alla läkare i offentlig tjänst.

Tabell A 12. Länsläkare och 1:e stadsläkare år 1974.
Posts for medical officers 1974.

Befattning	Antal tjänster	Därav uppehållna av				Vikarie saknas ¹	
		läkare med svensk legitimation	enbart läkar-examen	svensk medicine kandidat	utländska läkare utan svensk legitimation		
					med tids-begränsad behörighet		övriga
Länsläkare	25	22	—	—	—	—	3
Bitr länsläkare	15	9	—	—	—	—	6
1:e stadsläkare	2	2	—	—	—	—	—

¹ Inkl uppehållna medelst dubbelförordnande.

Provinsialläkarna (ordinarie, biträdande och extra) övergår sedan 1963 successivt från statens huvudmannaskap till landstingens, en övergång som i huvudsak genomförts.

De landstingsanställda provinsialläkarna benämns numera distriktsläkare (ordinarie, biträdande och extra). Distriktsläkarna utgör ryggraden i den växande del av vårdresurserna som ingår i den öppna vården. Denna senare avses i framtiden till stor del bli förlagd till ett stort antal vårdcentraler, som skall kunna ge ett tämligen allsidigt vårdutbud. Förutom distriktsläkarna (i första hand med allmänläkarkompetens, men också med annan specialistkompetens) skall där finnas distriktssköterskor, sjukgymnaster, arbetsterapeuter och ev. kuratorer, psykologer m fl. Normalt skall en vårdcentral komma att betjäna ett upptagningsområde omfattande 20 000–50 000 personer.

Tabell A 13. Läkartjänster i öppen vård utanför sjukhus hösten 1974. *Posts for district medical officers 1974.*

Källa: LATT 74, Läkares arbetstider och tjänster 1974.

Befattning <i>Posts</i>	Antal tjänster <i>No. of posts</i>	Därav uppehållna av ¹		Ej utövade tjänster på gr av ²		
		tjänste-innehavare <i>Holders</i>	vikarie <i>Deputies</i>	tjänsteinneh. tjänstg fri vik ej förordn ³	vikarie tjänstg fri ⁴	tjänst vak och utan vik ⁵
Distr läkare, överläkare, bitr distr läkare, bitr över- läkare, avdelningsläkare, underläkare						
Allmänläkarvård	1 224	684	306	90	24	120
Specialistvård	419	276	34	32	2	75
Underläkare	234	141	18	10	1	64
Summa Total	1 877	1 101	358	132	27	259

¹ Thereof occupied by. – ² Thereof not occupied because of. – ³ Holders not in charge, deputies not appointed. – ⁴ Deputies not in charge. – ⁵ Posts are vacant and no deputies.

Distriktsvården m m

Distriktssköterskornas verksamhet omfattar hälsoupplýsning och medverkan inom förebyggande vård, såsom barnhälsovård och skolhälsovård. Sjukvård i hemmet och på egen mottagning upptar en stor del av verksamheten, som regleras genom normalinstruktion för distriktssköterska (30 juli 1964). Se vidare tabellerna A 13, A 14 och B 5. Antal yrkesverksamma distriktssköterskor och sjuksköterskor vid barnavårdscentraler var i september 1974 c:a 2 500.

Tabell A 14. Distriktssköterskornas verksamhet*Public Health Nurses' activity*

Källa: Årsberättelser från landsting.

År Year	Antal distrikts- sköterskor No. of nurses	Hembesök per distriktssköterska Home visits per nurse I sjuk- vård Curative care	I hälso- vård ¹ Health care	Biträdd vid läkarmot- tagning i hälsovård ¹ Ggr per sjuk- sköterska Assisted doctor in health clinics Times per nurse
1950	1 264	699	468	43
1955	1 502	799	374	35
1960	1 598	825	304	35
1965	1 697	862	251	28
1970	1 834	941	212	25 ²
1971	1 886	1 000	202	30 ²
1972	1 895	1 036	186	25 ²
1973	1 914	1 063	184	25 ²
1974	1 941	1 101	173	26

Distriktssköterskor vid mödra-barnavårdscentraler ingår ej i tabellen.

I antalet distriktssköterskor ingår vikarier men ej distriktssköterskor i Göteborg och Malmö, vilka ej lämnar verksamhetsberättelser. Distriktsskötersketjänsternas antal inom olika sjukvårdsområden redovisas i tabell B 5.

¹ Mödra-, barn- och skolhälsovård samt dispenserivård. – ² Beräknat på de landsting som lämnat fullständiga uppgifter.

Tabell A 15. Specifikation av tabell A 14 för år 1973 och 1974.*Specification of preceeding table*

	Samtliga distrikt	
	1973	1974
Antal distriktssköterskor	1 914	1 941
Antal hembesök:		
Sjukvård exkl långtidsvård per distriktssköterska	1 724 448 901	1 807 377 931
Långtidsvård per distriktssköterska	310 453 162	329 222 170
Hälsovård per distriktssköterska	351 481 184	336 142 173
Därav barnhälsovård	257 756	241 761
Antal besök av patienter i distriktssköterskans egen mottagning:		
Sjukvård exkl långtidsvård	2 034 628	2 248 587
Långtidsvård	26 103	26 769
Hälsovård	611 751	693 317

Tabell A 16. Mödra- och barnvårdscentraler år 1974*Maternal and child health centres*

Källa: Uppgifter från sjukvårdsstyrelser.

Huvudman <i>Responsible authority</i>	Antal hälsovårdsorgan <i>Number of services</i>			
	Mödravårdscentraler, typ I <i>Maternal Health Centres, type I</i>	Barnvårdscentraler, typ I <i>Child Health Centres, type I</i>	Mödravårdscentraler, typ II <i>Type II</i>	Barnvårdscentraler, typ II <i>Type II</i>
Stockholms län	44	184	6	62
Uppsala län	9	15	7	19
Södermanlands län	3	23	7	27
Östergötlands län	10	12	21	33
Jönköpings län	5	9	17	34
Kronobergs län	4	2	21	26
Kalmar län	7	18	17	43
Gotlands kommun	1	3	10	10
Blekinge län	12	7	8	19
Kristianstads län	3	4	15	43
Malmö kommun	1	16	—	—
Malmöhus län i övrigt	19	21	30	52
Hallands län	4	17	7	20
Göteborgs kommun	10	72	2	—
Göteb o Bohus län i övr	7	7	37	59
Älvsborgs län	5	13	36	49
Skaraborgs län	7	11	15	13
Värmlands län	5	7	36	52
Örebro län	1	9	17	30
Västmanlands län	2	12	7	21
Kopparbergs län	3	9	27	34
Gävleborgs län	4	9	24	57
Västernorrlands län	5	8	13	30
Jämtlands län	1	5	26	26
Västerbottens län	2	10	36	36
Norrbottens län	6	7	30	36
Summa Total	180	510	472	831

Tabell A 16.

Kombinerade mödra- och barnvårdscentraler av typ II har fr o m 1971 uppdelats på mödra- resp barnvårdscentraler av typ II.

Mödra- och barnhälsovården

Bland de befolkningspolitiska åtgärderna under 1930-talet i anledning av den sjunkande nativiteten ingick fr o m år 1938 statsbidrag till förebyggande mödra- och barnvård. Efter smärre omarbetningar i bestämmelserna fortsatte dessa att gälla fram till år 1967 då statsbidraget upphörde att utgå i sin ursprungliga form.

Tabell A 17. Mödra- och barnhälsovård år 1974. Maternal and child health service

Källa: Mödra- och barnavårdscentralernas årsberättelser.

Landsting, landstingsfria kommuner <i>Counties, county boroughs</i>	Kvinnor <i>Women</i>		Spädbarn <i>Infants</i>		Småbarn <i>Pre-school children</i>		Antal övervakade 2-7 åringar <i>Number supervised 2-7 years</i>	Medeltal besök per 2-7 åring <i>Visits per 2-7 years old child</i>
	Övervakade nyinskrivna <i>Supervised new registered</i>	Medeltal besök per övervakad <i>Visits per supervised</i>	Antal levande födda <i>Number of live born</i>	Antal övervakade spädbarn <i>Number supervised infant</i>	Medeltal besök per spädbarn <i>Visits per infant</i>	Antal övervakade ett-åringar <i>Number supervised one year old children</i>		
Stockholms län	20 338	15,8	20 778	20 209	15,4	20 380	3,4	93 552
Uppsala län	3 787	13,2	3 631	3 495	12,8	3 430	2,9	13 267
Södermanlands län	3 749	13,9	3 385	2 570	14,0	2 583	3,2	13 928
Östergötlands län	5 712	13,8	5 333	5 083	11,4	4 998	2,6	20 301
Jönköpings län	4 374	13,7	4 089	4 089 ²	10,0	4 204	2,7	17 699
Kronobergs län	2 473	14,6	2 366	2 268	9,8	2 227	2,5	9 713
Kalmar län	3 188	16,0	2 992	2 992 ²	11,5	3 093	3,0	14 627
Gotlands kommun	626	14,3	745	745 ²	9,7	701	2,0	3 468
Blekinge län	2 122	12,9	2 039	2 038	10,9	2 428	2,6	10 840
Kristianstads län	3 696	13,9	3 480	3 424	9,5	3 350	3,3	15 630
Malmö kommun	8 330	12,5	9 998	9 998 ²	14,7	10 572	3,2	47 389
Malmöhus län i övrigt								
Hallands län	3 029	12,2	3 001	3 001 ²	10,1	3 187	3,2	13 891
Göteborgs kommun	10 099	15,4	9 819	9 359	15,3	9 502	3,8	46 722
Göteborgs län i övrigt								
Älvsborgs län	5 867	15,5	5 609	5 609 ²	12,1	5 771	3,9	27 458
Skaraborgs län	3 726	15,1	3 467	3 461	10,8	3 595	2,2	16 283
Värmlands län	3 450	15,2	3 403	3 403 ²	10,8	3 350	3,0	15 873
Örebro län	3 796	17,3	3 565	3 283	11,1	3 327	2,9	16 414
Västmanlands län	3 952	15,9	3 657	3 490	11,0	3 351	2,8	16 212
Kopparbergs län	3 498	15,1	3 341	3 306	11,5	3 199	2,8	14 051
Gävleborgs län	2 938	15,2	3 461	3 461 ²	11,9	3 557	2,9	17 013
Västernorrlands län	3 446	15,5	3 167	3 158	10,9	3 311	2,9	16 546
Jämtlands län	1 657	15,2	1 587	1 573	11,3	1 528	3,1	9 084
Västerbottens län	3 240	14,4	3 295	3 254	10,5	3 106	3,5	15 302
Norrbottnens län	3 993	13,4	3 662	3 657	7,9	3 603	5,7	17 096
Summa¹ Total	111 086	14,8	109 870	106 926²	12,5	108 353	3,2	502 359

¹ Besök hos läkare, barnmorska/sjuksköterska och hembesök av barnmorska/sjuksköterska, avseende hela riket.

Medeltal besök avseende hela riket per <i>Visits concerning the whole country per</i>	hos läkare <i>to the doctor</i>	hos barnmorska/ sjuksköterska <i>to the nurse</i>	hembesök av barnmorska/sjuk- sköterska <i>home-visit from the nurse</i>	Total
Övervakad kvinna <i>supervised woman</i>	4,4	10,3	0,1	14,8
spädbarn <i>infant</i>	4,6	5,5	2,4	12,5
1-åring <i>one year old child</i>	1,5	1,2	0,5	3,2
2-7-åring <i>2-7 years old child</i>	0,9	0,7	0,3	1,9

² Beräknat tal.**Tabell A 17.**

I antalet övervakade kvinnor ingår även kvinnor, vilkas graviditet avslutats med missfall.

I antalet besök per barnaföderska resp barn ingår såväl besök på läkares, sjuksköterskas och barnmorskas mottagning som hembesök av dessa personer. Se specifikation i tablan ovan.

Antalet levande födda är hämtat ur Statistiska centralbyråns publikation Befolkningsföränd-

ringar. Jämförelsen mellan födda och övervakade kan icke göras fullt rättvisande av flera orsaker. Sålunda händer att barn som fötts strax före ett årsskifte inte inskrivs i barnhälsovården förrän följande år, varför andelen övervakade ett visst redovisningsår ibland blir för stor, ibland för liten. Även direkt felredovisning torde förekomma.

Mödra- och barnhälsovården är en organisation för kostnadsfri hälsokontroll av blivande och nyblivna mödrar och av barn i förskoleåldern i landstings- och landstingsfria kommuners regi. Centraler av typ I är knutna till kvinno- eller barnklinik vid lasarett och förestås av överläkare eller bitr överläkare vid kliniken eller av annan läkare med specialistkompetens i kvinnosjukdomar och förlossningar resp barnålderns invärtes sjukdomar. Centraler av typ II förestås av allmänläkare inom primärvården eller av annan som är behörig att utöva läkaryrket. Verksamheten bedrivs fr o m år 1969 i enlighet med Normalreglemente för mödra- och barnhälsovården och består främst av mottagningar hos centralernas läkare, barnmorskor och sjuksköterskor och av besök i hemmet. Mödrarna kan erhålla sådana läkemedel som erfordras för behandling av graviditetskomplikationer och både mödrar och barn erhåller behövliga skyddsläkemedel, såsom vitamin- och järnpreparat osv. Mödraundervisning med mödragymnastik anordnas. Preventivmedelsrådgivning är en särskild uppgift för mödrahälsovården och är avsedd för såväl blivande som nyblivna föräldrar som övriga därav intresserade. Organisationen omfattar hela landet.

Uppgifter om antalet mödra- och barnavårdscentraler, övervakade blivande och nyblivna mödrar och barn lämnas i tabellerna A 16–A 20. Medeltal besök per barnaföderska på läkares och barnmorskors mottagningar, som angivits i tabell A 17, har räknats fram genom att antalet besök i förvård och eftervård satts i förhållande till antalet nyinskrivna gravida inom de olika sjukvårdsområdena.

Barn räknas som övervakat, om det kontrollerats på barnavårdscentral eller hembesök därifrån gjorts under året.

Utöver vad som framgår av tabellerna kan nämnas att 75 % av de övervakade barnaföderskorna hade inskrivits vid mödravårdscentral före fjärde havandeskapsmånadens början. Andelen övervakade som deltagit i mödragymnastik var 45 %. Eftervård vid besök hos läkaren hade 84 % erhållit och specialistvård (vid mödravårdscentral typ I) 70 %.

Tabell A 18. Distriktsbarnmorskornas verksamhet åren 1970–1974

Care of district midwives

Källa: Distriktsbarnmorskornas årsberättelser.

	1970	1971 ¹	1972 ¹	1973 ¹	1974 ¹
	Antal No.	Antal No.	Antal No.	Antal No.	Antal No.
Hemförlossning <i>Home delivery</i>	35	30	20	12	17
Läkarmottagning förebyggande vård <i>Assisting Dr's clinic (times)</i>	24 600	27 000	25 200	27 900	29 100
Egen mottagning, kontroll och rådgivning <i>Own clinic, visits</i>	572 000	538 600	594 300	699 400	740 000
Hembesök <i>Home visiting</i>					
förvård <i>prenatal</i>	24 800	20 400	19 600	14 800	12 100
eftervård <i>postnatal</i>	4 700	3 800	3 200	2 500	2 400
barnavård <i>child care</i>	} 2 000	1 500	1 400	1 700	1 300
sjukvård <i>sick care</i>					
Sluten vård, bitr vid förlossning <i>Hospital deliveries</i>	400	200	30	60	50

¹ Distriktsbarnmorskeverksamheten inom Stockholms läns landsting har upphört fr o m 1971.

Tabell A 19. Barnhälsovård åren 1970–74. Antal ympade barn i åldern 0–7 år.*Child health service. Inoculated children 0–7 years.*

Källa: Mödra- och barnvårdscentralernas årsberättelser.

	1970		1972		1973		1974	
	Antal Number	% ¹	Antal Number	% ¹	Antal Number	% ¹	Antal Number	% ¹
Totalt antal övervakade barn (0–7 år)								
<i>No. supervised (0–7 years)</i>	699 735		733 400		723 899		718 526	
smittkoppsympade <i>smallpox</i>	134 107	19,2	125 411	17,1	116 323	16,1	112 782	15,7
trippelympade <i>P. D. T.</i>	101 458	14,5	108 779	14,8	105 465	14,6	105 321	14,7
polioympade <i>polio</i>	110 754	15,8	119 646	16,3	115 102	15,9	113 211	15,8

¹ Av antalet övervakade barn.**Tabell A 20. Barnhälsovård åren 1970–1974. Uppfödning samt syn- och hörselprovning***Child health service. Breastfeeding, checking sight and hearing.*

Källa: Sjukvårdsstyrelsernas årsberättelser och SCB:s publikation Befolkningsförändringar.

	1970		1972		1973		1974	
	Antal Number	% ¹	Antal Number	% ¹	Antal Number	% ¹	Antal Number	% ¹
Totala antalet levande födda barn <i>No. live born</i>	110 150		112 273		109 663		109 874	
Antal kontrollerade barn under första halvåret <i>Supervised during first six months</i>	99 345		101 891		100 020		101 532	
Därav barn som fått enbart bröstmjolk <i>Breastfeeding alone</i>								
2 mån eller längre <i>2 months or more</i>	35 082	35,3	31 306	30,7	31 766	31,8	38 644	38,1
4 mån eller längre <i>4 months or more</i>	14 817	14,9	13 331	13,1	13 784	13,8	18 767	18,5
6 mån eller längre <i>6 months or more</i>	6 568	6,6	5 782	5,7	6 068	6,1	9 347	9,2
Antal synprovade barn <i>Sight checked</i>	117 920		117 817		115 462		117 778	
med synskärpa 5/5 på båda ögonen <i>Acuity of vision 5/5 on both eyes</i>	101 631	86,2	99 872	84,8	97 303	84,3	101 619	86,3
med synskärpa < 5/5 på det ena eller båda ögonen <i>< 5/5 on one or both eyes</i>	7 994	6,8	8 718	7,4	9 852	8,5	11 490	9,8
Antal hörselprovade barn <i>Hearing checked</i>	77 889		92 324		91 394		100 601	
Därav remitterade till hörcentral <i>Referred to audiological centre</i>	2 993	3,8	4 052	4,4	4 680	5,1	4 742	4,7

¹ Av antalet kontrollerade barn under första halvåret resp av syn- och hörselprovade barn.

Barnmorskeväsendet. Enligt sjukvårdslagen är huvudmannen skyldig att ombesörja öppen och sluten förlossningsvård i den mån icke annan drager försorg härom. Barnmorskornas verksamhet regleras genom Kungl. Maj:ts reglemente (MF 130:1955) och normalinstruktion (MF 92:1963). Som framgår av tabell A 18 föds numera endast ett ringa antal barn i hemmen.

Antalet tjänster för barnmorskor redovisas i tabell B 5. Beträffande förlossningar m m se i övrigt kap D, b.

Lungsjukvården

Den slutna vården. En sammanfattning av den slutna vårdens platstillgång vid slutet av år 1974, vad avser lungsjukvård och kirurgisk tuberkulos, ter sig sålunda:

	Antal anstalter	Antal vårdplatser
Lasarettskliniker för medicinsk lungsjukvård	18	1 216
Thoraxkirurgiska lasarettskliniker	6	315
Lasarett för lungsjukvård	10	941
Apelvikens kustsanatorium	1	ca 20
Tbc-avdelningar vid lasarett för psykiatrisk vård	3	..
Summa	38	(2 492)

På en del av dessa platser vårdas tillfälligt andra långvarigt kroppssjuka än lungsjuka. I den mån särskilda platser är mera varaktigt avdelade för ändamålet är de dock icke medräknade här. Vad angår Apelvikens kustsanatorium skall anmärkas, att vid detta efterbehandlas fall av led-, ben- och körteltuberkulos, poliofall m fl. De tre lasarett för psykiatrisk vård med tuberkulosavdelningar är Ulleråkers, S:t Lars och Umedalens sjukhus. I översikten av vårdformerna i bilaga 3, i tabell A 4, där också intagningar och vård dagar för tuberkulosvården redovisas, och tabell A 3, har dessa avdelningar räknats till den psykiatriska vården. Thoraxkirurgin och Apelvikens kustsanatorium har förts på »lasarettsvård och liknande».

Dispensärerna. Enligt det av socialstyrelsen år 1968 fastställda normalreglementet för dispensärverksamheten skall inom varje sjukvårdsområde (landsting eller landstingsfri kommun) finnas minst en tuberkulosdispensär, i första hand anknuten till lasarettsklinik för lungsjukdomar eller motsvarande sjukhus. Klinikens (sjukhusets) överläkare eller biträdande överläkare antages i regel också förestå dispensären (vara dispensärläkare).

Vid dispensären undersöker personer misstänkta för eller lidande av tuberkulos kostnadsfritt. Även vård meddelas och hälsoundersökningar med avseende på förekomsten av tuberkulos och BCG-ympningar företages.

Dispensärläkaren skall föra register över alla fall av aktiv tuberkulos inom dispensärens distrikt. Till Nationalföreningen mot hjärt- och lungsjukdomar skall denne lämna uppgift varje månad om personer som införts i eller avförts ur registret. Jämför tabellerna A 8, A 21 och D 7.

Tab A 21. Verksamheten vid tuberkulosdispensärerna år 1974 TB dispensaries

Källa: Årsberättelser från länsläkare och tuberkulosdispensärer.

Huvudman <i>Responsible authority</i>	Antal tuberkulos- dispensärer <i>No. of dispensaries</i>	Röntgen- undersök- ningar <i>No. of X-ray examinations</i>	därav skb-under- sökningar thereof small film	Mass- undersök- ningar Mass radiography	Summa <i>Total</i>	Calmette- vaccinationer <i>No. of BCG vaccinations</i>
Stockholms län	5	40 772	13 415	165 757	206 529	2 472
Uppsala län	1	14 846	4 900	34 324	49 170	324
Södermanlands län	2	16 743	11 902	3 777	20 520	60
Östergötlands län	2	19 080	9 906	8 061	27 141	434
Jönköpings län	2	8 871	4 762	6 456	15 327	177
Kronobergs län	1	8 090	3 392	3 266	11 356	202
Kalmar län	2	9 882	8 428	1 095	10 977	123
Gotlands kommun	1	6 210	4 278	—	6 210	34
Blekinge län	2	6 176	3 791	2 794	8 970	67
Kristianstads län ¹	2	3 038	1 828	—	3 038	—
Malmö kommun	1	} 47 815	34 238	27 643	75 458	2 120
Malmöhus län i övr	2					
Hallands län	1	15 881	2 848	—	15 881	352
Göteborgs kommun	1	} 29 418	18 860	24 174	53 592	2 352
Göteborgs o Bohus län i övr	2					
Älvsborgs län	3	19 235	14 979	2 775	22 010	3 695
Skaraborgs län	1	5 573	3 527	—	5 573	7 051
Värmlands län	2	12 273	5 152	1 379	13 652	184
Örebro län	1	12 637	6 756	1 445	14 082	50
Västmanlands län	1	1 998	342	11 015	13 013	—
Kopparbergs län	1	5 661	2 068	237	5 898	7 740
Gävleborgs län	1	6 446	5 209	2 317	8 763	476
Västernorrlands län	3	14 459	9 270	2 429	16 888	13
Jämtlands län	1	3 019	1 737	3 922	6 941	64
Västerbottens län	2	15 645	8 570	3 081	18 726	465
Norrbottnens län	3	16 551	7 966	16 152	32 703	124
Summa Total 1974	46	340 319	188 124	322 099	662 418	28 579
» » 1973	48	346 971	193 814	368 407	715 378	12 716
» » 1972	50	354 136	212 206	399 026	753 162	13 255
» » 1971	50	354 607	238 987	363 594	718 201	13 868
» » 1970	51	361 678	181 788	404 182	765 860	15 728
» » 1969	51	366 596	186 333	376 977	743 573	11 429
» » 1968	53	..	..	..	708 582	14 103
» » 1965	57	..	..	..	670 462	12 782
» » 1960	62	..	..	..	525 602	17 494
» » 1955	62	..	..	..	573 319	..
» » 1950	58	..	..	..	503 865	..

Socialstyrelsens skärmbildsundersökningar. Sedan den 1 oktober 1946 pågick en systematisk undersökning av svenska folket medelst skärmbildsfotografering (röntgenfotografering) i syfte att på ett tidigt stadium upptäcka fall av lungtuberkulos och bringa dessa under behandling. Denna verksamhet, som redovisats i tidigare årgångar av denna publikation, upphörde under år 1969.

Nationalföreningen mot hjärt- och lungsjukdomar utbetalade år 1974 till vetenskaplig forskning rörande tuberkulos och lungsjukdomar 407 185 kr och till forskning rörande hjärt- och kärlsjukdomar 922 635 kr. Nationalföreningen beviljade institutionsanslag för forskning inom hjärt- och lungsjukdomarnas områden med ett belopp av 785 000 kr och bidrag till rehabiliteringsverksamhet med 183 650 kr.

Uppgifter om tuberkulosens utbredning återfinns i kapitel D, a.

Vården av veneriskt sjuka

Kostnadsfri undersökning och behandling av personer lidande av eller misstänkta för venerisk sjukdom i smittsamt skede utföres av vederbörande distriktsläkare på landsbygden och i mindre tätorter. I större tätorter meddelas sådan vård i regel på särskilda polikliniker. Poliklinikerna förestås i regel av specialutbildade läkare. Vid dessa har även ett stort antal personer vårdats som lidit av venerisk sjukdom i icke smittsamt skede, hudsjukdom etc.

Enligt smittskyddslagen (SFS 1968:231) är det länsstyrelsen (i kommunen hälsovårdsnämnden) som skall vaka över att smittsamma sjukdomar bekämpas i länet (kommunen) och tillse att lämpliga åtgärder vidtas. Socialstyrelsen har högsta tillsynen över bekämpandet av smittsamma sjukdomar i riket.

Länsläkarnas verksamhet framgår av nedanstående uppgifter, som hämtats från deras till socialstyrelsen ingivna rapporter.

Antalet personer som år 1974 av länsläkaren anmanats att underkasta sig läkarundersökning var 14 127. I fråga om 4 884 fall kunde smittfrihet styrkas, medan 9 139 påbörjat läkarbehandling.

Antalet personer, som anmälts till länsläkaren på grund av underlåtelse att följa läkares föreskrifter om behandling eller för avbrott i behandlingen var 4 142.

I tillsammans 3 491 fall hade länsläkaren underrättat länsstyrelsen att anmaning icke följts eller att den fått underlåtas.

Uppgifter om de veneriska sjukdomarnas utbredning återfinns i kapitel D, a.

Den abortförebyggande verksamheten

avser enligt fastställd normalinstruktion »att på ett personligt sätt taga sig an kvinna, som på grund av ett icke önskat havandeskap vill söka abort. Den skall underlätta för henne att lösa hennes svårigheter. Om indikation för abort kan anses föreligga och kvinnan slutligt önskar sådan, skall hon få biträde med sin ansökan härom». För denna verksamhet utgår statsbidrag enligt kungörelsen (SFS 1945:863) angående statsbidrag till viss verksamhet för stöd och rådgivning åt havande kvinnor i abortförebyggande syfte (ändrad senast enligt SFS 1955:456) till landsting eller kommun utom landsting på villkor bl a att verksamheten ingår i av socialstyrelsen godkänd plan, att den utövas vid särskilda rådgivningsbyråer, till vilka skall vara knutna legitimerade läkare och kvinnliga kuratorer, och att avgift icke uttages för meddelande av råd eller i samband därmed utfärdat intyg. Dessutom ger en del av byråerna råd i andra sexualfrågor, bl a rörande preventivmedel. Se även kapitel D, c.

Den statsunderstödda verksamheten omfattade vid utgången av år 1974 24 byråer och en filialmottagning inom 10 landstingsområden och 3 kommuner utom landsting. Dessutom bedrevs statsunderstödd abortrådgivning vid 7 byråer för försöksvis anordnad familjerådgivning inom 7 landstingsområden.

Omfattningen av verksamheten vid rådgivningsbyråerna var år 1974 följande: Under året behandlades 19 016 abortärenden. Ifrågavarande graviditeter avbröts i 16 634 fall med legal abort. Härtill kommer 1 932 abortsökande och 1 714 legala aborter vid familjerådgivningsbyråer med abortrådgivning. (Hela antalet aborter enligt lagen om avbrytande av havandeskap redovisas i kapitel D, c.)

Inom de landstingsområden, där huvudmannen icke anordnat särskild abortförebyggande verksamhet eller försöksverksamhet med familjerådgivning innefattande även abortförebyggande verksamhet, har istället det abortsökande klientelet i allmänhet hänvisats till läkare och kuratorer vid lasarettens kvinnoklinik och psykiatriska klinik.

Statens kostnader uppgick under budgetåret 1974/75 till 486 623 kr. Sedermera har dessutom utbetalats ytterligare 380 113 kr avseende verksamhet kalenderåret 1974. I kostnaderna är inräknat medel till kvinnor, som av kuratorer ansetts ha ett omedelbart behov av hjälp, och ersättning till laboratorier för utförande av graviditetsreaktioner.

Skyddsympningarna

Enligt lagen den 28 juli 1958 om *ympning mot smittkoppor*, ändrad den 1 december 1972, skall barn i regel ympas före utgången av det kalenderår under vilket de fyller fyra år.

Enligt till länsbyråerna för folkbokföringen inkommet material uppgick antalet ympade barn till följande:

	0-4 år	5-14 år	Summa
År 1960	76 595	58 082	134 677
År 1965	93 713	15 143	108 856
År 1966	106 196	17 497	123 693
År 1967	114 654	18 517	133 171
År 1968	96 250	15 329	111 579
År 1969	91 760	15 500	107 260

Motsvarande uppgifter har inte sammanställts för senare år. För att erhålla en utförligare redovisning av frekvensen ympade barn genomfördes vid länsstyrelsens datakontor en bearbetning av de i folkbokföringen registrerade ympningsuppgifterna från hösten 1971 (i slutet av vecka 36). Vid denna tidpunkt räknades hur många barn som var ympade inom olika åldersgrupper (0 år, 1, 2, 3, 4, 5, 6-10 och 11-15 år). Dessa antal ympade barn ställdes i relation till befintliga barn i resp åldersgrupp och procenttal framställdes genom maskinell bearbetning.

Av tabell A 22 framgår dessa procenttal för olika åldersgrupper inom olika län vid två undersökningstillfällen, 1974 och 1975. I allmänhet visar procenttalen små förändringar inom de olika åldersgrupperna. I de två yngsta åldersgrupperna är

Tabell A 22. Smittkoppsympade barn i olika åldersgrupper i procent av totala antalet barn i resp åldersgrupp i slutet av vecka 36 1974 och 1975 och antalet barn som har ympats under tiden fr o m slutet av vecka 36 1974 t o m slutet av vecka 36 1975.

Källa: Sammanställningar från länsbyråerna för folkbokföringen.

Län Slutet av vecka 36 år. . .	Åldersgrupp (under resp år uppnådd ålder)									Antal i folk- bokföringen registrerade ympningsupp- gifter under perioden
	% 0 år	% 1 år	% 2 år	% 3 år	% 4 år	% 5 år	% 6-10 år	% 11-15 år		
Stockholms län	1974	16	60	75	81	83	84	86	83	18 906
	1975	13	59	74	79	83	85	86	84	
Uppsala län	1974	31	66	81	82	87	91	91	86	3 362
	1975	25	65	78	86	85	92	92	87	
Södermanlands län	1974	29	78	87	89	90	90	91	87	3 108
	1975	24	72	86	89	90	91	91	88	
Östergötlands län	1974	15	56	74	80	84	88	89	80	3 707
	1975	15	43	68	79	83	87	90	82	
Jönköpings län	1974	17	61	78	82	83	86	89	88	4 191
	1975	15	59	76	83	84	87	98	89	
Kronobergs län	1974	8	50	73	78	82	84	88	84	2 336
	1975	13	55	72	77	81	85	88	85	
Kalmar län	1974	18	63	80	86	88	91	91	89	2 584
	1975	7	26	44	78	82	88	93	91	
Gotlands län	1974	7	37	77	82	88	86	94	90	261
	1975	7	26	44	78	82	88	93	91	
Blekinge län	1974	10	46	64	70	79	85	88	87	2 022
	1975	13	50	63	70	75	83	89	87	
Kristianstads län	1974	13	57	77	83	86	91	91	89	3 153
	1975	9	51	76	82	86	89	92	89	
Malmöhus län	1974	17	60	78	85	86	89	91	88	9 109
	1975	14	57	77	83	87	89	90	88	
Hallands län	1974	22	79	87	88	89	91	91	89	3 169
	1975	15	74	88	88	89	91	91	89	
Göteborgs o Bohus län	1974	24	73	84	86	87	90	90	89	8 588
	1975	14	68	83	85	87	90	90	89	
Älvsborgs län	1974	15	65	82	85	87	88	90	88	5 551
	1975	18	64	80	85	87	89	90	88	
Skaraborgs län	1974	21	63	80	85	87	88	90	86	3 208
	1975	16	63	77	83	87	90	90	87	
Värmlands län	1974	16	64	80	86	88	91	90	88	3 310
	1975	14	64	81	84	88	91	91	88	
Örebro län	1974	26	70	82	88	89	91	93	88	3 315
	1975	23	69	82	85	89	92	93	89	
Västmanlands län	1974	17	57	77	82	85	88	87	86	3 394
	1975	14	57	75	82	85	88	88	86	
Kopparbergs län	1974	23	73	84	86	87	86	87	84	3 024
	1975	17	66	83	86	87	90	88	85	
Gävleborgs län	1974	31	82	88	90	90	91	90	89	3 332
	1975	25	80	89	90	90	91	91	89	
Västernorrlands län	1974	18	67	83	87	87	90	91	89	2 937
	1975	18	64	81	86	89	89	91	89	
Jämtlands län	1974	17	68	82	87	85	87	89	86	1 333
	1975	12	61	83	86	89	88	89	87	
Västerbottens län	1974	25	68	82	86	88	90	92	91	2 881
	1975	15	65	80	86	87	91	92	92	
Norrbottens län	1974	23	69	83	89	91	92	93	92	3 566
	1975	21	70	85	86	91	93	93	92	
Hela riket	1974	19	66	80	84	86	87	90	87	100 347
	1975	16	62	78	83	86	89	90	87	
Därav										
Malmö kommun	1974	16	57	75	82	85	89	92	89	
	1975	17	51	71	79	84	88	91	89	
Göteborgs kommun	1974	29	76	84	86	86	91	90	88	
	1975	16	72	84	85	87	90	90	88	

andelen ympade något lägre år 1975 och motsvarar 1973 års nivå. Av tabellen framgår också ökningen av andelen ympade barn från en åldersgrupp 1974 till följande åldersgrupp 1975. Andelen ympade ettåringar i hela riket var 66 procent år 1974. Ett år senare hade 78 procent av dessa barn, som då var 2-åringar, ympats.

Tabellen upptar även samtliga under ett år ympade barn med länsvis fördelning.

Enligt 7 § i lagen om ympning mot smittkoppor har länsläkare (förste stadsläkare) under år 1974 medgivit undantag från ympningsplikt ifråga om 909 barn, som till följd av sjukdom, sjukdomsanlag eller allmän svaghet befarats erhålla men av ympningen.

Föräldrar, som hyser allvarliga betänkligheter mot ympning, kan under förutsättning, som anges i 8 § i lagen, genom beslut av hälsovårdsnämnd få sina barn befriade från ympningsplikt. Sådan befrielse har under år 1974 meddelats ifråga om 120 barn.

Beträffande *polioympning* kan meddelas följande, som avser perioden 1 juli 1974–30 juni 1975. 91 715 förskolebarn erhöll första injektionen, 89 399 andra injektionen, 86 304 tredje injektionen och 73 209 fjärde injektionen. Antalet levande födda under år 1974 var 109 874 och av dessa har närmare 92 000 påbörjat ympningen d v s 83 %.

1 692 skolelever erhöll under perioden första injektionen mot polio, 1 620 andra injektionen, 3 618 tredje och 14 126 fjärde injektionen. Antalet skolelever som erhållit en femte injektion var 4 135. Antalet elever som under perioden erhöll första, andra eller tredje injektionen är helt naturligt förhållandevis lågt, beroende på att flertalet tidigare som förskolebarn erhållit dessa. Antalet skolelever som erhåller fjärde injektionen minskar av samma anledning successivt.

Övriga personer som under perioden ympats mot polio uppgick till: 6 612 med första injektionen, 5 971 med andra injektionen, 6 311 med tredje injektionen, 20 739 med fjärde injektionen och 66 816 med femte injektionen.

Sammanfattningsvis kan konstateras av inhämtade statistikuppgifter att sedan polioympningen började i större skala år 1956, har mer än 6 miljoner personer erhållit minst två injektioner (antalet som erhållit 3 injektioner är oväsentligt lägre) och c:a 4,5 miljoner fyra injektioner. Den femte injektionen har givits till sammanlagt c:a 108 000 personer.

Antalet personer som erhållit 4:e injektionen mot polio under följande budgetår.

Budgetår	Förskolebarn	Skolelever	Övriga	Totalt
1962/1963	7 000	648 000	169 000	824 000
1963/1964	48 000	304 000	263 000	615 000
1964/1965	72 000	100 000	475 000	647 000
1965/1966	64 000	78 000	749 000	891 000
1966/1967	71 000	63 000	336 000	470 000
1967/1968	67 000	40 000	119 000	226 000
1968/1969	72 000	34 000	63 000	169 000
1969/1970	74 000	34 000	88 000	196 000
1970/1971	77 000	32 000	119 000	228 000
1971/1972	81 000	27 000	64 000	172 000
1972/1973	78 000	22 000	28 000	128 000
1973/1974	77 000	19 000	20 000	116 000
1974/1975	73 000	14 000	21 000	108 000
Summa	861 000	1 415 000	2 514 000	4 790 000

Karantänsväsendet

Enligt 3 § karantänskungörelsen den 24 april 1953 (SFS 1953:222) fanns år 1974 följande 10 karantänsstationer, nämligen i Stockholm, Kalmar, Malmö, Helsingborg, Göteborg, Gävle, Sundsvall, Umeå, Skelleftehamn och Luleå. Bevis om råttutrotning och om befrielse från råttutrotning fick – förutom av hälsovårdsnämnd i ovannämnda 10 karaktänsstationer – utfärdas av hälsovårdsnämnderna i 43 av socialstyrelsen härför godkända hamnar.

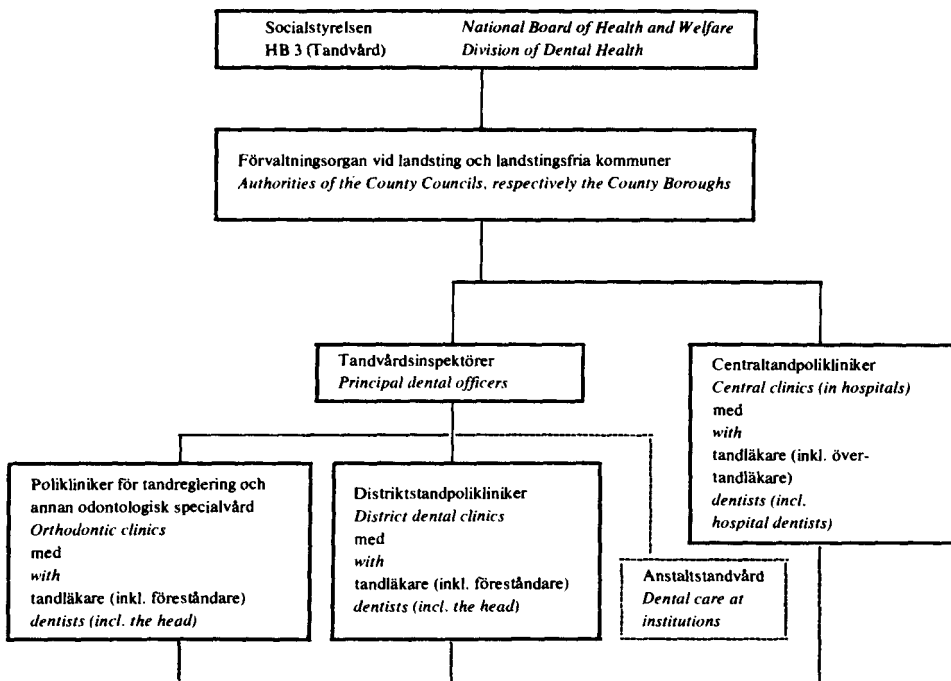
Som tullflygplatser med internationell karaktär fungerade Stockholm-Arlanda, Stockholm-Bromma, Göteborg-Torslanda, Malmö-Bulltofta, Jönköping, Kiruna, Norrköping, Sundsvall, Umeå och Visby.

d. Folktandvården

Första kungörelsen angående statsbidrag till folktandvård trädde i kraft den 1 januari 1939. Nu gällande bestämmelser om folktandvården ges i folktandvårdslagen den 25 maj 1973 (1973:457), som trädde i kraft den 1 januari 1974.

Uppgifter rörande verksamhetens omfattning lämnas i tabell A 23. Den 31 december 1974 fanns tandvårdschefer inom landstingskommuner och landstingsfria kommuner. Vidare fanns enligt tandvårdschefernas uppgifter vid 33 polikliniker för oralkirurgisk vård – tandläkarhögskolorna i Stockholm och Umeå ej inräknade – 107 tandläkare inklusive övertandläkare, vid distriktstandpolikliniker 2 335 tandläkare, vid polikliniker för tandreglering 144 och vid polikliniker för annan specialisttandvård 76 (Se tabell A 23).

FOLKTANDVÅRDENS ORGANISATION PUBLIC DENTAL SERVICE

Tabell A 23. Folk tandvård. Verksamheten år 1974. Public dental care

Källa: Årlig rapport från huvudmännen. Tandläkarsituationen inom folk tandvården hösten 1974. Tandläkarkåren 1974. LKELP 75.

Huvudman Responsible authority	Antal tandpolikliniker den 31/12 1974 Dental clinics				Antal tandläkare den 1/10 1974 vid No. of dentists				Antal vid distriktstämpolikliniker behandlade Numbers of patients treated at district dental clinics		Arbetsstimmar av tandläkare i tand- vård (i distr) Hours worked at district polyclinics			
	cen- tral central	dis- trikts ¹ dis- tricts	för tand- regle- ring for ortho- dotics	för annan spec. vård ² for other spec. care	central- tand- poli- klini- kerna central	dis- trikts- tand- poli- klini- kerna ¹ district	pol för tand- regle- ring for ortho- dotics	pol för annan spec. vård ² other spec. care	barn children 0-16 år years		vuxna adults			
									fullständigt complete treatment	partiellt partial treatment	fullständigt complete treatment	partiellt partial treatment	hela antalet ³ total	därav i org barn- tandvård thereof org. child dental care
Stockholms län	5	140	9	10	14 ⁴	398	36	25	158 853	44 875	29 409	52 262	581 000	357 000
Uppsala län	1	25	2	—	3	60	5	1	37 776	8 458	8 711	15 193	90 868	52 598
Södermanlands län	1	21	2	—	2	66	3	—	38 666	8 453	9 260	14 396	91 004	53 564
Östergötlands län	3	39	2	3	9	91	6	4	54 121	11 099	10 667	15 736	137 318	78 740
Jönköpings län	1	36	2	1	6	84	4	3	39 783	727	6 767	915	132 088	83 538
Kronobergs län	1	25	2	1	2	55	3	1	24 399	5 931	6 875	10 268	76 144	42 594
Kalmar län	2	33	3	—	5	65	6	—	33 447	6 745	10 068	17 818	92 124	52 014
Gotlands kommun	1	9	1	—	1	19	—	—	8 940	1 509	3 315	2 839	28 180	15 127
Blekinge län	1	17	2	1	3	39	1	1	20 148	4 517	3 795	6 516	61 101	40 347
Kristianstads län	1	37	9	1	2	70	4	1	36 639	13 599	13 021	12 115	112 778	61 638
Malmö kommun	1	37	1	3	3	60	9	7	31 599	5 715	10 892	7 988	154 081	96 459
Malmöhus län i övrigt	2	49	6	4	5	158	8	3	72 914	17 505	23 188	24 925	245 467	141 214
Hallands län	1	28	2	1	3	57	5	2	40 777	17 025	8 649	8 089	106 408	67 828
Göteborgs kommun	1	43	3	3	6	107	7	8	49 804	21 492	9 178	15 652	198 223	127 015
Göteborgs o Bohus län i övrigt	1	34	2	1	3	110	2	5	47 183	17 602	11 023	15 870	138 276	82 661
Älvsborgs län	2	55	2	2	5	115	4	—	54 315	13 953	11 901	15 228	172 763	99 728
Skaraborgs län	1	25	3	—	—	71	7	1	37 720	8 407	7 184	13 053	105 830	67 583
Värmlands län	1	33	4	1	3	96	5	1	40 826	5 080	11 607	11 775	135 440	75 577
Örebro län	1	27	1	1	8	92	6	5	42 973	10 322	6 497	9 329	131 638	88 734
Västmanlands län	1	26	1	1	6	51	3	—	35 123	6 921	5 185	11 074	75 776	49 590
Kopparbergs län	1	44	1	2	4	74	2	3	41 061	8 141	16 899	19 165	116 732	60 143
Gävleborgs län	1	33	2	1	2	84	4	1	40 154	8 089	16 805	16 524	117 338	59 670
Västernorrlands län	1	40	3	3	4	91	5	1	42 923	9 125	19 300	17 845	133 856	79 001
Jämtlands län	1	35	1	—	2	33	2	—	17 416	4 056	6 150	7 237	64 127	33 160
Västerbottens län	1	33	2	—	3	77	2	—	38 890	9 350	12 159	13 394	109 392	66 490
Norrbottens län	1	54	2	4	3	112	5	3	53 161	4 614	26 980	25 586	168 699	85 689
Summa Total 1974	35	978	70	44	107	2 335	144	76	1 139 611	273 310	305 485	380 792	3 576 651	2 117 702
» » 1973	33	957	62	35	90	2 340	159	72	1 086 930	57 370	336 020	388 421	3 609 639	2 053 758

¹ Inkl annexandpolikliniker och tandpolikliniker vid skolor. — ² Polikliniker för barntandvård, rotbehandling, tandlossningssjukdomar och övriga specialtandpolikliniker. — ³ Inkl tid för efterutbildning m m. — ⁴ Enbart vid Eastmaninstitutets tandkirurgiska avdelning.

Kommentar till tabell A 23

Tandpolikliniker och tandläkarna. Polikliniker för oralkirurgisk vård är förlagda till vissa lasarett, utom Eastmaninstitutet i Stockholm, som är fristående. Det senare är samtidigt utbildningsanstalt och organisatoriskt inlemmat i distriktsvården. Tandpolikliniker på sjukhus, 129 stycken, ingår icke i tabellen.

De i folktandvården verksamma tandläkarna är enligt tabellen sammanlagt 2 660, vilket utgör 37,1 % av samtliga i riket verksamma tandläkare (jfr tabell B 1).

Antal tjänster vid polikliniker för specialisttandvård och distriktstandpolikliniker utgjorde tillsammans 3 089 för heltid och 313 för deltid enligt rapporter över tandläkarsituationen inom folktandvården den 1 oktober 1974.

Behandlade patienter. De barn (0–16 år) och vuxna som behandlats vid distriktstandpolikliniker har som tidigare år uppdelats på fullstän-

digt och partiellt behandlade. Antalet partiellt behandlade barn har ökat kraftigt från föregående år. Detta kan delvis förklaras av att för år 1974 bland partiellt behandlade ingår de patienter, som erhållit akut behandling, såväl avslutad som avbruten. Akut behandling, som avslutats, inräknas även i kolumnen fullständigt behandlade. Antalet barn och vuxna som erhållit fullständig behandling uppgick till ca 1 140 000. – Till tabellens tal skall för folktandvårdens del tilläggas, att vid Eastmaninstitutet behandlades 5 692 barn fullständigt och 670 partiellt, vid tandläkarhögskolan i Stockholm 743 barn fullständigt, vid tandläkarhögskolan i Malmö 553 barn fullständigt och vid tandläkarhögskolan i Umeå 419 barn fullständigt och 149 partiellt, allt i organiserad barn-tandvård.

Arbetstimmar. Av hela antalet timmar inkl tid för efterutbildning m m vid distriktstandpolikliniker utgör de som utförts i organiserad barn-tandvård 59 %.

Tabell A 24. Antal fullständigt behandlade i folktandvården 1974. Fördelning efter huvudmannaområde och patientens ålder.

Number of patients completely treated in the public dental care, by age and counties.

Källa: Årsrapporter från huvudmännen

Landstingsområde/kommun Counties, county boroughs	0–2 år years	3–5 år years	6 år years	7–16 år years	17–19 år years	20– > years	Totalt Total
Stockholms län	119	13 784	11 164	140 221	4 759	24 650	194 697
Uppsala län	10	7 523	3 181	27 062	928	7 783	46 487
Södermanlands län	24	4 749	2 912	30 981	3 049	6 211	47 926
Östergötlands län	16	5 371	4 192	44 542	1 923	8 744	64 788
Jönköpings län	65	4 476	2 760	32 482	2 259	4 508	46 550
Kronobergs län	7	4 277	1 989	18 126	1 359	5 516	31 274
Kalmar län	601	3 183	1 944	27 719	2 313	7 755	43 515
Gotlands kommun	1	1 103	704	7 132	559	2 756	12 255
Blekinge län	26	1 073	1 848	17 201	376	3 419	23 943
Kristianstads län	21	3 921	2 424	30 273	2 447	10 574	49 660
Malmö kommun	21	4 455	2 064	25 059	3 171	7 721	42 491
Malmöhus län i övrigt	54	12 258	5 721	54 881	5 126	18 062	96 102
Hallands län	8	8 371	2 908	29 490	2 337	6 312	49 426
Göteborgs kommun	5	3 659	3 642	42 498	1 475	7 703	58 982
Göteborgs och Bohus län i övrigt	35	7 133	3 635	36 380	2 064	8 959	58 206
Älvsborgs län	52	2 988	4 459	46 816	1 629	10 272	66 216
Skaraborgs län	373	1 912	2 986	32 449	1 481	5 703	44 904
Värmlands län	560	4 045	2 873	33 348	2 847	8 760	52 433
Örebro län	36	5 056	3 167	34 714	654	5 843	49 470
Västmanlands län	18	835	2 283	31 987	1 081	4 104	40 308
Kopparbergs län	107	4 029	2 955	33 970	3 539	13 360	57 960
Gävleborgs län	34	4 688	3 030	32 402	4 380	12 425	56 599
Västernorrlands län	48	8 532	3 212	31 131	8 897	10 403	62 223
Jämtlands län	43	2 245	1 079	14 049	1 074	5 076	23 566
Västerbottens län	22	7 608	2 990	28 270	3 009	9 150	51 049
Norrbottnens län	142	9 652	3 588	39 797	10 868	16 094	80 141
Hela riket Total	2 448	136 926	83 710	922 980	73 604	231 863	1 451 531

e. Apoteken, läkemedelsförmåner, läkemedelskontroll

Apoteken drivs av Apoteksbolaget AB, som övertog apoteken från de tidigare ägarna den 1 januari 1971. I bolaget ägs 2/3 av aktierna av staten och 1/3 av en stiftelse, grundad av Apotekarsocieteten, de förutvarande apoteksinnehavarnas centralorganisation.

I avtal med staten den 18 september 1970 har Apoteksbolagets målsättning och arbetsuppgifter fastslagits. Enligt avtalet åligger det Apoteksbolaget att svara för att en god läkemedelsförsörjning upprätthålls i landet. Verksamheten skall därvid bedrivas så att möjligheterna att utnyttja läkemedelsutvecklingens resultat främjas samtidigt som så låga läkemedelskostnader som möjligt upprätthålls.

Apoteksbolaget är indelat i 7 regioner, som sammanfaller med sjukvårdsregionerna. Regionkontor finns i Stockholm, Uppsala, Linköping, Lund, Göteborg, Örebro och Umeå.

Utanför Apoteksbolaget drivs vissa apotek bl a militärapoteket och alla sjukhusapotek inom Stockholms läns landsting (storlandstinget). Inom de flesta landskapsområden finns dessutom till sjukhusen hörande sjukhusapotek (tidigare kallade centralförråd) som drivs av sjukvårdshuvudmannen i likhet med förut nämnda sjukhusapotek. Endast sjukhusapotek drivna av Apoteksbolaget redovisas i tabell A 25.

Som komplement till apoteken finns speciellt på landsbygden läkemedelsförråd som tillhandahåller ett begränsat urval av de vanligaste läkemedlen. Förråden fungerar som utlämningsställen för apotek och förestås av personal utan farmaceutisk examen.

Läkemedelsförmåner. Personer som omfattas av den allmänna sjukförsäkringen åtnjuter sedan den 1 januari 1968 större förmåner än tidigare vid inköp av läkemedel, förskrivna på recept vid sjukdom. Sålunda kan ytterligare några medel erhållas kostnadsfritt, medan för andra rabatt utgår med hälften av det belopp, varmed läkemedlens pris överstiger 5 kronor upp till 25 kronor. Den del av priset som överstiger 25 kronor rabatteras helt. Rabatten beräknas på kostnaden för alla vid ett och samma expeditionstillfälle för samma person inköpta, av samma läkare samtidigt förskrivna läkemedel. Till skillnad från vad som förut gällt omfattar rabatteringen även recept, utfärdade av tandläkare. Fr. o. m. 1 jan 1973 erhåller den, som är omfattad av sjukförsäkringen och vistas i Sverige, kostnadsfritt injektionssprutor, kanyler, katetrar, bandage m m som han fortlöpande behöver på grund av allvarlig sjukdom eller efter behandling för sådan sjukdom. Samhällets kostnader för nu nämnda förmåner har uppgått till:

1955	39,4	milj kr	1967	239,0	milj kr
1960	92,9	» »	1968	396,0	» »
1961	109,0	» »	1969	451,8	» »
1962	122,3	» »	1970	516,1	» »
1963	137,9	» »	1971	607,2	» »
1964	157,3	» »	1972	739,9	» »
1965	183,0	» »	1973	901,9 ¹	» »
1966	206,9	» »	1974	1 042,0 ¹	» »

¹ Inkl. kostnadsfria hjälpmedel, se texten.

Tabell A 25. Antal apotek, dessas försäljningsbelopp och personal år 1974*Number of pharmacies, their sale and personnel*

Källa: Årliga uppgifter från apoteken jämte uppgifter från Apoteksbolaget.

Län Counties	Antal apotek ¹ No. of pharmacies		Läke- medels- förråd Medicine supply	Apotekens försäljning 1 000 kr Total sale 1 000 kr	Antal invånare per apotek (i 1 000- tal) ² Inhab- itants per pharmacy	Läke- medels- förbruk- ning per invånare, kr Sale per inhab- itant	Apotekspersonal (tjänstgörande) Pharmaceutical personnel			
	Själv- ständiga independ- ent	Därav sjukhus- apotek ¹ at hos- pital					Apo- tekare Pharma- cists	Farm- kand (recept) Bachelors	Apoteks- elever Pupils	
Stockholms län	125	1	40	342 330	12	230,1	161	630	12	
Uppsala län	18	2	28	62 407	14	274,2	21	103	2	
Södermanlands län	19	1	12	59 091	14	236,4	22	81	3	
Östergötlands län	37	2	17	95 798	11	248,2	33	125	2	
Jönköpings län	22	—	13	72 134	14	239,5	23	92	4	
Kronobergs län	15	1	25	39 194	12	232,6	12	52	2	
Kalmar län	17	—	44	58 036	14	241,6	18	71	—	
Gotlands län	5	—	14	14 809	11	273,9	2	17	1	
Blekinge län	8	1	13	35 938	22	232,0	11	47	3	
Kristianstads län	24	1	22	65 597	12	243,7	18	89	3	
Malmöhus län	46	2	26	202 456	17	275,6	64	308	6	
Hallands län	14	2	12	48 643	18	226,9	20	61	—	
Göteborgs o Bohus län	59	4	42	193 606	13	271,3	68	263	5	
Älvsborgs län	28	1	39	88 989	15	214,9	39	122	3	
Skaraborgs län	20	1	9	62 144	14	237,3	25	85	4	
Värmlands län	26	1	33	74 163	11	261,7	24	96	2	
Örebro län	24	2	13	70 505	12	257,7	27	89	1	
Västmanlands län	22	1	13	55 950	12	215,1	15	91	6	
Kopparbergs län	26	4	46	67 304	13	241,6	26	84	8	
Gävleborgs län	25	1	37	66 123	12	226,1	24	96	2	
Västernorrlands län	20	—	40	61 653	13	230,5	24	82	3	
Jämtlands län	19	1	53	33 738	7	254,1	13	47	3	
Västerbottens län	28	2	66	56 608	9	241,5	20	91	1	
Norrbottnens län	22	2	79	59 997	13	230,5	22	80	—	
Hela riket Total	1974	669	33	736	1 987 213	13	243,5	732	2 902	76
» » »	1973	662	27	720	1 715 230	13	210,8	701	2 719	114
» » »	1972	647	20	726	1 509 110	13	185,8	749	2 654	152
» » »	1971	635 ³	18 ³	721	1 323 466	13	163,4	788	2 591 ³	243 ³
» » »	1970	665	27	789	1 197 122	13	148,1	812	2 425	278
» » »	1969	655	27	781	1 109 233	13	138,6	817	2 179	353
» » »	1968	639	24	773	1 011 346	13	127,5	811	1 907	430
» » »	1965	594	20	776	701 459	14	90,2	791	1 747	621
» » »	1960	558	15	733	413 881	14	55,2	773	1 436	43
» » »	1955	521	14	572	243 187	14	33,4	863	1 147	24
» » »	1950	493	12	511	149 192	15	21,2	906	962	20

¹Endast sjukhusapotek drivna av Apoteksbolaget ingår, se texten. — ²Sjukhusapotek ej medräknade. —³Reviderat tal.

Tabell A 25

Apotekens försäljning till allmänheten och till sjukhus redovisas dels som recepturförsäljning, dels utlämnanden av läkemedel enligt av läkare (veterinär, tandläkare) utfärdade recept, dels som sk handköpsförsäljning. I den senare kategorin ingår förutom receptfria läkemedel även försäljning av förbandsartiklar, kosmetika, näringspreparat o dyl. Uppgifter om enbart recepturförsäljningens omfattning föreligger för vissa år enligt följande:

	Antal recipe, milj st	Recepturför- säljningens belopp, mkr
1949	17,6	81,0
1955	20,3	147,5
1960	26,3	280,6
1965	33,4	500,4
1966	33,8	551,2
1967	35,6	633,5
1968	38,1	750,1
1969	39,9	828,2
1970	39,1	901,1
1971	40,0	1 012,7
1972	40,2	1 167,9
1973	41,1	1 310,7
1974	43,3	1 494,2

Personalen. Antalet farmacie kandidater och receptarier har ökat starkt de senaste årtiondena särskilt i förhållande till apotekarna, men detta är delvis missvisande, om hänsyn icke togs till tjänstgöringens omfattning. Apotekarna fullgör i regel heltidstjänstgöring medan närmare hälften av receptarierna endast har deltidсанställning.

Dessutom tjänstgjorde vid apoteken bl a apotekstekniker, som i likhet med eleverna icke har farmaceutisk examen. Deras antal var vid slutet av år 1974 ca 6 100.

Statlig läkemedelskontroll.

Läkemedel (svenska och utländska), som är standardförpackade, måste för att få försälas vara registrerade hos läkemedelsnämnden vid socialstyrelsen som farmaceutiska specialiteter.

Tabell A 26. Antal i Sverige registrerade specialiteter

År	Totalt	Index	Utländska	Index
1/1 1957	2 514	100	1 249	100
1/1 1960	2 841	113	1 468	118
1/1 1965	2 978	118	1 562	125
1/1 1966	2 957	118	1 589	127
1/1 1967	2 979	118	1 674	134
1/1 1968	2 994	119	1 712	137
1/1 1969	2 910	116	1 713	137
1/1 1970	2 784	111	1 712	137
1/1 1971	2 656	106	1 633	131
1/1 1972	2 672	106	1 634	131
1/1 1973	2 600	103	1 596	128
1/1 1974	2 618	104	1 544	124
1/1 1975	2 611	104	1 532	124
Antal anmälda, ej registrerade				
1/1 1975	464		323	

Genom kungörelse angående handel med farmaceutiska specialiteter år 1934 påbörjades den offentliga kontrollen av standardförpackade läkemedel. Av nedanstående tabell framgår »överlevnadstiden» för preparaten.

Tabell A 27. Antal specialiteter gällande den 1.1.1975 av dem som registrerats under resp tidsperiod.

Registreringsår	Svenska	Utländska	Summa
1934	3	—	3
1935–39	26	36	62
1940–44	16	17	33
1945–49	29	25	54
1950–54	64	98	162
1955–59	145	222	367
1960–64	289	449	738
1965–69	224	400	624
1970–74	283	289	572
Summa	1 079	1 536	2 615

Ett registreringsärende kräver ingående utredning bl a ur farmaceutisk, farmakologisk och farmakoterapeutisk synpunkt vilket medför att handläggningstiden ofta blir lång.

Av nedanstående tabell framgår dels antalet inkomna ansökningar för vissa femårsperioder, dels av läkemedelsnämnden godkända ansökningar (=registreringar) resp avslag, dels av sökanden återkallade resp av annat skäl avförda ansökningar samt dels totalantalet slutbehandlade registreringsärenden.

Tabell A 28. Slutbehandlade och balanserade registreringsärenden under åren 1955–74.

År	Inkomna ansökningar	Registreringar	Avslag	Av sökanden återkallade	Övriga avförda	Slutbehandlade
1955–1959	1 842	1 371	71	363	16	1 781
1960–1964	2 102	1 466	134	563	27	2 190
1965–1969	1 222	925	107	432	19	1 474
1970–1974	1 049	601	34	292	28	955

Efter registreringen kontrolleras läkemedlen fortlöpande. Under 1974 genomfördes ca 120 fullständiga kontroller av nyregistrerade preparat och 400 efterkontroller av äldre preparat. Till kontrollarbetet hör också att följa biverkningsmönstret för läkemedel.

f. Åtgärder med anledning av läkemedelsbiverkningar

Under år 1974 erhöll biverkningskommittén 1 367 rapporter om läkemedelsbiverkningar mot 1 388 föregående år.

Kommittén informerade läkarkåren om sin verksamhet i två meddelanden. Det första av dessa utgör en historik över biverkningsrapporteringens första nio år.

I det andra behandlas följande ämnen:

Biverkningar efter trimetoprim-sulfametoxazol – 2 års erfarenhet,
Cefalotin, kombination av cefalotin och gentamycin och njurinsufficiens,
Rifampicin och perorala antikonceptionsmedel,
Tanalidin och kalciumglukomat och agranulocytos samt
Hörselskador efter behandling med neomycin.

g. Missbildningsregistret

Från april till december 1964 prövades vid 39 sjukhus en särskild, frivillig registrering av missbildningar bland nyfödda, och från 1965 infördes denna registrering som obligatorisk för alla förlossningsanstalter med tillgång till pediatrik expert. Detta innebär, att 81 sjukhus med sammanlagt ca 108 700 förlossningar (99 % av samtliga i riket) deltog år 1974. Avsikten med missbildningsregistreringen är att denna effektivt skall kunna begränsa omfattningen av en ny missbildningsepidemi framkallad av läkemedel eller andra kemiska substanser. Varje iakttaget fall skall rapporteras med verbal diagnos och rapporteras individuellt, månadsvis till socialstyrelsen. Inkomna rapporter granskas kontinuerligt av experter. Då frekvensen av en viss missbildning visar tendens till stegring föranleder detta åtgärder för utredning av kausalsamband.

Under år 1974 har inga förändringar iakttagits i de registrerade frekvenserna som ger anledning förmoda att någon ökning av frekvensen missbildade barn av någon speciell typ förelegat. Under året har dock iakttagits en generell minskning i missbildningsrapporteringen, möjligen orsakad genom interferens från Medicinskt Födelsemeddelande. En sammanfattning av data för 1974 lämnas i nedanstående sammanställning:

Förlossningsunderlag: 108 700 nyfödda barn.

Totalt antal registrerade missbildade barn: 1 443 (=13,3 %)

Bland dessa ingår 110 barn med kromosomsyndrom, vilka ej rapporterats före 1971.

Totalt antal registrerade missbildningar: 1 680.

Könsfördelning: 885 gossar, 552 flickor, 6 okänt eller ej angivet kön.

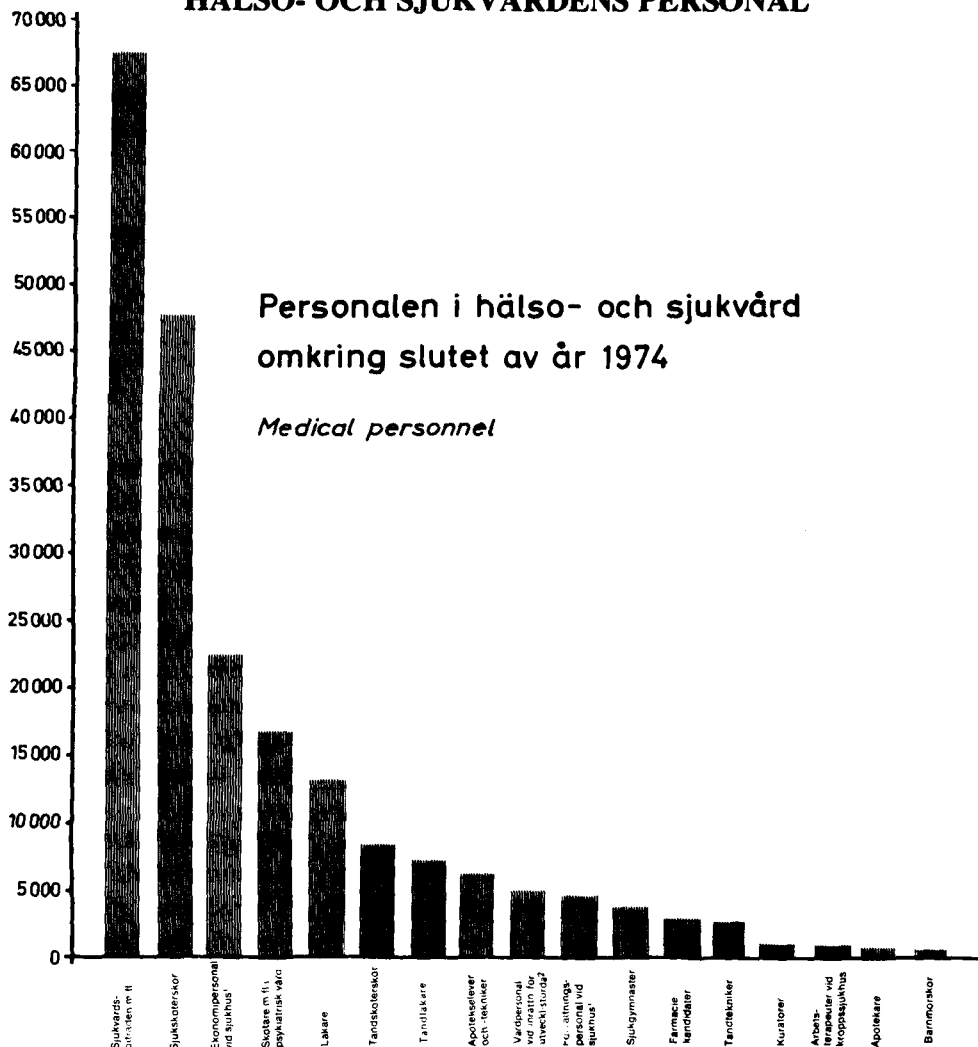
Dödlighet: 222 döda (=15,4 %), därav 200 obducerade (=90 %).

Antal registrerade missbildningar per barn:

1 missbildning: 1 324 barn
2 missbildningar: 58 barn
3 missbildningar: 31 barn
4–8 missbildningar: 30 barn

Kapitel B

HÄLSO- OCH SJUKVÅRDENS PERSONAL

¹ Personal vid inrättningar för psykiskt utvecklingsstörda ingår ej. – ² För år 1967, senare uppgifter saknas.

Till hälso- och sjukvårdens personal har här räknats dels personer, som erhållit en för hälso- och sjukvårdande verksamhet speciell utbildning, såsom läkare, sjuksköterskor osv, dels också personer som, utan att äga sådan utbildning, är verksamma vid sjukhus som biträdande personal på vårdavdelning. Förvaltningspersonal och ekonomipersonal i övrigt redovisas ej för år 1974.

Naturligtvis är och måste avgränsningen av sjukvårdspersonalen och därvid särskilt den icke sjukvårdsutbildade vara i betydande mån godtycklig. Också i fråga om biträden i direkt hälso- och sjukvård finns godtyckliga luckor. Så t ex har privatpraktiserande läkares mottagningssköterskor icke medräknats, såvida de icke är legitimerade sjuksköterskor eller barnmorskor, och ingått som sådana. Detta, liksom beträffande vissa andra grupper, beror helt enkelt på svårigheten att skaffa uppgifter om dem.

Vad angår den medicinskt utbildade personalen, gäller det att ur totalantalet skilja ut den del, som är yrkesverksam. Detta utgör i en del fall ingen svårighet, emedan årlig anmälningsplikt med angivande av yrkesverksamhet föreligger såsom för läkare, tandläkare, sjuksköterskor, barnmorskor och sjukgymnaster, och vidare emedan de flesta övriga grupper är anställda vid sjukhus eller apotek, från vilka summariska uppgifter kan inhämtas.

I tabell B 1 och B 3 har före 1970 andelen yrkesverksamma schablonmässigt beräknats till 95 % av de i matrikeln upptagna legitimerade läkarna. Från uppgifter lämnade i den årliga anmälan till socialstyrelsens läkarregister beräknas för om nämnda år det verkliga antalet yrkesverksamma legitimerade läkare. Enligt nämnda anmälan uppgick ej praktiserande eller i utlandet verksamma läkare till 1 326 stycken år 1974, vilka frändragits i sammanställningen nedan.

Det i tabell B 1 upptagna antalet yrkesverksamma läkare i slutet av år 1974 har beräknats sålunda:

Legitimerade läkare enligt läkarregister	14 107
Ej legitimerade läkare med utländsk examen utan generell behörighet	477
Avgår: ej praktiserande o utomlands	1 326 ¹
Nettosumma	13 258

Det i tabell B 1 upptagna antalet yrkesverksamma tandläkare i slutet av år 1974 har beräknats sålunda:

Legitimerade tandläkare enligt tandläkarregister	8 417
Ej legitimerade tandläkare med utländsk examen med tidsbegränsat förordnande i folktandvården	20
Avgår: ej praktiserande o utomlands	1 256
Nettosumma	7 181

Utöver tabellens uppgifter kan nämnas, att antalet yrkesverksamma veterinärer år 1974 var ca 900.

¹ Delvis beräknat

Tabell B 1. Den yrkesverksamma personalen i hälso- och sjukvård i slutet av åren 1950–1974. Active medical personnel at end of year

Källa: Matrikel över läkare och tandläkare, registren över legitimerade läkare och utländska läkare i Sverige, sjuksköterskor, barnmorskor, sjukgymnaster och apotekspersonal; personalinventering omkring 1 oktober och sjukhusens årsberättelser.

År Year	1950	1955	1960	1965	1970	1973	1974
Läkare <i>Physicians</i>	4 890	5 700	7 130	8 520	10 560 ^o	12 610	13 260
Sjuksköterskor <i>Nurses</i>	12 600	16 370	21 410	23 190 ^o	32 700	45 610	47 800
Sjuksköterskebarnmorskor <i>Nurse-midwives</i>	210	490	640	1 040	1 540		
Barnmorskor <i>Midwives</i>	1 350	1 290	1 060	720	620	620	620
Sjukgymnaster <i>Physiotherapists</i>	1 090	1 380	1 790	2 310	2 600	3 780	3 840
Arbetssterapeuter vid kroppssjukhus <i>Occupational therapists at somatic hospitals</i>	50	150	210	420	660	800	850
Kuratorer vid kroppssjukhus <i>Social workers at somatic hospitals</i>	105	150	230	360	720 ^o	960	1 030
Sjukvårdsbiträden m fl vid kroppssjukhus <i>Auxiliary nursing personnel at somatic hospitals</i>	21 520	25 740	32 860	35 790	53 960	64 520	67 530
Skötare m fl i psykiatrisk vård <i>Nursing personnel at mental hospitals etc</i>	7 890	8 930	11 000	12 870	14 950	16 790	13 550 ^o
Vårdpersonal vid inrättningar för psykiskt utvecklingsstörda och epileptiker <i>Ditto at homes for mentally retarded</i>	2 220	2 670	3 870	5 430 ^o	200 ^o	..	..
Förvaltningspersonal vid sjukhus <i>Administrative staff at hospitals</i>	1 350	1 520	1 870	2 730	3 820 ^o	4 610	..
Ekonomipersonal vid sjukhus <i>Domestic staff at hospitals</i>	13 530	14 310	15 200	16 520	18 490 ^o	22 440	..
Tandläkare <i>Dentists</i>	3 430	4 360	5 090	6 080	6 720 ^o	7 000	7 180
Tandtekniker (uppskattning) <i>Dental technicians</i>	1 500	1 600	1 850	2 300	2 600 ^o	2 700	2 700
Tandhygienister <i>Dental hygienists</i>	–	–	–	–	–	–	120
Tandsköterskor (uppskattning) <i>Dental chairside assistants</i>	3 400	4 400	5 090	6 800	7 500 ^o	8 200	8 400
Apotekare <i>Pharmacists</i>	900	860	770	790	810	700	730
Farm kand, receptarier <i>Bachelors of pharmacy</i>	960	1 150	1 440	1 750	2 420	2 720	2 900
Apotekselever <i>Pupils</i>	20	25	40	620	280	110	80
Tekniker <i>Technical personnel in pharmacies</i>	4 180	4 575	4 960	5 800	6 500	6 460	6 150
Summa Total	81 195	95 670	116 510	134 040	167 650	200 630	..

Tabell B 1

Samtliga tabellens tal är avrundade. Det har icke varit möjligt att bibehålla samma material eller beräkningsmetod under hela perioden från 1950. Där mera avsevärda ändringar vidtagits, har talen försetts med en ring (o). De så markerade talen är alltså icke fullt jämförbara med tidigare år (men väl med efterföljande till dess ny markerings angivits). Sålunda ändrades beräkningen av yrkesverksamhet bland sjuksköterskor år 1962 på sätt som beskrivs i kommentaren till tabell B 4. Vårdpersonalen vid inrättningar för psykiskt utvecklingsstörda och epileptiker beräknades fr o m 1963 på nytt material som gav högre antal; 1968 bortföll uppgifterna för de utvecklingsstörda, och fr o m 1974 även för lättskötta psykiskt sjuka (2 560 år 1973), något som också vållat brott i serierna för förvaltnings- och ekonomipersonal. Kuratorer redovisades fr o m 1968 icke blott från kroppssjukhus utan även från lasarett för psykiatrisk vård.

Slutligen har yrkesverksamheten bland tandläkare reviderats år 1966 och bland läkare år 1970 vilket givit lägre tal än om tidigare beräkningssätt tillämpats. Eftersom antalen av tandteknikerna och tandsköterskorna uppskattas i proportion till tandläkarna, har även dessa serier berörts. Laboratorie- och röntgenpersonal, avdelningsstäderskor, praktiserande sjuksköterskeelever, undersköterskor, barnsköterskor, läkarsekreterare och skrivbiträden ingår i gruppen »Sjukvårdsbiträden m fl vid kroppssjukhus». En närmare specifikation av vårdpersonalen lämnas i tabell A 10 och A 11, som avser tjänster och vakanser vid sjukhus. Som vårdpersonal vid sjukhus för psykiatrisk vård och anstalter för psykiskt utvecklingsstörda har räknats även föreståndarinnor men icke examinerade sjuksköterskor, vilka redovisas särskilt i tabellen.

I internationella sammanhang uttryckes stundom relationen läkare–invånare som antalet invånare på en läkare. För Sveriges del blir det med denna metod i genomsnitt 580 invånare år 1974 per legitimerad läkare (även icke yrkesverksamma inräknade), om talet avrundas till närmaste tiotal. År 1950 var motsvarande tal 1 440. Om man som läkare räknar endast de yrkesverksamma men i stället inbegriper utländska läkare enligt uppgifter i tablån (d v s räknar med totalantalet 13 260 får man för år 1974 620.

I Statistical Yearbook 1974, U.N. finner man uppgifter om medicinalpersonal m m i en rad länder och från denna publikation har de senaste uppgifterna hämtats, som ligger till grund för sammanställningen nedan. Ur Nordisk Statistisk Årsbok 1975 har uppgifter hämtats avseende läkare och tandläkare i övriga nordiska länder.

Man bör observera, att talen endast ger en grov bild av verkligheten. Bortsett från att begreppet läkare icke är internationellt entydigt, är metoderna för räkningen av läkarnas antal säkerligen växlande. I en del fall torde man liksom i Sverige ha medräknat endast de yrkesverksamma, i andra fall samtliga läkare med vederbörlig examen. Det är heller icke givet, att endast de läkare medräknats, som är verksamma inom ifrågavarande land. Motsvarande reservationer, som anförts om läkarna, gäller även tandläkarna.

Tabell B 1 (forts)

Antal invånare per läkare i vissa länder

Inhabitants per physician

Källa: Statistical Yearbook 1974, U.N.

Nordisk statistisk årsbok 1975

Israel	(1972)	360
Sovjetunionen	(1972)	390
Tjeckoslovakien	(1971)	460
Österrike	(1972)	470
Ungern	(1972)	480
Italien	(1971)	540
Västtyskland	(1972)	540
Danmark	(1974)	560
Grekland	(1972)	580
Östtyskland	(1972)	600
Schweiz	(1972)	620
Belgien	(1971)	620
USA	(1971)	620
Norge	(1973)	620
Polen	(1972)	620
Sverige	(1974)	620
Sverige	(1973)	650
Sverige	(1972)	680
Canada	(1972)	630
Island	(1974)	630
Frankrike	(1971)	720
Nederländerna	(1972)	740
Finland	(1974)	750
England och Wales	(1971)	790
Australien	(1971)	790
Japan	(1972)	870
Jugoslavien	(1972)	900
Venezuela	(1972)	980

Antal invånare per tandläkare i vissa länder

Inhabitants per dentist

Källa: Statistical Yearbook 1974, U.N.

Nordisk statistisk årsbok 1975

Norge	(1973)	1 080
Sverige	(1974)	1 140
Sverige	(1973)	1 160
Sverige	(1972)	1 160
Danmark	(1974)	1 150
Finland	(1974)	1 490
Island	(1973)	1 750
Västtyskland	(1972)	1 900
USA	(1971)	1 990
Östtyskland	(1972)	2 140
Frankrike	(1970)	2 420
Schweiz	(1972)	2 520
Sovjetunionen	(1972)	2 550
Canada	(1972)	2 870
Nya Zeeland	(1972)	2 890
England och Wales	(1971)	3 640
Nederländerna	(1972)	3 650
Australien	(1971)	3 660
Belgien	(1971)	5 050

Tabell B 2. Legitimerade läkare och tandläkare fördelade efter kön och tjänstgöringsområde den 31 december 1974

Physicians and dentists according to sex and station

Källa: Socialstyrelsens läkarregister, Socialstyrelsens tandläkarregister.

Tjänstgöringsområde (landsting, landstingsfria kommuner) <i>Station (counties, county boroughs)</i>	Läkare				Tandläkare			
	Summa <i>Total</i>	Därav		På 1 000 inv (M + Kv) <i>Per 1 000 inh. (M + F)</i>	Summa <i>Total</i>	Därav		På 1 000 inv (M + Kv) <i>Per 1 000 inh. (M + F)</i>
		Män <i>Male</i>	Kvinnor <i>Female</i>			Män <i>Male</i>	Kvinnor <i>Female</i>	
Stockholms län	3 630	2 657	973	2,4	1 995	1 228	767	1,3
Uppsala län	711	550	161	3,1	207	141	66	0,9
Södermanlands län	282	244	38	1,1	206	136	70	0,8
Östergötlands län	585	475	110	1,5	322	239	83	0,8
Jönköpings län	353	282	71	1,2	235	173	62	0,8
Kronobergs län	204	164	40	1,2	142	110	32	0,8
Kalmar län	258	216	42	1,1	165	126	39	0,7
Gotlands kommun	63	51	12	1,2	37	26	11	0,7
Blekinge län	159	131	28	1,0	123	89	34	0,8
Kristianstads län	338	286	52	1,3	237	173	64	0,9
Malmö kommun	635	520	115	2,6	430	268	162	1,7
Malmöhus län i övrigt	1 046	838	208	2,1	553	357	196	1,1
Hallands län	209	181	28	1,0	199	145	54	0,9
Göteborgs kommun	1 310	1 056	254	2,9	553	374	179	1,2
Göteborgs o Bohus län i övrigt	336	273	63	1,3	310	219	91	1,2
Älvsborgs län	426	351	75	1,0	324	245	79	0,8
Skaraborgs län	281	234	47	1,1	195	146	49	0,7
Värmlands län	347	291	56	1,2	233	169	64	0,8
Örebro län	378	306	72	1,4	259	199	60	0,9
Västmanlands län	297	247	50	1,1	180	128	52	0,7
Kopparbergs län	281	242	39	1,0	206	154	52	0,7
Gävleborgs län	281	233	48	1,0	202	154	48	0,7
Västernorrlands län	324	264	60	1,2	196	158	38	0,7
Jämtlands län	150	129	21	1,1	94	73	21	0,7
Västerbottens län	402	344	58	1,7	253	176	77	1,1
Norrbottnens län	295	242	53	1,1	192	147	45	0,7
Utomlands <i>Abroad</i>	526	437	89	.	369	246	123	.
Summa Total	14 107	11 244	2 863	1,7	8 417	5 799	2 618	1,0

Tabell B 2

Uppgifterna innefattar även icke yrkesverksamma. Dessa redovisas på bostadsorten.

Tabell B 3. Läkarkårens utveckling 1930–1974**Physicians**

Källa: Matrikeln »Legitimerade läkare 1974», utgiven av socialstyrelsen (bestånd och döda); uppgift från universitetskanslerämbetet (intagna på nybörjarkurs). Socialstyrelsens läkarregister.

År Year	Intagna på ny- börjar- kurs Admitted to study course	Nyttillkomna genom New addition through		Därav nyttill- komna kvinnliga leg läk Thereof female	Döda Dead	Bestånd den 31/12 (leg + resolution) ¹		Därav yrkes- verk- samma Thereof active (estimated number)	Tillkommer ut- ländska läkare ²		Hela antalet yrkes- verk- samma Total active
		legitime- ring (svenskar) license (Swedes)	Kungl Maj:ts resolution Royal decree			total	därav kvinnor Thereof female		utan generell behörig- het ³ ⁴	därav med tids- begränsad behörig- het ³	
1930	..	..	—	..	—	2 540	..	2 400	—	—	2 400
1940	194	119	1	..	42	3 436	..	3 242	..	—	..
1945	185	194	—	30	50	4 089	..	3 850	..	—	..
1950	304	218	47	38	52	4 915	445	4 631	263	—	4 894
1955	363	234	42	44	48	5 840	671	5 508	191	—	5 699
1956	410	259	29	46	59	6 045	721	5 698	167	—	5 865
1957	408	293	58	57	56	6 333	782	5 974	258	—	6 232
1958	410	302	36	56	55	6 602	841	6 229	375	94	6 604
1959	408	298	45	62	67	6 870	908	6 484	413	184	6 897
1960	431	252	45	56	67	7 095	967	6 694	433	218	7 127
legitimering											
1961	457	250	130	63	62	7 413	1 024	6 997	380	183	7 377
1962	524	280	98	83	68	7 721	1 108	7 289	342	126	7 631
1963	566	309	88	85	74	8 044	1 188	7 628	339	121	7 967
1964	586	323	75	84	83	8 347	1 267	7 915	306	111	8 221
1965	652	343	72	96	73	8 696	1 332	8 240	274	83	8 514
1966	728	347	73	89	92	9 013	1 418	8 548	287	82	8 835
1967	801	394	70	97	81	9 406	1 530	8 921	317	94	9 238
1968	845	512	99	124	77	9 957	1 627	9 438	403	91	9 841
1969	896	524	120	138	90	10 512	1 765	9 963	413	81	10 376
1970	956	546	157	150	89	11 100	1 862	10 130	428	58	10 558
1971	975	724	196	229	94	11 993	2 124	10 881	365	47	11 246
1972	1 000	776	239	265	100	12 784	2 413	11 588	328	53	11 916
1973	1 026	754	185	283	113	13 582	2 656	12 251	359	137	12 610
1974	1 026	428	187	191	101	14 107	2 863	12 781	477	..	13 258

¹ Number of physicians (licence and decree).

² Foreign physicians (to be added).

³ Uppgifterna om utländska läkare, som saknar generell behörighet, är osäkra.

⁴ Not fully licenced.

⁵ Thereof temporary licence.

* En läkare med tysk och norsk examen samt en läkare med tysk examen hade även dansk examen.

Tabell B 3

Utländska läkare, som immigrerat och önskar arbeta i Sverige, kan göra detta på grund av särskilt, tidsbegränsat förordnande på viss tjänst eller med på annat sätt begränsad behörighet, såvida de icke genom resolution av Kungl Maj:t erhållt generell behörighet. Från och med år 1961 avskaffades sistnämnda form för tillståndsgivande och därtill kvalificerade läkare erhåller istället legitimation som svenska läkare. Antalet sådana läkare 1974 var 187, vilket framgår av tabellen. Talet 428 till vänster därom motsvarar dem, som samma år legitimerats efter studier i Sverige dels enligt äldre studieordningen och dels enligt nya med fullgjord AT-tjänstgöring efter läkarexamen.

De sålunda legitimerade utländska läkarna fördelas på examensland som följer:

Danmark	31*	Polen	43
Finland	5	Rumänien	1
Island	7	Schweiz	1
Norge	20	Storbritannien	3
Bulgarien	5	Tjeckoslovakien	17
Estland	1	Ungern	6
Frankrike	1	Väst-Tyskland	20
Indien	2	Österrike	9
Irland	1	Öst-Tyskland	2
Jugoslavien	12		

Antalet yrkesverksamma läkare har tidigare schablonmässigt beräknats som 95 % av hela antalet legitimerade läkare men har fr o m 1970 beräknats från uppgifter om yrkesverksamhet, som lämnats i den årliga anmälan till läkarregistret, se texten ovan.

Tabell B 4. Sjuksköterskeårens utveckling 1930–1974. Nurses

År Year	Elevplatser den 31/12 Capacity for intake of students	Intagna elever Admitted to study course	Tillskott Addition through		Avgångna på grund av Retired because of			Aktiva sjuksköt med svensk legitimation den 1/9 Active, Swedish licence		Utländska utan svensk legi- timation den 31/12 (uppskatt- ning) Foreign
			Nylegiti- merade graduation m fl reinstatement	Åter- inträdda m fl reinstatement	familje- skäl m m family reasons etc.	pension pension	döden death	Hela antalet Total	Därav sjuksköt barn- morskor Nurse- midwives	
1930	706	640	556	10	107	60	26	7 077	..	..
1935	654	639	598	6	165	120	24	8 338	..	..
1940	1 024	995	609	27	219	141	40	8 847	..	..
1945	1 172	1 085	889	62	413	213	37	10 293	..	..
1950	1 387	1 382	964	132	347	102	15	12 501	211	314
1951	1 524	1 496	960	115	346	83	19	13 128	257	322
1952	1 549	1 544	1 097	207	282	97	25	14 028	313	305
1953	1 569	1 581	1 243	201	539	81	27	14 825	354	370
1954	1 611	1 596	1 310	227	574	110	18	15 660	410	200
1955	1 593	1 600	1 367	197	376	115	29	16 704	430	160
1956	1 591	1 624	1 499	193	322	154	26	17 894	450	168
1957	1 599	1 618	1 454	502	562	158	31	19 099	525	150
1958	1 611	1 657	1 427	474	739	181	32	20 045	603	168
1959	1 669	1 734	1 476	361	771	192	34	20 885	668	154
1960	1 857	1 872	1 447	793	1 032	179	28	21 886	645	172
1961	2 015	1 999	1 556	797	1 602	218	30	22 389	693	200
1962	2 323	2 185	1 612	868	1 517	228	30	23 094	750	324
legitimering										
1962 ny beräkning	2 323	2 185	1 660	..	..	..	30	20 766	750	324
1963	2 347	2 297	1 823	..	..	..	37	21 614	874	290
1964	2 532	2 486	1 945	..	..	..	28	22 559	941	270
1965	2 604	2 637	2 142	..	..	..	31	23 970	1 040	260
1966	2 699	2 697	2 242	..	..	..	24	24 637	1 126	350
1967	ca 3 000	2 801	2 585	..	..	..	44	26 203	1 250	250
1968	ca 3 000	2 917	2 925	..	..	..	29	28 653	1 210	330
1969	ca 3 000	2 988	3 886	..	..	..	41	31 779	1 306	330
1970	ca 3 000	3 084	2 895	..	..	..	39	33 911	1 543	330
1971	ca 3 000	3 026	3 036	..	..	..	45	36 571	..	..
1972	ca 3 000	2 917	2 866	..	..	..	47	42 253	1 906	..
1973	ca 2 800	2 503	2 838	..	..	..	76	45 609	2 226	..
1974	ca 2 700	2 497	3 005	..	..	..	78	47 798	2 205	..

Tabell B 4

Definitionen på »aktiv» (yrkesverksam) har ändrats fr o m år 1962 och beräkningen av antalet utförts i enlighet härmed. Med »aktiv» sjuksköterska menas nu sjuksköterska som var yrkesverksam den 1 september (dvs vid tidpunkten för den årliga anmälan) eller som nyexaminerats under kalenderåret, även om hon icke meddelat, att hon inträtt i yrkeslivet. Tidigare räknade man som aktiv sådan sjuksköterska, som arbetat minst två månader under året sedan förra årets anmälan, om hon då räknats som aktiv, eller sex månader, om hon räknats som passiv, plus nyexaminerade som ovan. De som i tabellen angivits som döda avser endast avlidna bland de aktiva.

Socialstyrelsens sjuksköterskeregister upptog den 31 december 1974 60 278 personer under 66 års ålder. Av de preliminära uppgifter, som läm-

nats angående yrkesaktivitet under tiden 1/9 1973–1/9 1974 framgår, att av sjuksköterskor under 60 år (exkl de under året legitimerade) hade, vad beträffar ogifta eller förut gifta, 52 % arbetat heltid under mer än 9 månader av det redovisade verksamhetsåret, medan 37 % hade varit yrkesverksamma under kortare tid eller på deltid. 11 % redovisade icke någon yrkesverksamhet. Av de gifta under 60 år hade 21 % arbetat fullt, 61 % haft kortare tids yrkesverksamhet eller deltid-verksamhet och 18 % icke redovisat någon yrkesverksamhet. Av samtliga sjuksköterskor under 60 års ålder hade 31 % arbetat heltid under mer än 9 månader av det redovisade verksamhetsåret, medan 53 % hade utövat yrkesverksamhet av mindre omfattning. De som icke alls redovisat yrkesverksamhet under året utgjorde sålunda 16 % av hela antalet.

Vissa sjukskötersketjänster redovisas i tabell B 5.

Tabell B 5. Vissa sjukskötersketjänster och barnmorsketjänster år 1974

Certain posts for nurses and midwives

Källa: Årsberättelser från sjukhus, sjukvårdsstyrelser och personalinventering 1/10 1974.

Län eller kommun, där tjänsten är stationerad <i>Counties, county boroughs</i>	Sjukskötersketjänster <i>Posts for nurses</i>								Barnmorsketjänster <i>Posts for midwives</i>				
	Vid anstalter för kroppssjukvård hos <i>Somatic hospitals</i>				I distriktsvård <i>Public health</i>		Vid barnavårds- centraler ¹		Summa <i>Total</i>	Vid anstalter <i>Hospitals</i>	I öppen vård <i>Ambulatory care</i>	Summa <i>Total</i>	
	Staten	Lands- ting etc	Summa <i>Total</i>	Vakanta med behov av vikarie	Antal <i>Total</i>	Därav besatta <i>Occupied</i>	Antal <i>Total</i>	Därav besatta <i>Occupied</i>		Di- striktss vård	Före- byg- gande mödra- vård		
Stockholms län	837	3 109	3 947	165	189	166	180	160	4 316	157	18	46	221
Uppsala län	504	208	712	25	59	56	19	19	790	20	10	5	35
Södermanlands län	—	493	493	12	84	75	22	21	599	29	10	2	41
Östergötlands län	—	870	871	33	90	83	23	23	984	38	18	10	66
Jönköpings län	12	546	558	25	76	67	15	14	649	20	9	3	32
Kronobergs län	—	364	364	2	53	34	5	4	422	18	7	3	28
Kalmar län	—	484	484	11	94	76	11	10	589	20	14	—	34
Gotlands kommun	—	109	109	2	20	16	2	2	131	6	4	—	10
Blekinge län	—	274	274	3	43	38	4	3	321	15	8	1	24
Kristianstads län	—	596	596	36	87	80	6	6	689	27	7	2	36
Malmö kommun	—	746	746	39	22	19	30	29	798	22	1	4	27
Malmöhus län i övr	—	1 320	1 320	12	112	104	31	26	1 463	40	20	—	60
Hallands län	—	445	445	12	48	41	13	13	506	21	8	—	29
Göteborgs kommun	—	1 420	1 420	79	36	36	73	67	1 529	52	—	15	67
Göteborgs o Bohus län i övrigt	—	574	574	32	71	66	8	7	653	35	16	4	55
Älvsborgs län	—	748	748	19	98	86	18	14	864	37	17	8	62
Skaraborgs län	—	460	460	4	76	71	10	9	546	21	12	—	33
Värmlands län	—	563	563	2	98	88	12	12	673	32	16	4	52
Örebro län	—	718	718	2	80	66	18	17	816	29	17	—	46
Västmanlands län	—	530	530	30	63	53	18	16	611	22	10	4	36
Kopparbergs län	—	571	571	12	86	86	18	14	675	28	12	1	41
Gävleborgs län	—	580	580	22	120	103	17	16	717	31	15	2	48
Västernorrlands län	—	642	642	16	96	77	10	9	748	27	18	—	45
Jämtlands län	12	328	340	2	65	64	5	4	410	8	16	1	25
Västerbottens län	—	569	569	3	73	66	6	6	648	26	8	4	38
Norrbottnens län	—	610	610	19	111	87	12	11	733	46	10	—	56
Summa Total	1 365	17 877	19 244	619	2 050	1 804	586	532	21 880	827	301	119	1 247
Därav vakanta med behov av vikarie <i>Vacant</i>	72	547	619		55		22		696	21	8	9	38

¹ Child health centres.

Tabell B 5

Tabellen upptager inte sjukskötersketjänster vid fristående sjukhus för psykiatrisk vård. I den öppna vården utanför sjukhus redovisas endast tjänster i distriktsvård och vid barnavårdscentraler. I kolumnen »landsting etc» ingår tjänster hos huvudman av kategori F (föreningar etc) och P (enskilda vårdhem av lasarettskaraktär och av sjukhemskaraktär).

Hem för långvarigt kroppssjuka lydande under socialvårdsmyndighet ingår ej. Detta bör observeras vid jämförelse med tabell A 10. Bland sjuksköterskorna i distriktsvård ingår 67 vakanta tjänster med kompetent vikarie och vid barnavårdscentraler 54 sådana tjänster. Däremot är 192 resp 32 tjänster, uppehållna av vikarie utan formell kompetens, ej medräknade i resp kolumn »därav besatta». Första distriktskötersketjänster är inte inräknade.

Kapitel C

KOSTNADER FÖR HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

Uppgifterna om *statens* utgifter för hälso- och sjukvårdsändamål har sammanställts efter publikationen Budgetredovisning utgiven av riksrevisionsverket. Alla poster som kunnat särskiljas som utgifter för hälso- och sjukvård samt för medicinsk forskning och undervisning har medräknats. Poster, som icke kunnat medtagas till följd av redovisningssättet är bl a kostnaderna för de statsanställdas pensionering, för driften av socialdepartementet och landstingens kanslier o dyl, ej heller kostnader för verksläkare och anvisningsläkare eller för byggnadsarbeten vid medicinska fakulteter. Investeringskostnader ingår med hela de belopp, som tagits i anspråk under redovisningsåret, och häruti skiljer sig vår framställning från den eljest brukliga, när det gäller statsutgifterna. Enligt praxis tages nämligen i regel endast en del (vanligen hälften) av de verkliga investeringsutgifterna med bland utgifterna det år medlen tages i anspråk. Genom att ta upp hela beloppet, uppnår man överensstämmelse med landstingens och landstingsfria kommunernas redovisningssätt. Statsbidrag till anläggning och drift av bl a kommunal hälso- och sjukvård ingår bland statens kostnader, men givetvis icke bland landstingens, etc kostnader. I statens utgifter ingår icke statsbidrag till den allmänna sjukförsäkringen. Däremot har i tabell C 1 och C 2 försäkringskassornas utgifter för sjukvård redovisats särskilt, och inbegriper därvid statsbidrag.

Uppgifterna rörande *landsting och landstingsfria kommuner* har för åren 1960–1974 hämtats ur publikationen Kommunernas finanser, utgivare statistiska centralbyrån. I denna redovisning ingår även kostnader för de anställdas pensionering. Investeringskostnaderna avser hela utgiften under redovisningsåret, även om de bestritts med lånemedel. Följaktligen ingår icke avskrivningar, ej heller amorteringar på tidigare upptagna lån bland utgifterna. Endast landstingens och landstingsfria kommuners externa nettoutgifter redovisas. Nettoutgifterna för *övriga primärkommuner*, andra än landstingsfria kommuner, har för år 1974 uppskattats till 100 miljoner kronor. På socialvårdsmyndighets stat upptagna kostnader för hälso- och sjukvård ingår i beloppen för nämnda »övriga primärkommuner».

I tabell C 1 har uppgifter om kostnaderna sammanställts, varvid totalbelopp (netto) för det allmännas drift- och investeringsutgifter för hälso- och sjukvård beräknats för åren 1960–1974.

Som ovan nämnts ingår icke vissa förvaltningskostnader m m i ovanstående belopp, som alltså icke är fullt kompletta. Redovisningen av utgifterna påverkas vidare av tidpunkten, då bidragsposter ställts till förfogande av vederbörande myndighet.

Bryter man ur tabell C 1 ut investeringskostnaderna, erhåller man ett resultat, som framgår av tabell C 3.

Tabell C 1. Statens, allmänna försäkringskassornas, landstingens, städers utom landsting och övriga primärkommuners nettokostnader (drift- och anläggningskostnader) för hälso- och sjukvården åren 1960–1974 (1960/61–1974/75 för staten), milj kr. *Net expenses for health and sick care (operation and investments), million kronor.*

Källa: För staten: Publikationen »Budgetredovisning» (utg av riksrevisionsverket); för landsting och landstingsfria kommuner: »Kommunernas finanser» (SOS).

	1960	1963	1964	1965	1970	1971	1972	1973	1974
Staten <i>The State</i>	600,8	855,6	982,6	1 097,6	2 162,8	2 298,0	2 907,0	2 678,7	3 251,8
De allmänna försäkringskassorna <i>Public insurance funds</i>	386,5	509,4	560,2	624,6	1 425,1	1 604,1	1 800,8	2 336,6	3 280,9
Landstingen <i>Counties</i>	1 002,0	1 596,4	1 915,7	2 285,7	6 212,6	8 771,7 ¹	9 012,5 ¹	9 876,5 ¹	11 485,8 ¹
Städer utom landsting <i>County boroughs</i>	384,3	494,1	581,3	705,5	1 313,6				
Övriga primärkommuner, andra än städer utom landsting <i>Other local communes</i>	17,7	31,8	44,8	38,3	59,3	28,9	30,0 ²	30,0 ²	100,0 ²
Summa <i>Total</i>	2 391,3	3 487,3	4 084,6	4 751,7	11 173,4	12 702,7	13 750,3	14 921,8	18 118,5
medeltal per invånare, kr <i>Mean cost per inhabitant, kr</i>	319,6	458,6	533,1	614,4	1 389,2	1 568,6	1 692,9	1 833,8	2 220,5

Tabell C 2. Försäkringskassornas utgifter för sjukvård år 1974

Expenses of the insurance funds for care of the sick

Källa: Riksförsäkringsverkets publikation »Allmän försäkring».

	Milj kr	
Läkarvård och tandvård	1 551,9	Kassornas totala utgift var 11 549,4 milj kr. Huvuddelen av skillnaden mot tabellens summa hänför sig till utbetalning av sjukpenning o dyl. Förvaltningsutgifterna är icke medräknade i tabellen. De belöpte sig till 638,3 milj kr.
Resor till och från läkare och tandläkare	105,5	
Sjukhusvård	330,8	
Resor till och från sjukhus	42,4	
Övriga resor	6,3	
Utgifter enligt 2 kap 6 § AFL	35,8	
Utgifter enligt 2 kap 7 § AFL	166,2	
Läkemedelsutgifter	1 042,0	
Summa	3 280,9	

Tabell C 3. Det allmännas nettokostnader för nyanläggning och investering (nybyggnader och nyuppsättning av inventarier) åren 1960–1974 (1960/61–1974/75 för staten) milj kr. *Investments for health and sick care, million kronor*

	1960	1963	1964	1965	1970	1971	1972	1973	1974
Staten <i>The State</i>	105,56	95,01	111,75	99,91	222,4	156,7	227,5	160,1	194,3
Landstingen <i>County councils</i>	192,77	318,06	392,37	477,72	1 179,4	1 404,0 ¹	1 277,7 ¹	1 206,5 ¹	1 316,7 ¹
Städer utom landsting <i>County boroughs</i>	39,38	45,31	62,72	115,51	282,5				
Summa <i>Total</i>	337,71	458,38	566,84	693,14	1 684,3	1 560,7	1 505,2	1 366,6	1 511,0

Landsting och landstingsfria kommuner. – ¹Uppskattning.

Tabell C 4 Sjukhusens driftkostnader för år 1974, tusental kronor*Running cost of hospitals, thousand kronor*

Källa: Landstingens planer, LKELP 75 (Landstingsförbundet, Socialstyrelsen)

Landsting och landstingsfria kommuner <i>Counties county boroughs</i>	Sjukhustyp <i>Hospital type</i>					Summa sjukhus <i>Total</i>
	Lasarett för huvudsakligen somatisk vård ¹ <i>General hospitals etc</i>	Lasarett för psykiatrisk vård <i>Mental hospitals</i>	Sjukstugor <i>Cottage hospitals</i>	Sjukhem för långvarigt sjuka <i>Nursing homes for chronic sick</i>	Övriga sjukhus ² <i>Other hospitals</i>	
Stockholms län	1 511 258	233 047		565 969	55 756	2 366 030
Uppsala län	196 499	55 429		62 814		314 742
Södermanlands län	243 733	19 484		20 886		284 103
Östergötlands län	439 277	46 897		28 536	10 395	525 105
Jönköpings län	343 868		6 469	42 169		392 506
Kronobergs län	144 752	56 264	10 569	22 743		234 328
Kalmar län	233 076		6 442	59 362		298 880
Gotlands kommun	36 011	10 869		5 195	6 696	58 771
Blekinge län	117 335	40 756		23 546	7 153	188 790
Kristianstads län	261 460			29 480	7 224	298 164
Malmö kommun	326 926	51 394		64 712		443 032
Malmöhus län i övr	458 972	97 142		65 125	17 698	638 937
Hallands län	172 027			49 426		221 453
Göteborgs kommun	580 155	47 284		69 535	14 491	711 465
Gbg o Bohus län i övr	211 463	37 212		55 533	7 689	311 897
Älvsborgs län	417 753		1 790	45 792	4 961	470 296
Skaraborgs län	249 565			39 756	2 397	291 718
Värmlands län	306 646			53 533		360 179
Örebro län	297 379			71 532		368 911
Västmanlands län	249 350			6 919	1 149	257 418
Kopparbergs län	232 801	58 817	40 739	25 546		357 903
Gävleborgs län	340 234			31 333		371 567
Västernorrlands län	322 667			40 952		363 619
Jämtlands län	151 936			34 322		186 258
Västerbottens län	266 975	43 381	5 211	47 856		363 423
Norrbottnens län	294 768	42 455		52 136		389 359
Hela riket Total	8 406 886	840 431	71 220	1 614 708	135 609	11 068 854

¹ Inkl lasarett för somatisk och psykiatrisk vård. – ² Lasarett för lungsjukvård och infektionssjukvård ingår här.

Förutom det allmännas drift- och anläggningskostnader för hälso- och sjukvård redovisas i detta kapitel även driftkostnader för olika sjukhustyper per sjukvårdsområde och för hela riket i tabell C 4. Fr o m år 1974 lämnas inte ekonomisk redogörelse till sjukhusens årsberättelser. Tabellen är sammanställd från material till LKELP 75 och omfattar sjukhus, som landsting och landstingsfria kommuner driver samt de statliga sjukhusen Karolinska sjukhuset och Akademiska sjukhuset. De sistnämnda sjukhusen har i tabellen redovisats inom resp Stockholms läns landsting och Uppsala läns landsting.

I likhet med tidigare års redovisning av sjukhusens driftkostnader skall dessa i tabell C 4 visa kostnaderna för patienter med hemort inom sjukvårdsområdet. I kostnaderna ingår därför avgifter och ersättningar för »egna» patienter som vårdats utanför området. Å andra sidan har intäkter i form av bidrag och ersättningar från andra huvudmän fråndragits.

Avgifter till ATP och till övriga personalförsäkringar samt avskrivningar och internräntor ingår i driftkostnaderna. Intäkter i form av statsbidrag och vårdavgifter för sluten och öppen vård har som tidigare inte avdragits från driftkostnaderna.

Kapitel D

SJUKDOMAR, FÖRLOSSNINGAR M M

a. Smittsamma sjukdomar

De nedan redovisade uppgifterna är grundade på den rapportering enligt smittskyddslagen som sker av länsläkarna (förste stadsläkarna) till Statens bakteriologiska laboratorium.

De anmälningsskyldiga sjukdomarna indelas i tre grupper, allmänfarliga, veneryska och övriga smittsamma sjukdomar. Sjukdomar med anmälningsskyldighet uppräknas i tabell D 1. En historisk översikt av vissa av dessa fr o m år 1875 finns i tabell D 3.

Antalet fall av tyfoidfeber under 1974 var 8 kliniska fall och 2 smittbärare. Antalet rapporterade fall av paratyfoid var 19 kliniska fall och 3 smittbärare.

Av salmonellaenteriter rapporterades 1 569 kliniska fall och 576 smittbärare, vilka tal är de högsta sedan 1953. De *humanbakteriologiska laboratorierna* rapporterade 4 fall av *Salmonella paratyphi A*, 23 fall av *Salmonella paratyphi B*, 13 fall av *Salmonella typhi* och 2 628 fall av *Salmonellaenteriter* (sjukdomsfall och smittbärare).

Av undulantfeber rapporterades 3 fall.

Bacillär dysenteri rapporterades i 255 fall, varav 54 smittbärare och amöbadysenteri i 112 fall.

Antalet fall av scharlakansfeber utgjorde 8 916, en ökning från 1973 med 1 007 fall.

Meningokockinfektioner förekom i 160 fall, en ökning från 1973 med 60 fall.

Av polio rapporterades 1 fall, det första sedan 1966 då 4 fall rapporterades.

Epidemisk gulsot rapporterades i 569 fall, en ökning från 1973 med 90 fall. Därtill kom 691 fall av inokulationsgulsot.

Primär meningoencephalit av infektiös typ rapporterades i 643 fall mot 2 395 år 1973.

Virologiska laboratorierna rapporterade 184 fall av coxsackievirusinfektioner, därav 41 fall av typ A och 143 fall av typ B. Echo-virus påvisades i 196 fall. Adénovirus rapporterades i 176 fall.

För distriktsläkare föreligger skyldighet att till länsläkaren anmäla (summeriskt) även fall av epidemisk influensa, mässling, påssjuka, kikhosta och röda hund (MF 1968:84). Denne redovisar månadsvis fallen till Statens bakteriologiska laboratorium.

Av röda hund rapporterades 13 800 fall och av påssjuka 8 800; de övriga sjukdomarna framgår av följande:

	Kikhosta	Mässling	Influensa		Kikhosta	Mässling	Influensa
1950 ...	14 400	6 400	40 000	1970 ...	2 200	12 900	74 000
1955 ...	12 700	42 200	17 400	1971 ...	870	11 700	65 600
1960 ...	9 000	11 000	136 000	1972 ...	800	18 500	25 900
1965 ...	5 000	30 000	58 000	1973 ...	1 300	19 300	49 200
1969 ...	1 000	13 500	182 000	1974 ...	2 700	7 500	74 200

Tabell D 1. Antal fall av anmälningspliktiga smittsamma sjukdomar med undantag av veneriska sjukdomar åren 1955–1974 (kliniska fall). Cases of notifiable infectious diseases (clinical cases) except venereal

Källa: Sammanställning från Statens bakteriologiska laboratorium.

Nr i den internationella klassifikationen ICD 1965	Diagnosens benämning <i>Diagnoses</i>	1955	1960	1965	1970	1972	1973	1974
Allmänfarliga sjukdomar¹ Infectious diseases of public concern								
	Karantänssjukdomar ² Quarantinable diseases	–	–	–	1 ³	–	9 ⁴	1 ⁴
001	Nervfeber (tyfoidfeber) Typhoid fever	18	14	5	11	8	16	8
002	Paratyfoidfeber Paratyphoid fever			67	33	48	28	19
003	Annan salmonella infektion Other salmonella infections	685	628	1 156	1 089	1 047	1 028	1 569
004	Rödsot (dysenteri) Bacillary dysentery	484	123	92	115	206	189	201
006	Amöbadysenteri Amoebic dysentery	–	9	5	45	65	96	112
036	Meningokocksjukdom Meningococcal meningitis	65	64	229	98	92	100	160
040–044	Akut barnförslamning (polio) Acute polio	486	18	1	–	–	–	–
	Primär icke-varig hjärn- och hjärnhinneinflammation Non purulent meningitis and meningoencephalitis	240	427	627	487	874	2 395	643
100	Weils sjukdom och andra leptospiroser Weil's disease and other leptospiroses	5	–	1	–	1	1	–
070	Epidemisk gulsot Infectious hepatitis	1 038	873	1 236	1 000	958	479	569
	Inokulationsgulsot Inoculation hepatitis	..	..	..	1 098	1 553	937	691
032	Difteri Diphtheria	4	2	–	–	1	–	–
022	Mjältbrand Anthrax	–	–	–	–	–	–	–
073	Papegojsjuka Psittacosis	–	5	14	59	54	45	57
030	Spetälska (lepra) Leprosy	–	–	–	–	–	1	1
Övriga anmälningspliktiga sjukdomar Other infectious diseases with individual notification								
005, 10	Botulism	..	..	..	1	1	–	–
	Elakartad gastroenterit hos barn under 2 år Malignant gastro-enteritis in children under 2 years	2	47	55	32	61	57	33
027, 01–, 09	Listerios Listeriose	..	5	3	1	7	8	11
034, 10–, 19	Scharlakansfeber Scarlet fever	7 581	11 827	4 006	5 040	5 147	7 909	8 916
021	Tularemi Tularaemia	1	229	1	538	11	9	152
023	Undulantfeber Brucellosis	3	2	1	5	2	2	3
037	Stelkramp Tetanus	..	..	..	5	4	4	1
125	Filarios Filariasis	..	..	..	69	40	11	15
120	Schistosomiasis	..	..	..	19	19	12	14
124	Trikinos Trichinosis	..	..	..	5	–	2	–
084	Malaria Malaria	5	10	13	33	27	50	52
130	Toxoplasmos Toxoplasmosis	..	..	..	16	14	15	10
	Summa Total	10 617	14 283	7 512	9 800	10 240	13 403	13 238

¹Exkl tuberkulos som redovisas i annat sammanhang. – ²000 Kolera, 020 Pest, 050 Smittkoppor, 060 Gula febern, 080–81 Fläckfeber, 088 Återfallsfeber. – ³Fläckfeber. – ⁴Kolera.

Tabell D 2. Insjuknade i smittsamma sjukdomar med individuell anmälningsplikt, med undantag av veneriska sjukdomar, länsvis år 1974 enligt internationell klassifikation

Cases of notifiable infectious diseases (except venereal) reported during the year by county

Källa: Se tabell D 1. (English translation, see table D 1).

Landsting, landstingsfria kommuner <i>Counties, county boroughs</i>	Allmänfarliga sjukdomar 001 Karantäns-sjukdomar 002 Nerv-feber (tyfoid-feber) 003 Paratyfoid-feber 004 Annan salmonella-inf 005 Dysenteri (rödsot) 006 Amöba-dysenteri 036 Meningokokk-menigit (epid hjärnhinneinfl) Primär-icke-varig hjärn- och hjärnhinneinflammation 070.09 Epidemisk gulsot Inokulations-gulsot 073 Papegojsjuka Övriga											
Stockholms län	1	1	4	253	83	28	38	142	122	207	12	—
Uppsala län	—	—	—	34	6	8	2	18	11	21	2	—
Södermanlands län	—	1	—	73	5	1	—	35	20	24	5	—
Östergötlands län	—	1	2	42	2	4	2	34	27	32	—	—
Jönköpings län	—	—	—	31	2	3	4	13	29	14	1	—
Kronobergs län	—	—	—	38	7	5	2	9	7	8	—	—
Kalmar län	—	1	—	18	3	—	6	12	23	11	—	—
Gotlands kommun	—	1	—	10	—	—	—	20	1	6	1	—
Blekinge län	—	—	1	473	2	22	—	21	5	4	—	—
Kristianstads län	—	1	1	31	2	4	7	9	9	15	2	—
Malmö kommun	—	—	1	76	7	24	8	4	19	42	3	—
Malmöhus län i övr	—	—	1	60	21	4	8	47	22	41	2	—
Hallands län	—	1	1	36	1	—	9	22	9	11	1	—
Göteborgs kommun	—	1	2	81	22	2	19	28	69	111	—	—
Göteb o Bohus län i övrigt	—	—	1	36	4	—	5	10	18	20	1	—
Älvsborgs län	—	—	1	42	2	—	5	15	41	25	—	—
Skaraborgs län	—	—	—	34	4	—	4	16	25	9	1	—
Värmlands län	—	—	—	11	4	—	2	29	12	4	6	—
Örebro län	—	—	—	34	2	1	5	15	17	14	6	—
Västmanlands län	—	—	3	31	5	1	2	42	7	10	2	1
Kopparbergs län	—	—	—	29	—	—	3	15	10	9	2	—
Gävleborgs län	—	—	—	17	1	1	7	10	15	16	—	—
Västernorrlands län	—	—	—	20	5	2	2	11	14	10	3	—
Jämtlands län	—	—	—	14	3	—	2	5	10	10	5	—
Västerbottens län	—	—	—	35	8	1	4	46	10	10	2	—
Norrbottnens län	—	—	1	10	—	1	14	15	17	7	—	—
Summa	1	8	19	1 569	201	112	160	643	569	691	57	1

Landsting, landstingsfria kommuner <i>Counties, County boroughs</i>	Övriga anmälningspliktiga sjukdomar 005.10 Botulism	027.01 -09 Listorios	034.10 -19 Scharlakansfeber	021 Tular-emi	023 Undulant-feber	037 Stelkramp	125 Filarios	120 Schistosomiasis	124 Trikinos	084 Malaria	130 Toxoplasmos	
		Elak- artad gastro- enterit hos barn under 2 år										
Stockholms län	—	3	1	648	8	1	1	5	5	—	10	3
Uppsala län	—	4	—	186	—	—	—	—	1	—	6	—
Södermanlands län	—	11	—	169	3	—	—	—	—	—	4	—
Östergötlands län	—	1	—	713	—	—	—	2	1	—	1	2
Jönköpings län	—	—	—	637	—	—	—	1	2	—	2	—
Kronobergs län	—	—	—	319	—	—	—	1	—	—	—	—
Kalmar län	—	1	1	256	—	—	—	1	—	—	—	—
Gotlands kommun	—	—	—	97	1	—	—	—	—	—	—	—
Blekinge län	—	2	—	157	—	—	1	—	—	—	—	—
Kristianstads län	—	—	—	357	—	2	—	—	—	—	1	—
Malmö kommun	—	3	—	68	—	—	—	2	—	—	5	—
Malmöhus län i övr	—	1	3	421	—	—	—	—	—	—	2	2
Hallands län	—	—	1	154	—	—	—	—	—	—	2	1
Göteborgs kommun	—	—	2	482	—	—	—	1	1	—	5	—
Göteb o Bohus län i övrigt	—	—	—	117	—	—	—	1	—	—	—	—
Älvsborgs län	—	—	—	141	—	—	—	—	—	—	2	1
Skaraborgs län	—	—	—	442	—	—	—	—	1	—	—	—
Värmlands län	—	—	1	173	3	—	—	—	—	—	2	—
Örebro län	—	—	—	877	1	—	—	—	—	—	—	—
Västmanlands län	—	—	—	659	—	—	—	—	1	—	1	—
Kopparbergs län	—	—	1	62	2	—	—	—	1	—	—	—
Gävleborgs län	—	3	—	362	44	—	—	—	1	—	—	—
Västernorrlands län	—	—	1	401	6	—	—	—	—	—	4	—
Jämtlands län	—	—	—	99	2	—	—	—	—	—	—	—
Västerbottens län	—	1	—	517	30	—	—	1	—	—	3	1
Norrbottnens län	—	3	—	402	52	—	—	—	—	—	2	—
Summa	—	33	11	8 916	152	3	1	15	14	—	52	10

Tabell D 3. Vissa smittsamma sjukdomar 1875–1974. Sjukdomar och nummer enligt internationell statistisk klassifikation

Infectious diseases 1875–1974. Numbering according to the international statistical classification

Källa: Rapporter insända av länsläkare och med dem jämställda förste stadsläkare och sammanställningar från Statens bakteriologiska laboratorium.

År Year	001-003 Salmo- nella- infek- tioner <i>Salmo- nellain- fections</i>	004 Dysen- teri <i>Bacil- lary dysen- tery</i>	034.10 -19 Schar- lakans- feber ¹ <i>Scarlet fever</i>	032 Difteri <i>Diph- theria</i>	036 Me- ningo- kock- menin- git <i>Me- ningo- coccal menin- gitis</i>	040-044 Polio ² <i>Polio</i>	År Year	Salmo- nella- infek- tioner	Dysen- teri	Schar- lakans- feber ¹	Difteri	Menin- go- kock- menin- git	Polio ²
1875	7 153	812	4 117	2 733	37	..	1875	808	37	10 829	4 840	85	309
1876	5 995	405	9 684	4 043	39	..	1876	1 401	82	10 882	4 240	115	656
1877	5 002	443	16 682	4 116	30	..	1877	1 458	108	10 613	3 820	136	517
1878	8 282	587	15 655	5 492	47	..	1878	816	59	8 513	3 561	147	341
1879	5 178	245	10 060	5 801	27	..	1879	417	77	5 289	3 776	127	375
1880	6 271	1 014	8 461	7 258	21	..	1880	440	60	6 017	2 820	131	482
1881	4 398	814	6 195	7 732	32	..	1881	456	97	8 533	2 630	112	950
1882	6 288	4 211	6 066	8 020	40	..	1882	541	128	8 046	4 178	67	304
1883	5 898	512	13 661	8 581	400	..	1883	337	626	5 922	2 576	62	98
1884	6 304	357	14 327	6 901	83	..	1884	597	1 385	5 241	1 933	58	777
1885	4 510	179	14 443	5 386	77	..	1885	294	1 437	7 425	1 708	56	506
1886	6 045	694	12 900	5 025	94	..	1886	382	1 557	10 912	935	48	1 173
1887	4 698	254	9 698	6 284	112	..	1887	429	776	8 081	916	45	1 049
1888	3 736	139	6 084	4 798	117	..	1888	511	464	7 567	781	51	3 112 ²
1889	6 866	226	6 991	4 878	196	..	1889	545	328	14 572	299	51	1 888 ²
1890	4 263	175	12 975	6 848	605	..	1890	447	522	26 113	107	53	1 450 ²
1891	4 010	697	8 994	5 853	227	..	1891	479	228	40 505	181	31	615 ²
1892	4 194	236	9 628	6 776	102	..	1892	456	166	24 373	290	32	450 ²
1893	3 949	739	12 046	10 086	111	..	1893	643	652	12 953	280	104	720 ²
1894	3 826	327	9 818	10 196	122	..	1894	270	1 458	20 684	1 284	110	750 ²
1895	3 547	330	7 345	8 675	96	..	1895	444	1 669	29 812	2 457	77	2 198 ²
1896	3 438	692	7 586	8 061	165	..	1896	258	1 786	29 537	3 868	118	2 716 ²
1897	2 751	518	6 487	8 837	118	..	1897	359	661	15 931	2 620	90	2 446 ²
1898	2 351	332	5 745	11 219	89	..	1898	677	480	12 087	932	130	558 ²
1899	2 698	957	9 159	20 446	283	..	1899	1 206	442	11 111	357	86	1 481 ²
1900	2 200	865	9 428	21 004	255	..	1900	362	123	7 744	206	67	818 ²
1901	3 573	873	11 147	21 435	167	..	1901	212	168	23 960	73	60	2 560 ²
1902	1 440	277	9 180	14 993	99	..	1902	391	180	34 527	71	45	1 704 ²
1903	1 550	292	7 081	13 933	91	..	1903	160	102	13 661	30	46	551 ²
1904	1 717	395	8 312	14 994	102	..	1904	147	94	7 816	30	30	492 ²
1905	2 313	303	11 473	18 996	113	1 199	1905	8 770	432	5 413	13	30	5 090 ²
1906	1 823	225	8 122	15 298	82	429	1906	812	128	5 545	1	51	1 009
1907	1 732	112	4 918	11 460	81	467	1907	703	484	7 581	4	65	486
1908	1 916	321	5 750	8 856	66	316	1908	481	67	9 027	–	72	549
1909	1 130	94	7 617	9 602	52	172	1909	1 035	70	6 422	11	118	250
1910	1 866	136	9 614	10 460	611	186	1910	562	40	10 389	1	79	192
1911	1 916	113	12 000	12 027	40	3 646	1911	650	66	18 256	–	91	56
1912	1 214	57	9 043	10 294	68	4 112	1912	642	123	11 827	2	64	18
1913	1 513	72	10 228	11 927	127	1 220	1913	572	93	5 962	2	112	124
1914	1 940	60	10 204	12 030	70	325	1914	1 113	147	4 124	1	180	14
1915	1 301	68	13 086	11 471	910	214	1915	916	58	3 580	–	138	–
1916	1 495	179	10 482	12 385	557	207	1916	1 016	48	4 983	–	148	1
1917	1 836	576	9 490	14 674	224	99	1917	1 228	92	4 006	–	229	1
1918	2 941	89	7 769	27 645	118	122	1918	1 470	86	5 742	–	164	4
1919	3 827	53	9 310	40 514	116	820	1919	1 393	65	6 046	–	106	–
1920	1 266	71	9 750	26 448	102	181	1920	1 265	109	9 764	–	118	–
1921	1 123	125	9 264	15 133	120	141	1921	1 494	139	6 371	–	107	–
1922	896	63	10 718	6 610	79	112	1922	1 133	115	5 040	–	98	–
							1923	1 290	385	4 265	–	105	–
							1924	1 103	206	5 147	–	92	–
							1925	1 072	189	7 909	–	100	–
							1926	1 596	201	8 916	–	160	1

¹Även puerperal scarlatina (stat klass 670,08). – ²Inkl fall utan förklaring, vilka för vart och ett av åren 1936–1953 utgjorde respektive 517, 246, 163, 70, 56, 170, 121, 258, 265, 610, 133, 416, 182, 717, 540, 212, 129 och 2 061. För åren 1954–1968 hänvisas till tab D 1 i tidigare årgångar av denna publikation. För åren före 1936 är antalet okänt.

Tabell D 4. Fall av venerisk sjukdom år 1974 fördelade efter bostadsort*Cases of venereal diseases according to domicile*

Källa: Sammanställning från Statens bakteriologiska laboratorium

Landsting, landstingsfria kommuner <i>Counties, county boroughs</i>	Ärvt syfilis <i>Congenital syphilis</i>		Förvärvat syfilis <i>Acquired syphilis</i>			Gonorré <i>Gonorrhoea</i>			Ulcus molle <i>Chancroid</i>			Summa ¹ <i>Total</i>	På 1 000 av folkmängden <i>Per 1 000 inhabitants</i>
	M <i>M</i>	Kv <i>F</i>	M <i>M</i>	Kv <i>F</i>	Summa <i>Total</i>	M <i>M</i>	Kv <i>F</i>	Summa <i>Total</i>	M <i>M</i>	Kv <i>F</i>	Summa <i>Total</i>		
Bostadsort Patients' domicile													
Stockholms län	—	1	132	34	166	3 390	3 274	6 664	2	—	2	6 833	4,6
Uppsala län	—	—	11	4	15	399	432	831	1	—	1	847	3,7
Södermanlands län	—	—	5	1	6	375	347	722	—	—	—	728	2,9
Östergötlands län	—	—	10	4	14	547	503	1 050	—	—	—	1 064	2,8
Jönköpings län	—	—	5	3	8	257	232	489	1	—	1	498	1,7
Kronobergs län	—	—	1	—	1	132	97	229	—	—	—	230	1,4
Kalmar län	—	—	4	2	6	206	185	391	—	—	—	397	1,7
Gotlands kommun	—	—	1	1	2	85	83	168	—	—	—	170	3,1
Blekinge län	—	—	2	—	2	157	106	263	—	—	—	265	1,7
Kristianstads län	—	—	6	1	7	214	205	419	—	—	—	426	1,6
Malmö kommun	—	—	20	8	28	581	578	1 159	—	—	—	1 187	4,8
Malmöhus län i övrigt	—	1	18	2	20	548	517	1 065	—	—	—	1 086	2,2
Hallands län	—	—	3	—	3	236	195	431	—	—	—	434	2,0
Göteborgs kommun	—	—	35	5	40	1 359	1 093	2 452	—	1	1	2 493	5,6
Göteb o Bohus län i övr	—	—	2	3	5	234	164	398	—	—	—	403	1,5
Älvsborgs län	—	—	4	2	6	497	441	938	1	—	1	945	2,3
Skaraborgs län	1	—	3	2	5	226	195	421	2	—	2	429	1,6
Värmlands län	—	—	6	2	8	328	359	687	1	—	1	696	2,5
Örebro län	—	—	2	—	2	356	317	673	—	—	—	675	2,5
Västmanlands län	—	—	2	1	3	327	361	688	—	—	—	691	2,7
Kopparbergs län	—	—	2	3	5	316	277	593	—	—	—	598	2,1
Gävleborgs län	—	—	5	6	11	497	453	950	—	—	—	961	3,3
Västernorrlands län	—	—	2	1	3	383	348	731	—	—	—	734	2,7
Jämtlands län	—	—	—	1	1	172	171	343	—	—	—	344	2,6
Västerbottens län	—	—	2	3	5	331	300	631	—	—	—	636	2,7
Norrbottens län	—	—	2	—	2	368	281	649	—	—	—	651	2,5
Summa Total 1974	1	2	285	89	374	12 521	11 514	24 035	8	1	9	24 421	3,0
1973	—	2	337	92	429	13 754	12 672	26 426	10	—	10	26 867	3,3
1972	—	2	265	104	369	16 758	14 740	31 498	7	2	9	31 878	3,9
1971	2	1	232	97	329	20 479	17 673	38 152	14	3	17	38 501	4,8
1970	—	2	218	104	322	21 197	17 866	38 885	15	—	15	39 224	4,9
1969	2	—	274	99	373	19 201	15 219	34 420	13	7	20	34 815	4,3
1968	—	—	199	79	278	17 291	12 923	30 214	6	—	6	30 498	3,8
1967	3	1	215	119	334	14 950	11 024	25 974	5	—	5	26 317	3,3
1966	—	5	299	130	429	14 542	10 460	25 002	5	—	5	25 441	3,2
1965	4	3	328	156	484	14 393	9 707	24 100	10	1	11	24 602	3,2
1960	1	—	66	23	89	11 501	6 972	18 473	6	—	6	18 569	2,5
1955	6	3	105	63	168	9 027	4 825	13 852	16	—	16	14 045	1,9
1950	8	12	358	250	608	7 005	3 207	10 212	40	3	43	10 883	1,5

¹ Tillkommer 15 fall av venerisk lymfogranulom.

Tabell D 5. Gonorré 1950–1974 *Gonorrhoea*

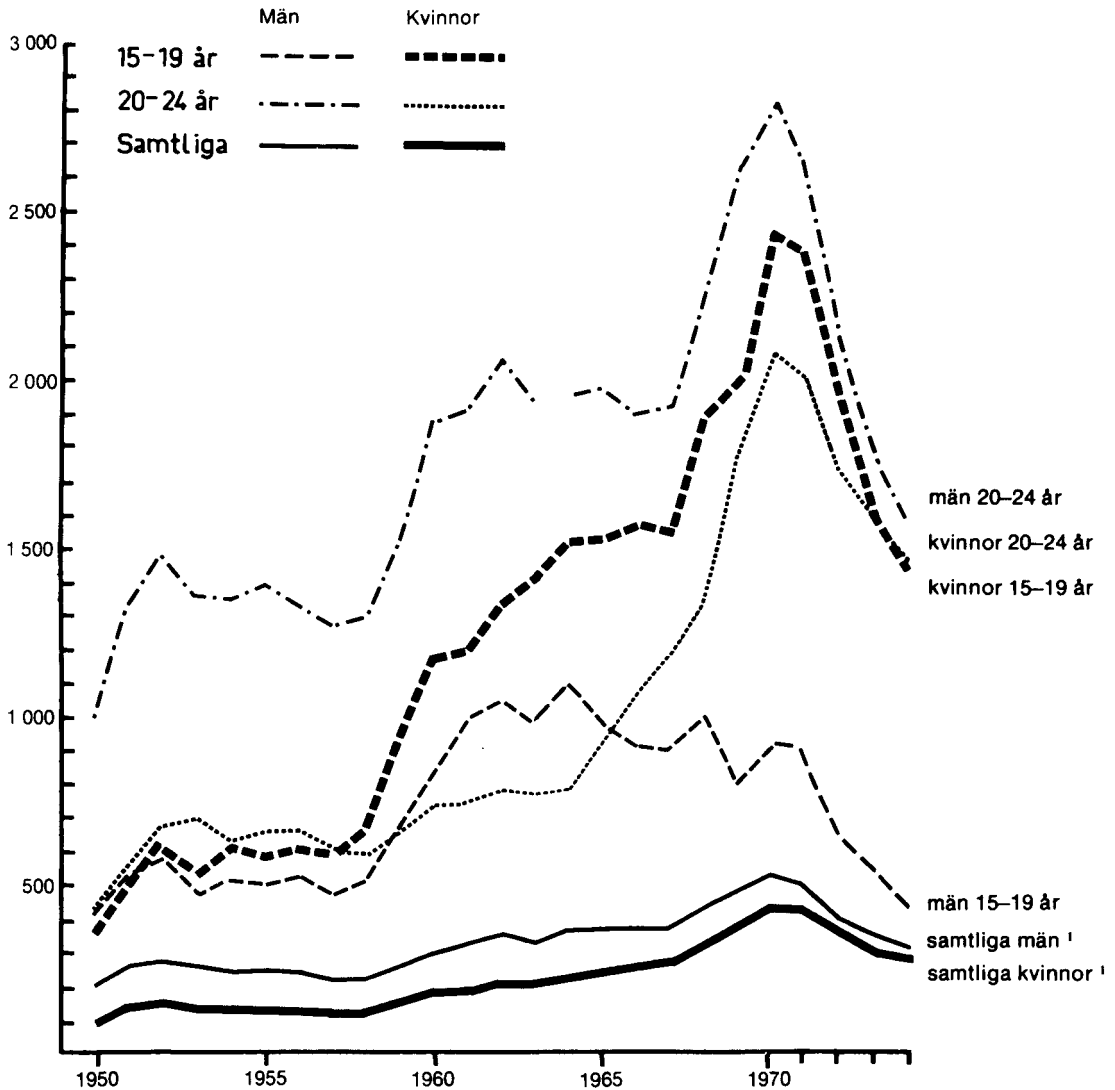
Källa: Sammanställning från Statens bakteriologiska laboratorium.

	Rapporterade fall Reported cases					Fall per 100 000 invånare av medelfolkmängden Cases per 100 000 inhabitants						
	Ålder, år Age, years					Summa Total	Ålder, år Age, years					Summa ² Total
	0-9	10-14	15-19	20-24	25- ¹		0-9	10-14	15-19	20-24	25- ¹	
Män Male												
1950	7	5	872	2 353	3 768	7 005	..	2	412	1 009	170	200
1955	-	6	1 142	2 989	4 890	9 027	..	2	502	1 387	213	249
1959	1	6	1 859	3 422	4 280	9 568	..	2	677	1 508	183	257
1960	2	16	2 441	4 348	4 694	11 501	..	5	832	1 868	200	308
1961	-	21	3 091	4 550	4 759	12 421	..	7	993	1 902	202	331
1962	1	14	3 414	5 231	4 824	13 484	..	5	1 044	2 053	204	357
1963	3	11	3 237	5 286	4 349	12 886	..	4	986	1 938	183	339
1964	4	14	3 572	5 745	4 683	14 018	..	5	1 105	1 963	196	365
1965	2	10	3 099	6 228	5 054	14 393	..	4	980	1 968	209	371
1967	3	9	2 675	6 526	5 763	14 976	..	3	903	1 919	235	380
1968	1	6	2 885	7 551	6 828	17 271	..	2	998	2 225	276	437
1969	1	10	2 337	8 827	8 026	19 201	..	4	823	2 598	319	480
1970	2	5	2 632	9 606	8 952	21 197	..	2	930	2 840	353	528
1971	2	19	2 535	8 740	9 183	20 479	..	7	902	2 652	358	507
1972	1	9	1 880	6 843	8 025	16 758	..	3	674	2 167	310	414
1973	2	7	1 467	5 328	6 950	13 754	..	3	531	1 756	267	339
1974	4	4	1 184	4 558	6 771	12 521	..	1	430	1 552	258	308
Kvinnor Female												
1950	15	8	759	959	1 466	3 207	..	4	368	416	64	91
1955	8	31	1 316	1 413	2 057	4 825	..	11	596	656	87	132
1959	8	94	2 530	1 459	1 762	5 853	..	30	957	656	73	157
1960	15	134	3 317	1 675	1 831	6 972	..	44	1 179	736	76	186
1961	12	198	3 565	1 747	1 769	7 291	..	68	1 194	748	73	193
1962	9	179	4 185	1 946	1 787	8 106	..	64	1 335	782	73	213
1963	6	187	4 428	2 022	1 608	8 251	..	69	1 410	771	65	216
1964	13	215	4 734	2 204	1 752	8 918	..	82	1 524	786	71	231
1965	10	181	4 618	2 866	2 032	9 707	..	69	1 527	960	81	250
1967	6	152	4 410	3 831	2 599	10 998	..	59	1 555	1 185	102	278
1968	7	136	5 203	4 393	3 184	12 923	..	53	1 886	1 349	124	325
1969	6	100	5 505	5 808	3 800	15 219	..	39	2 033	1 784	146	380
1970	4	128	6 594	6 705	4 257	17 688	..	50	2 442	2 073	163	439
1971	9	138	6 422	6 483	4 621	17 673	..	54	2 394	2 054	174	436
1972	8	102	5 159	5 276	4 195	14 740	..	40	1 939	1 735	156	362
1973	4	69	4 106	4 588	3 905	12 672	..	27	1 558	1 566	144	310
1974	6	80	3 680	4 030	3 718	11 514	..	30	1 405	1 423	136	281
Båda könen Both sexes												
1950	22	13	1 631	3 312	5 234	10 212	..	3	390	714	116	146
1955	8	37	2 458	4 402	6 947	13 852	..	7	548	1 022	149	191
1959	9	100	4 389	4 881	6 042	15 421	..	16	814	1 086	127	207
1960	17	150	5 758	6 023	6 525	18 473	..	24	1 002	1 309	137	247
1961	12	219	6 656	6 297	6 528	19 712	..	37	1 092	1 332	136	262
1962	10	193	7 599	7 177	6 611	21 590	..	34	1 186	1 425	137	285
1963	9	198	7 665	7 308	5 957	21 137	..	36	1 193	1 366	123	277
1964	17	229	8 306	7 949	6 435	22 936	..	42	1 310	1 387	132	298
1965	12	191	7 717	9 094	7 086	24 100	..	36	1 248	1 479	144	310
1967	9	161	7 085	10 357	8 362	25 974	..	30	1 222	1 561	167	329
1968	8	142	8 088	11 964	10 012	30 214	..	27	1 432	1 797	199	380
1969	7	110	7 842	14 635	11 826	34 420	..	21	1 414	2 200	231	430
1970	6	133	9 226	16 311	13 209	38 885	..	25	1 668	2 465	256	484
1971	11	157	8 957	15 223	13 804	38 152	..	30	1 630	2 359	265	471
1972	9	111	7 039	12 119	12 220	31 498	..	21	1 291	1 955	232	388
1973	6	76	5 573	9 916	10 855	26 426	..	14	1 032	1 663	204	325
1974	10	84	4 864	8 588	10 489	24 035	..	15	905	1 488	196	295

¹ Inkl »okänd ålder». *Incl unknown age.* – ²Beräknat på hela folkmängden.

GONORRÉ 1950-1974

Antal fall på 100 000 män resp kvinnor inom olika åldersgrupper

¹Av hela folkmängden.

Tabell D 6. Fall av venerisk sjukdom år 1974 efter ålder och kön*Cases of venereal diseases by age and sex*

Källa: Sammanställning från Statens bakteriologiska laboratorium

Sjukdom <i>Disease</i>		Summa <i>Total</i>	Den smittades Ålder <i>Age of the infected</i>								
			0-9 år <i>years</i>	10-14 år <i>years</i>	15-19 år <i>years</i>	20-24 år <i>years</i>	25-29 år <i>years</i>	30-39 år <i>years</i>	40-49 år <i>years</i>	50-59 år <i>years</i>	60 år och däröver <i>60 years and more</i>
Syfilis ¹	M M	286	—	—	11	52	74	97	30	14	8
<i>Syphilis</i>	K v F	91	—	—	13	31	15	14	6	5	7
Summa Total		377	—	—	24	83	89	111	36	19	15
Gonorré	M M	12 521	4	4	1 184	4 558	3 653	2 434	498	156	30
<i>Gonorrhoea</i>	K v F	11 514	6	80	3 680	4 030	1 969	1 326	318	94	11
Summa Total		24 035	10	84	4 864	8 588	5 622	3 760	816	250	41
Ulcus molle	M M	8	—	—	—	3	4	1	—	—	—
<i>Chancroid</i>	K v F	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Summa Total		9	—	—	—	3	4	1	1	—	—

¹Häri ingår samtliga fall av syfilis, såväl medfödd som förvärvad. *Congenital and acquired.**Veneriska sjukdomar. (Tabell D4-D6)*

Uppgifterna om dessa sjukdomar inkluderar i princip även militärpatienter, men redovisningen av dessa till länsläkarna, vilka i sin tur redovisar till Statens bakteriologiska laboratorium torde vara ofullständig.

En i stort sett riktig bild av åtminstone utvecklingen i tiden och förhållandet mellan olika åldrar och kön torde den föreliggande statistiken trots allt ge.

Utan tvivel är att gonorrén ökat från 1950 i minst den grad som statistiken anger till och med år 1970. Sålunda hade sjukdomen förstnämnda år 10 212 anmälda fall. Antalet fall för de senaste 6 åren var 34 420 år 1969, 38 885 år 1970, 38 152 för år 1971, 31 498 för år 1972, 26 426 för år 1973 och 24 035 för år 1974. De senaste 4 åren har alltså antalet anmälda gonorréfall minskat.

Frekvensen av rapporterade fall av syfilis har varit relativt oförändrad under perioden 1969-1974, med undantag för år 1973, då frekvensen var betydligt högre. Antalet fall av förvärvad syfilis var för resp år 373, 322, 329, 369, 429 och 374.

Tabell D 7. Tuberkulossjukligheten och -dödligheten år 1974*Tuberculosis morbidity and mortality*

Källa: Inom Nationalföreningen mot hjärt- och lungsjukdomar fört register och SCB »Dödsorsaker» (SOS).

Län, kommuner <i>Counties, county boroughs</i>	Tbc-fall kvarstående i Nationalföreningens register den 31/12 <i>Persons in TB registry</i>				Nyuptäckta tbc-fall <i>New findings of TB</i>		Avlidna i tbc (alla slag) enligt statistiska centralbyråns material <i>Deaths from TB (all forms)</i>	
	Hela antalet <i>All cases</i>	På 1 000 inv <i>Per 1 000 inh.</i>	Därav lungtbc <i>TB of the lungs</i>		Hela antalet <i>All cases</i>	På 1 000 inv <i>Per 1 000 inh.</i>		
			Hela antalet <i>All cases</i>	På 1 000 inv <i>Per 1 000 inh.</i>				
Stockholms län	2 686	1,8	2 382	1,6	367	0,2	73	0,05
Uppsala län	160	0,7	121	0,5	44	0,2	11	0,05
Södermanlands län	293	1,2	241	1,0	39	0,2	10	0,04
Östergötlands län	373	1,0	324	0,8	50	0,1	17	0,04
Jönköpings län	237	0,8	188	0,6	32	0,1	19	0,06
Kronobergs län	267	1,6	228	1,4	21	0,1	7	0,04
Kalmar län	490	2,0	435	1,8	76	0,3	8	0,03
Gotlands kommun	125	2,3	100	1,8	7	0,1	5	0,09
Blekinge län	198	1,3	168	1,1	34	0,2	5	0,03
Kristianstads län	461	1,7	424	1,6	27	0,1	12	0,04
Malmö kommun	479	1,9	418	1,7	57	0,2	24	0,03
Malmöhus län i övrigt	439	0,9	396	0,8	81	0,2		
Hallands län	253	1,2	218	1,0	42	0,2	12	0,06
Göteborgs kommun	649	1,2	519	1,0	109	0,2	27	0,04
Göteborgs o Bohus län i övrigt	235		196		30			
Älvsborgs län	346	0,8	279	0,7	49	0,1	13	0,03
Skaraborgs län	218	0,8	183	0,7	37	0,1	10	0,04
Värmlands län	558	2,0	496	1,9	54	0,2	6	0,02
Örebro län	549	2,0	450	1,6	57	0,2	14	0,05
Västmanlands län	674	2,6	560	2,2	45	0,2	12	0,05
Kopparbergs län	375	1,3	292	1,0	62	0,2	10	0,04
Gävleborgs län	303	1,0	241	0,8	49	0,2	15	0,05
Västernorrlands län	513	1,9	414	1,5	57	0,2	16	0,06
Jämtlands län	190	1,4	141	1,1	36	0,3	10	0,08
Västerbottens län	755	3,2	583	2,5	77	0,3	17	0,07
Norrbottnens län	726	2,8	533	2,0	86	0,3	20	0,08
Summa Total 1974	12 552	1,5	10 530	1,3	1 625	0,2	373	0,05
1973	19 461	2,4	16 745	2,1 ¹	1 670	0,2	363	0,04
1972	21 640	2,7	18 559	2,3	1 792	0,2	354	0,04
1971	23 231	2,9	19 999	2,5	2 072	0,3	343	0,04
1970	24 947	3,1	21 421	2,7	2 343	0,3	383	0,05
1969	26 602	3,3	22 865	2,9	2 259	0,3	336	0,04
1965	36 153	4,7	30 339	3,9	2 847	0,4	355	0,05
1960	53 981	7,2	45 015	6,0	4 194	0,6	598	0,08
1950	82 542	11,8	59 320	8,5	10 550	1,5	1 553	0,22

¹ Korrigerat tal**Tabell D 7**

Den kraftiga nedgången av antalet kvarstående tbc-fall i Nationalföreningens register under 1974

beror huvudsakligen på centraldispensärernas stora antal avregistreringar av fall med aktiv tuberkulos under året.

b. Förlossningar

Sedan den 1 januari 1973 erhåller socialstyrelsen kontinuerligt individuell information om förlossningar och födda barn i riket. Detta sker genom det medicinska födelsemeddelandet, MFM, som upprättats i samband med varje förlossning på barnbördsavdelningen och därefter insänds till socialstyrelsen för bearbetning.

MFM är en sammanfattning av relevanta vitala och medicinska fakta om modern, förlossningen, det nyfödda barnet och den tidiga neonatalperioden. Det medicinska födelsemeddelandet ingår som ett sammanfattningsblad i det enhetliga journalsystem som infördes vid samtliga mödravårdscentraler, förlossningsenheter och barnavårdscentraler under andra hälften av år 1972 grundat på rekommendationer och beslut i MF 1972:20. Det meddelande som går till socialstyrelsen är en kopia på detta sammanfattningsblad och genom beslut av Kungl Maj:t uppdrogs åt socialstyrelsen att bearbeta denna kopia för att man på detta sätt skulle erhålla en statistik av medicinsk karaktär över förlossningar och nyfödda som man tidigare ej haft tillgång till. I gengäld har sjukhusen befriats från att lämna redogörelse F till årsberättelsen.

Vid rapportering på det medicinska födelsemeddelandet används genomgående av socialstyrelsen utfärdade klassifikationer och instruktioner. I samband med införandet av MFM utgavs av styrelsen en handbok med generella anvisningar för att på så sätt erhålla likformighet i redovisningen.

De av WHO rekommenderade definitionerna (fastställda i MF 1959:83) används beträffande levande och dödfödda barn. Dessutom följs även WHO:s praxis vid redovisning av åldersfördelningar och sättet att ange graviditetstider (fullbordade veckor).

Med *levande fött* barn avses varje nyfödd som efter födelsen andats eller visat annat livstecken såsom hjärtslag, pulsation i navelsträngen eller tydliga, spontana rörelser av skelettmuskulaturen. Denna definition gäller oberoende av graviditetstidens längd och barnets utvecklingsgrad.

Som *dödfött* barn avses barn som avlidit före eller under förlossningen och efter utgången av 28:e havandeskapsveckan, räknat med utgångspunkt från sista normala menstruationens första dag. Om osäkerhet föreligger angående graviditetens längd bör det framfödda fostrets kroppslängd tillmätas betydelse vid bedömningen. Om längden uppgår till minst 35 cm bör det i regel redovisas som barn.

Vid en jämförelse mellan det av statistiska centralbyrån redovisade antalet födda år 1974 och den i följande tabeller angivna totalsiffran födda framkommer en skillnad (110 606 resp 110 042). Denna differens på cirka 600 födda beror till övervägande delen på en underrapportering till socialstyrelsen, vilket beror på svårigheter hos de medverkande sjukhusen att inom föreskriven tid producera meddelanden för samtliga födda. Dessutom har ett mindre antal förlossningar etc borttagits vid bearbetning inom socialstyrelsen på grund av kvalitativa brister som ej har kunnat härledas och rättas. Man förväntar sig dock erhålla en bättre överensstämmelse med den officiella statistiken efterhand som rutinerna på vissa sjukhus förbättras.

Tabell D 8. Antal födda barn per vårdplats samt perinatalt döda efter sjukvårdsområde
Newborn per bed and perinatal mortality according to region

Källa: Medicinskt födelsemeddelande 1974

Sjukvårdsområde <i>Counties, county boroughs</i>	Antal födda totalt <i>No. of newborn</i>	Antal födda per fast vård- plats	Dödfödda <i>Stillbirths</i>		Döda inom 7 dygn <i>Dead within 7 days</i>		Perinatalt döda <i>Perinatal mortality</i>	
			<i>Antal</i>	<i>Per 1 000 födda</i>	<i>Antal</i>	<i>Per 1 000 levande födda</i>	<i>Antal</i>	<i>Per 1 000 födda</i>
Stockholms län	20 681	34,1	134	6,5	105	5,1	239	11,6
Uppsala län	3 766	37,3	25	6,6	25	6,7	50	13,3
Södermanlands län	3 390	38,5	21	6,2	30	8,9	51	15,0
Östergötlands län	5 356	38,5	39	7,3	32	6,0	71	13,3
Jönköpings län	4 259	37,0	30	7,0	31	7,3	61	14,3
Kronobergs län	2 384	40,4	22	9,2	20	8,5	42	17,6
Kalmar län	2 999	35,7	21	7,0	24	8,1	45	15,0
Gotlands kommun	742	35,3	2	2,7	6	8,1	8	10,8
Blekinge län	2 032	31,8	14	6,9	10	5,0	24	11,8
Kristianstads län	3 669	32,5	25	6,8	21	5,8	46	12,5
Malmö kommun	2 932	34,9	11	3,8	21	7,2	32	10,9
Malmöhus län i övrigt	6 922	39,1	52	7,5	34	4,9	86	12,4
Hallands län	2 962	41,7	27	9,1	13	4,4	40	13,5
Göteborgs kommun	5 700	33,1	41	7,2	44	7,8	85	14,9
Göteborgs och Bohus län i övrigt	4 457	33,3	28	6,3	33	7,5	61	13,7
Älvsborgs län	5 278	37,2	57	10,8	30	5,7	87	16,5
Skaraborgs län	3 295	38,8	21	6,4	19	5,8	40	12,1
Värmlands län	3 530	26,9	29	8,2	26	7,4	55	15,6
Örebro län	3 551	38,6	20	5,6	20	5,7	40	11,3
Västmanlands län	3 564	32,1	18	5,1	23	6,5	41	11,5
Kopparbergs län	3 353	29,7	18	5,4	26	7,8	44	13,1
Gävleborgs län	3 456	44,9	19	5,5	23	6,7	42	12,2
Västernorrlands län	3 239	29,7	20	6,2	26	8,1	46	14,2
Jämtlands län	1 517	46,0	9	5,9	14	9,3	23	15,2
Västerbottens län	3 339	31,2	23	6,9	30	9,0	53	15,9
Norrbottnens län	3 665	26,0	26	7,1	21	5,8	47	12,8
Summa Total¹	110 041	34,7	752	6,8	707	6,5	1 459	13,3

¹ I totalen ingår 3 fall utan uppgift om sjukvårdsområde.

Tabell D 9. Antal födda barn år 1974 fördelade efter moderns ålder och bördens ordningsnummer. Relativtval per 100 000.

Newborn per 100 000 according to mother's age and birth order.

Källa: (se tab D 8)

Börd- nummer <i>Birth order</i>	Moderns ålder -19	20-24	Mother's age 25-29	30-34	35-39	40-44	45-	Okänd	Summa
1	6 910	19 853	14 139	3 650	822	138	5	10	45 527
2	652	10 023	17 113	6 698	1 280	188	6	3	35 963
3	16	1 473	5 835	4 491	1 349	190	7	-	13 361
4	-	151	1 043	1 362	754	171	11	-	3 492
5	-	15	190	383	319	93	5	-	1 005
6	-	5	47	122	121	45	4	-	344
7 och högre	-	5	21	90	104	72	6	-	298
Okänt	1	2	6	1	-	-	-	-	10
Summa	7 579	31 527	38 394	16 797	4 749	897	44	13	100 000

Tabell D 9.

Tabellen visar antalet födda barn per 100 000 dels i olika åldersklasser hos modern och dels med uppgift om bördens ordningsnummer. Det framgår exempelvis att endast 5,1 % av samtliga barn

föfts av mödrar med mer än 3 tidigare förlossningar (5 149 av 100 000) och att 77,5 % av barnen föfts av mödrar under 30 års ålder (77 500 av 100 000).

Tabell D 10. Antal födda barn och perinatalt döda efter barnets födelsevikt

Newborn and perinatal mortality according to weight

Källa: (se tab D 8)

Födelsevikt, gram <i>Weight</i>	Antal födda totalt	Dödfödda		Döda inom 7 dygn		Perinatalt döda	
		Antal	Per 1 000 födda	Antal	Per 1 000 levande födda	Antal	Per 1 000 födda
-1499	784	190	242,3	287	483,2	477	608,4
1500-1999	1 062	120	113,0	109	115,7	229	215,6
2000-2499	3 282	119	36,3	88	27,8	207	63,1
2500-2999	13 616	138	10,1	72	5,3	210	15,4
3000-3499	37 387	90	2,4	75	2,0	165	4,4
3500-3999	36 689	49	1,3	40	1,1	89	2,4
4000-4499	14 262	22	1,5	17	1,2	39	2,7
4500-4999	2 558	7	2,7	3	1,2	10	3,9
5000-	361	9	24,9	2	5,7	11	30,5
Okänt	40	8	200,0	14	437,5	22	550,0
Summa	110 041	752	6,8	707	6,5	1 459	13,3

Tabell D 11. Perinatal dödlighet efter bördens ordningsnummer*Newborn and perinatal mortality according to birth order*

Källa: (se tab D 8)

Bördens ordnings- nummer <i>Birth order</i>	Antal födda totalt <i>No. of newborn</i>	Dödfödda <i>Stillbirths</i>		Döda inom 7 dygn <i>Dead within 7 days</i>		Perinatalt döda <i>Perinatal mortality</i>	
		Antal	Per 1 000 födda	Antal	Per 1 000 levande födda	Antal	Per 1 000 födda
1	50 099	355	7,1	335	6,7	690	13,8
2	39 574	221	5,6	218	5,5	439	11,1
3	14 703	114	7,8	86	5,9	200	13,6
4	3 843	37	9,6	33	8,7	70	18,2
5	1 106	14	12,6	17	15,6	31	28,0
6	378	4	10,6	5	13,4	9	23,8
7	328	7	21,3	7	21,8	14	42,7
Summa Total ¹	110 041	752	6,8	707	6,5	1 459	13,3

¹ Inkl 10 fall med okänt ordningsnummer**Tabell D 12. Perinatal dödlighet efter bördtyp***Newborn and perinatal mortality according to type of birth*

Källa: (se tab D 8)

Bördtyp <i>Type of birth</i>	Antal födda totalt	Dödfödda		Döda inom 7 dygn		Perinatalt döda	
		Antal	Per 1 000 födda	Antal	Per 1 000 levande födda	Antal	Per 1 000 födda
Enkelbörd	108 138	714	6,6	611	5,7	1 325	12,3
Tvillingbörd	1 793	35	19,5	89	50,6	124	69,2
Trillingbörd etc	35	–		7	200,0	7	200,0
Summa Total ¹	110 041	752	6,8	707	6,5	1 459	13,3

¹ Inkl 75 fall med okänd bördtyp

Tabell D 13. Perinatal dödlighet efter moderns ålder*Newborn and perinatal mortality according to age*

Källa: (se tab D 8)

Moderns ålder <i>Mother's age</i>	Antal födda totalt	Dödfödda		Döda inom 7 dygn		Perinatalt döda	
		Antal	Per 1 000 födda	Antal	Per 1 000 levande födda	Antal	Per 1 000 födda
-19	8 340	60	7,2	73	8,8	133	15,9
20-24	34 693	211	6,1	217	6,3	428	12,3
25-29	42 249	252	6,0	250	6,0	502	11,9
30-34	18 483	149	8,1	121	6,6	270	14,6
35-39	5 226	56	10,7	39	7,5	95	18,2
40-44	987	22	22,3	5	5,2	27	27,4
45-	49	2	40,8	2	42,6	4	81,6
Summa Total¹	110 041	752	6,8	707	6,5	1 459	13,3

¹ Inkl 14 fall med okänd ålder hos modern

c. Legala aborter, steriliseringar, kastreeringar

Abort enligt lagen om avbrytande av havandeskap den 17 juni 1938 (SFS nr 318) med ändringar den 17 maj 1946, 5 juni 1963, 20 mars 1964 och 23 maj 1969 kan erhållas efter tillstånd antingen av socialstyrelsen eller, då fråga icke är om abort på eugeniska indikationer eller icke är om ökad risk för fosterskada eller icke gäller rättsinkapabla kvinnor, av två läkare (på s k tvåläkarutlåtande). Med rättsinkapabel menas i detta fall, att kvinnan på grund av rubbad själsverksamhet anses sakna förmåga att själv lämna giltigt samtycke till ingreppet. Dessutom kan avbrytande av havandeskap i vissa fall ske utan sådant tillstånd, om tiden icke medger dess inhämtande (s k nödfall). Lagändringen år 1946 innebar, att förutsättningarna för avbrytande av havandeskap i viss mån utökades, samtidigt som medicinalstyrelsen erhöll större befogenhet att lämna tillstånd. Lagändringen år 1963 innebar att abort enligt denna lag även må erhållas när med skäl kan antagas att det väntade barnet på grund av skada under fosterstadiet kommer att lida av svårartad sjukdom eller lyte. På denna indikation beviljades år 1974 262 aborter, varav 226 på grund av uppgift från modern om rubeolaexposition.

Eugeniska indikationer gäller fall, då abort beviljats emedan det väntade barnet befarats komma att lida av kroppslig eller psykisk sjukdom, bli psykiskt utvecklingsstört eller missbildat. De medicinska eller socialmedicinska indikationerna avser ofta fall då kvinnan på grund av sjukdom eller svaghet icke ansetts böra föda barnet eller då dess framfödande och uppfostran förutsetts komma att bli henne övermäktigt. De sjukdomar det här är fråga om är i regel depressioner eller andra psykiska rubbningar, men även kroppssjukdomar förekommer. Den humanitära indikationen tillämpas vanligen då fråga är om brottsligt hävdande, dvs att kvinnan vid graviditetens början ej fyllt 15 år (345 verkställda fall) eller att hon utsatts för våldtäkt (1 fall).

Ansökan om abort kan inges av kvinnan själv eller – då hon är rättsinkapabel – av den som har vårdnaden om henne.

Det statistiska material, som här redovisas, består av uppgifter om antalet ansökningar till socialstyrelsen om abort, antalet bifallna sådana ansökningar och antalet av dem som verkställts, vidare av uppgifter om aborter som verkställts på tvåläkarutlåtande och vid nödfall. Från 1968 redovisas även graviditetens längd vid abortoperationen. Se tabell D 14 och D 15. Antalet *ansökningar* om abort, som ställts till *socialstyrelsen* vissa år framgår av följande tablå, vari även de bifallna anges.

År Year	1950	1955	1960	1965	1970	1973	1974
Antal ansökningar <i>Applications for abortion to the National Board of Health and Welfare</i>	6 351	5 694	4 085	6 669	7 548	4 398	3 244
Därav bifallna <i>Thereof granted, No.</i>	5 149	4 060	2 552	5 745	7 220	4 248	3 154
Bifallna % <i>Granted in per cent</i>	81	71	62	86	96	97	97

Avbrytande av havandeskap på annan grund än sjukdom eller kroppsfel hos kvinnan må ej företagas efter havandeskapets tjugonde vecka. Socialstyrelsen må

(Forts på sidan 98)

Tabell D 14. Legala aborter 1974 efter tillstånd av socialstyrelsen

Abortions induced for medical or legal indications granted by the National Board of Health and Welfare

Källa: Till socialstyrelsen under redovisningsåret inkomna abortansökningar och motsvarande operationsrapporter.

	Antal ansök- ningar till social- styrelsen <i>No. of applications</i>	Antal därav beviljade <i>Granted</i>	Därav verkställda på <i>No. operated</i>						Summa verkställda <i>No. opera- ted</i>
			Eugenisk indikation <i>Eugenic indication</i>	Medicinsk o social- medicinsk indikation <i>Medical and socio- medical indication</i>	Sjukdom <i>Disease</i>	Svaghet <i>Weakness</i>	Förutsedd svaghet <i>Anticipated weakness</i>	Risk för fosterskada <i>Risk of foetal injury</i>	Humanitär indikation <i>Humanitary indication</i>
Antal Number	3 244	3 154	7	41	764	1 728	232	18	2 790
Civilstånd Marital status									
Ogift Single	1 539	1 478	1	17	148	1 010	112	18	1 306
Gift Married	1 388	1 369	6	17	497	582	110	—	1 212
Förut gifta Widowed or divorced	317	307	—	7	119	136	10	—	272
Ålder Age									
—14 år years	15	15	—	—	—	—	—	12	12
15—19 »	721	700	—	3	47	531	39	6	626
20—24 »	695	657	1	8	59	436	88	—	592
25—29 »	608	591	3	9	106	331	70	—	519
30—34 »	558	548	1	9	181	259	31	—	481
35—39 »	402	398	2	6	221	118	4	—	351
40—44 »	220	220	—	6	137	50	—	—	193
45— »	25	25	—	—	13	3	—	—	16
Antal föregående förloss- ningar (exkl aborter) No. of earlier deliveries									
0	1 271	1 219	1	13	100	829	120	18	1 081
1	487	464	2	6	64	268	70	—	410
2	664	654	3	14	174	357	32	—	580
3	448	445	—	6	185	200	9	—	400
4	228	226	—	2	141	56	1	—	200
5	92	92	—	—	66	14	—	—	80
6	28	28	—	—	18	3	—	—	21
7	16	16	1	—	10	1	—	—	12
8	5	5	—	—	4	—	—	—	4
9 och fler	5	5	—	—	2	—	—	—	2
Graviditetens längd vid verkställigheten Length of pregnancy at operation									
Före utg av vecka 12 <i>Before end of week 12</i>	.	.	3	15	361	1 085	82	5	1 551
Efter utg av vecka 12 men före utg av vecka 20 <i>After end of week 12</i>	.	.	2	12	316	602	138	10	1 080
Efter utg av vecka 20 <i>After end of week 20</i>	.	.	2	14	87	41	12	3	159

Tabell D 15.

Uppgifterna om verkställda aborter hänförde sig före 1959 till rapporter som inkommit till socialstyrelsen under resp år, men 1959 infördes den ändringen beträffande operationer med socialstyrelsens tillstånd, att talen gäller verkställda abor-

ter av de under redovisningsåret bifallna ansökningarna, vare sig de verkställdes under året eller senare.

Intet dödsfall inträffade i samband med abortoperation år 1974.

Tabell D 15. Legala aborter 1974 efter tillstånd av två läkare (s k tvåläkarutlåtande) och totala antalet aborter

Abortions induced for medical or legal indications with authorization of two physicians and total number operated

Källa: Till socialstyrelsen under redovisningsåret inkomna rapporter om operationer på tvåläkarutlåtande

	Verkställda aborter på No. operated					Samtliga verkställda aborter ¹ Total operated
	Medicinsk o socialmedicinsk indikation Medical and socio-medical indication			Humanitär indikation Humanitary indication	Summa Total	
	Sjukdom Disease	Svaghet Weakness	Förutsedd svaghet Anticipated weakness			
Antal Number	595	2 099	24 824	328	27 846	30 636
Civilstånd Marital status						
Ogift Single	244	923	13 636	328	15 131	16 437
Gift Married	267	883	8 594	—	9 744	10 956
Förut gifta Widowed or divorced	84	293	2 594	—	2 971	3 243
Ålder Age						
—14 år years	—	—	—	297	297	309
15—19 »	124	412	5 992	30	6 558	7 184
20—24 »	79	381	5 993	—	6 453	7 045
25—29 »	135	461	5 606	—	6 202	6 721
30—34 »	135	398	3 708	1	4 242	4 723
35—39 »	82	289	2 394	—	2 765	3 116
40—44 »	38	142	1 018	—	1 198	1 391
45— »	2	16	113	—	131	147
Antal föregående förlossningar (exkl aborter) No. of earlier deliveries						
0	237	681	10 833	328	12 079	13 160
1	101	377	4 362	—	4 840	5 250
2	134	499	5 523	—	6 156	6 736
3	73	315	2 848	—	3 236	3 636
4	32	161	890	—	1 083	1 283
5	13	45	253	—	311	391
6	3	15	77	—	95	116
7	2	4	14	—	20	32
8	—	1	8	—	9	13
9 och fler	—	1	16	—	17	19
Graviditetens längd vid verkställigheten Lenght of pregnancy at operation						
Före utg av vecka 12 Before end of week 12	432	1 658	19 690	221	22 001	23 960
Efter utg av vecka 12 men före utg av vecka 20 After end of week 12	158	420	5 073	104	5 755	6 470
Efter utg av vecka 20 After end of week 20	5	21	61	3	90	206

¹Av socialstyrelsen beviljade + tvåläkarutlåtande.

(Forts från sidan 95)

dock när synnerliga skäl är därtill, medgiva ingreppets utförande jämväl därefter intill utgången av tjugofjärde veckan (lag av den 17 maj 1946).

För 201 av de 3 154 kvinnor, som av socialstyrelsen år 1974 beviljats legal abort har sådan ej ägt rum med följande motiveringar: Sökanden har fullföljt graviditeten i 106 fall; spontanabort i 77 fall; ej gravid i 18 fall. I 163 fall är det ej känt om abort ägt rum.

Det är vanligt att ansökan om abort åtföljs av ansökan om sterilisering. År 1974 uppgick antalet dubbelansökningar till 633, vilka samtliga beviljades. Socialstyrelsen kan ställa sterilisering av kvinnan som villkor för abort, i fall där eugenisk indikation föreligger. Denna procedur har emellertid icke tillämpats sedan år 1964.

Steriliseringar. Förhållandena på hithörande område regleras genom lagen den 23 maj 1941 (SFS nr 282) om sterilisering, ändrad 20 mars 1964 och 21 april 1972. Liksom i fråga om aborter kan ingreppet utföras antingen efter tillstånd av socialstyrelsen eller, i vissa fall, på utlåtande av två läkare och dessutom i s k nödfall av en läkare. Ansökan om sterilisering kan inges av vederbörande själv eller – om denne är rättsinkapabel – av den som har vårdnaden om honom eller henne. Formellt kan – enligt ännu gällande lag – sterilisering föreskrivas av socialstyrelsen utan särskild ansökan, då den ställs som villkor för abort och i samband med dispens för äktenskap, där endera eller bägge makarna lider av ärftlig, psykisk rubbning.

År Year	1950	1955	1960	1965	1970	1973	1974
Antal ansökningar till socialstyrelsen om sterilisering <i>Applications for sterilization to the National Board of Health and Welfare</i>	2 168	1 848	2 065	1 731	1 938	1 794	2 092
Därav bifallna <i>Granted</i>	2 015	1 668	1 895	1 616	1 882	1 772	2 032
Bifallna i % <i>Granted in per cent</i>	93	90	92	93	97	99	97

De beviljade ansökningarna fördelade sig på kön och indikationer m m som framgår av tabell D 17. Där anges också hela antalet verkställda steriliseringar. Lagen den 21 april 1972 om fastställelse av könstillhörighet i vissa fall trädde i kraft den 1 juli 1972. En förutsättning för bifall till ansökan härom är bl a att sökande undergått sterilisering. I enlighet härmed tillkom ytterligare en indikation för sterilisering. För år 1974 har 20 ansökningar om sterilisering för könsfastställelse beviljats och 7 avslagits.

Kastreringar. Förhållandena på hithörande område regleras genom lagen den 24 mars 1944 (SFS nr 133) om kastrering, ändrad 20 mars 1964 och 16 juni 1966. Ingreppet kan verkställas antingen med tillstånd av socialstyrelsen eller, i vissa fall, på utlåtande av två läkare.

Här följer en sammanställning av under senare år av socialstyrelsen beviljade kastreringar med uppgift om indikationen.

År	1960	1965	1969	1970	1971	1972	1973	1974
Indikation:								
Kriminalpolitisk	10	1	–	1	–	–	–	–
Humanitär	2	5	3	3	1	5	–	1
Kriminalpolitisk + humanitär	1	3	–	–	–	–	–	–
Summa	13	9	3	4	1	5	–	1

Tabell D 16. Legala steriliseringar år 1974. Sterilizations

Källa: Av socialstyrelsen under redovisningsåret beviljade ansökningar och motsvarande operationsrapporter; under året inkomna rapporter om operationer på tvålåkarutlåtande.

	Antal ansök- ningar till social- styrelsen <i>No. of applica- tions¹</i>	Antal därav beviljade <i>Granted</i>	Därav verkställda på <i>No. operated</i>						Summa <i>Total</i>		Verkställda på 2-läk-ut- låtande ² <i>Medicinsk indikation</i>	Total- summa <i>Total steriliza- tions</i>	
			Eugenisk indikation <i>Eugenic indication</i>		Social indikation <i>Social indication</i>		Medi- cinsk indika- tion, kvinnor <i>Medical indication females</i>	Hela antalet <i>Total</i>	därav män <i>Males</i>		Kvinnor <i>Females</i>		därav män <i>Males</i>
			M <i>M</i>	Kv <i>F</i>	M <i>M</i>	Kv <i>F</i>							
Antal <i>Number</i>	2 092	2 032	6	15	4	2	1 364	1 391	10	123		1 514	10
Civilstånd <i>Marital status</i>													
Ogift <i>Single</i>	128	122	—	2	2	1	68	73	2	14		87	2
Gift <i>Married</i>	1 616	1 569	6	11	2	1	1 072	1 092	8	100		1 192	8
Förut gifta <i>Widowed or divorced</i>	348	341	—	2	—	—	224	226	—	9		235	—
Ålder <i>Age</i>													
—14 år <i>years</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—
15—19 »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—
20—24 »	49	41	—	2	—	1	20	23	—	5		28	—
25—29 »	360	351	1	3	—	—	215	219	1	20		239	1
30—34 »	623	606	1	4	1	1	418	425	2	43		468	2
35—39 »	663	653	—	6	2	—	448	456	2	35		491	2
40—44 »	359	350	3	—	—	—	250	253	3	19		272	3
45— »	38	31	1	—	1	—	13	15	2	1		16	2
Antal föregående för- lossningar (exkl aborter) <i>No. of earlier deliveries</i>													
0	59	55	.	1	.	1	37	39	.	16		55	.
1	119	118	.	4	.	—	72	76	.	21		97	.
2	544	538	.	4	.	—	366	370	.	37		407	.
3	619	615	.	2	.	1	421	424	.	28		452	.
4	369	369	.	2	.	—	258	260	.	10		270	.
5	178	178	.	—	.	—	128	128	.	5		133	.
6	72	72	.	—	.	—	46	46	.	4		50	.
7	35	35	.	2	.	—	22	24	.	—		24	.
8	15	15	.	—	.	—	11	11	.	1		12	.
9 och fler	8	8	.	—	.	—	3	3	.	1		4	.
Graviditetens längd vid verkställigheten ³ <i>Pregnancy length at the operation</i>													
Före utg av vecka 12 <i>Before end of week 12</i>	.	.	.	2	.	—	212	214	.	14		228	.
Efter utg av vecka 12 men före utg av vecka 20 <i>After end of week 12 men before end of week 20</i>	.	.	.	2	.	1	249	252	.	11		263	.
Efter utg av vecka 20 <i>After end of week 20</i>	.	.	.	—	.	—	14	14	.	—		14	.

¹ To the National Board of Health and Welfare. — ² Operated with authorization of two physicians. — ³ Avser enbart steriliseringar i kombination med abort.

Bilaga 1 Annex 1**Vårdplatserna inom den slutna kroppssjukvården fördelade efter vårdform, med****Beds in somatic hospitals according to type of care, with individual data for the**

Källa: Sjukhusens årsberättelser.

Vårdform Type of care	Summa kroppss- sjukhus Total somatic hospitals	Total- summa lasarett Total (general hospitals)	1. Undervisningslasarett	
			Summa grupp 1	Karolinska sjuk- huset, Stockholm ¹
Huvudman				
Sjukhusets kodnummer Code number of hospital				11 001
Kategori Responsible authority				S
Länsbokstav County, county borough				-
Kliniker med egen specialläkare Departments with a specialist doctor of their own	66 116	62 731	13 427	1 766
1 Invärtes medicin Internal medicine	10 626	10 561	1 902	163(*)
2 Medicinsk barnsjukvård Pediatrics (non-surgical)	2 627	2 627	836	80(*)
3 Medicinsk lungsjukvård Non-surgical pulmonary diseases	2 157	1 216	405	89(*)
4 Infektionssjukvård Epidemic care and similar	2 130	1 843	548	-
5 Reumatologi Rheumatology	1 271	339	218	61*
6 Hud- och könssjukdomar Dermato-venereology	670	670	323	97(*)
7 Neurologi Neurology	501	501	342	84(*)
8 Allergologi Allergology	-	-	-	-
9 Geriatrik och kliniker för långvarigt kroppssjuka Geriatrics and care of chronic sick	9 640	8 858	857	-
10 Psykiatri Psychiatry	2 994	2 952	632	75*
11 F d mentalsjukhus	8 214	8 214	-	-
12 Barn- och ungdomspsykiatri Child and adolescent psychiatry	652	652	203	20(*)
13 Kirurgi Surgery	9 677	9 591	1 427	120(*)
14 Barnkirurgi Child surgery	330	330	226	66(*)
15 Ortopedi Orthopedics	2 795	2 545	957	125(*)
16 Neurokirurgi Neurosurgery	325	325	295	74(*)
17 Thoraxkirurgi Thoracic surgery	315	315	279	67(*)
18 Plastikkirurgi Plastic surgery	365	365	294	48*
19 Urologi Urology	479	479	300	40*
20 Obstetrik Obstetrics	2 673	2 673	667	80(*)
21 Gynekologi Gynaecology	2 790	2 790	666	74(*)
22 Ögonsjukdomar Ophthalmology	1 019	1 019	323	48(*)
23 Öron-, näs- och halssjukdomar Oto-rhino-laryngology	1 496	1 496	467	77(*)
24 Rehabilitering Rehabilitation	470	470	256	52(*)
25 Radiologi Radiology	870	870	655	135(*)
26 Övriga kliniker Other departments	1 030	1 030	349	91(*) ²
Annan sluten vård Other departments without a specialist doctor of their own	33 418	5 187	94	-
27 Lasarettsvård och liknande General hospital care and similar	2 488	989	94	-
28 Infektionssjukvård Epidemic care	62	62	-	-
29 Förlösningssvård Maternity care	496	471	-	-
30 Vård av långvarigt kroppssjuka Care of chronic sick	29 735	3 665	-	-
31 Vård av lättskötta psykiskt sjuka Light mental cases	637	-	-	-
Summa Total	99 534	67 918	13 521	1 776

* – Rikspatser. – (*) Rikspatser ingår. – ¹ Avser den 30/6. – ² Inkluderar endokrinologisk klinik på 33 vårdplatser, alkoholklinik på 44 vårdplatser och specialkardiologisk klinik på 14 vårdplatser.

individuella uppgifter för de delade lasaretten den 31/12 1974

specialized general hospitals on 31 st December 1974

Teaching hospitals

2. Övriga delade lasarett i landstingsområden
och landstingsfria kommuner Other
specialized general hospitals

Serafinerlasarettet, Stockholm	Huddinge Sjukhus	Akademiska sjuk- huset, Uppsala ¹	Linköpings lasarett	Allmänna sjuk- huset, Malmö	Lunds lasarett	Sahlgrenska sjuk- huset, Göteborg	Östra sjukhuset, Göteborg	Umeå lasarett	Summa grupp 2	Sabbatsbergs sjuk- hus, Stockholm	S:t Eriks sjukhus, Stockholm	S:t Görans sjukhus, Stockholm
10 001 L AB	11 002 L AB	12 001 S C	21 001 L E	30 001 U MM	41 001 L M	50 001 U OG	50 010 U OG	64 001 L AC		10 010 L AB	10 012 L AB	10 011 L AB
327	740	1 486	1 802	1 924	1 643	1 997	568	1 174	49 091	635	509	751
191	168	141	189	254	125	521	—	150	8 659	193	236	105
—	96	115 ²	71	109	135	20 ⁷	142	68	1 791	15 ⁷	—	101
—	44	73	—	94	45	—	—	60	811	—	—	—
—	—	74	76	141	90	—	128	39	1 295	—	—	—
—	—	—	—	—	132(*) ¹⁰	—	—	25*	121	—	—	—
—	—	42	28	24	30	77	—	25	347	—	—	53
—	22	46	38	—	73	49	—	30	159	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	458	264	—	—	—	135	8 001	—	—	80
—	44	95	77	115	93	62	—	71	2 320	—	11	93
—	—	—	—	—	—	—	—	—	8 214	—	—	—
—	—	33	40	20	32	—	46	12	449	—	—	39
136	96	128	172	223	116	316	—	120	8 073	146	91	116
—	—	41	—	—	24	—	95	—	104	—	—	82
—	44	94	134	159	109	219	—	73	1 588	—	—	70
—	—	30	43	—	63	60	—	25	30	—	—	—
—	—	32	—	50	56	74	—	—	36	—	—	—
—	—	67	26	62	—	61	—	30	71	30	—	—
—	22	33	—	57	58	60	—	30	179	—	43	—
—	54	83	60	84	82	85	87	52	1 944	69	38	—
—	62	66	67	76	79	112	70	60	2 064	69	49	—
—	44	46	30	28	49	48	—	30	696	48	—	—
—	44	60	50	59	60	70	—	47	1 029	49	—	—
—	—	—	137	—	10	43	—	14	214	—	—	—
—	—	88	84	52	98	120	—	78	215	—	—	—
—	—	99 ³	22 ⁴	53 ⁵	84 ⁶	—	—	—	681	16 ⁸	41 ⁹	12 ¹¹
—	—	30	22	—	—	23	—	19	4 330	21	12	11
—	—	30	22	—	—	23	—	19	570	21	12	11
—	—	—	—	—	—	—	—	—	62	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	435	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	3 263	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
327	740	1 516	1 824	1 924	1 643	2 020	568	1 193	53 421	656	521	762

¹ Avser den 30/6. — ² Inkluderar Folke Bernadottehemmet, 40 vårdplatser. — ³ Medicinsk sjuklinnik, 14 vårdplatser, kardiologisk klinik, 26 vårdplatser och anestesiklinik, 59 vårdplatser. — ⁴ Medicinsk sjuklinnik. — ⁵ Handkirurgisk klinik, 20 vårdplatser och alkoholklinik, 33 vårdplatser. — ⁶ Medicinsk sjuklinnik, 50 vårdplatser och kardiologisk klinik, 34 vårdplatser. — ⁷ Barnavdelning på kvinnoklinik. — ⁸ Handkirurgisk klinik, 6 vårdplatser och anestesiklinik, 10 vårdplatser. — ⁹ Medicinsk sjuklinnik. — ¹⁰ Inkluderar Riksförsäkringsverkets avdelning för reumatiskt och nervöst sjuka, 100 vårdplatser. — ¹¹ Anestesiklinik.

Vårdform

2. (forts). Övriga delade lasarett i landstingsområden och landstingsfria kommuner
Other specialized general hospitals

Södersjukhuset,
Stockholm

Danderyds sjukhus

Löwenströmska
sjukhuset, Uppl.-Vasby

Nacka sjukhus

Norrälje sjukhus

Södertälje sjukhus

Enköpings lasarett

Samariterhemmets
sjukhus, Uppsala

Eskilstuna lasarett

Kullbergsska sjukhuset,
Katrineholm

Huvudman

Sjukhusets kodnummer

Kategori

Länsbokstav

10 013

11 010

11 013

11 014

11 012

11 011

12 010

12 011

13 010

13 012

L

L

L

L

L

L

L

C

C

D

D

AB

AB

AB

AB

AB

AB

AB

C

C

D

D

Kliniker med egen specialläkare

1 284

1 011

441

419

119

519

355

201

832

286

1 Invärtes medicin

352

138

78

87

59

88

67

116

135

88

2 Medicinsk barnsjukvård

98

63

—

—

—

—

—

—

60

—

3 Medicinsk lungsjukvård

—

—

—

—

—

—

—

—

60

—

4 Infektionssjukvård

—

93

—

—

—

—

—

—

68

—

5 Reumatologi

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

6 Hud- och könssjukdomar

48

—

—

—

—

—

—

—

—

—

7 Neurologi

60

—

—

—

—

—

—

—

—

—

8 Allergologi

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

9 Geriatrik och kliniker för
långvarigt kroppssjuka

—

60

194

144

—

228

220

—

84

60

10 Psykiatri

88

200

—

—

—

—

—

—

49

—

11 F d mentalsjukhus

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

12 Barn- och ungdomspsykiatri

—

22

—

—

—

—

—

—

27

—

13 Kirurgi

150

118

78

87

60

96

68

85

120

90

14 Barnkirurgi

22¹

—

—

—

—

—

—

—

—

—

15 Ortopedi

158

41

—

—

—

—

—

—

44

—

16 Neurokirurgi

30

—

—

—

—

—

—

—

—

—

17 Thoraxkirurgi

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

18 Plastikkirurgi

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

19 Urologi

—

40

—

—

—

—

—

—

—

—

20 Obstetrik

86

71

36

62

—

48

—

—

38

23

21 Gynekologi

74

73

36

39

—

59

—

—

60

25

22 Ögonsjukdomar

30

—

—

—

—

—

—

—

22

—

23 Öron-, näs- och halssjukdomar

58

20

—

—

—

—

—

—

30

—

24 Rehabilitering

—

52

—

—

—

—

—

—

16

—

25 Radiologi

30

20

—

—

—

—

—

—

19

—

26 Övriga kliniker

—

—

19²

—

—

—

—

—

—

—

Annan sluten vård

45

113

6

18

—

—

18

—

176

174

27 Lasarettsvård och liknande

45

21

6

18

—

—

—

—

—

—

28 Infektionssjukvård

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

29 Förlossningsvård

—

—

—

—

—

—

18

—

—

—

30 Vård av långvarigt kroppssjuka

—

92

—

—

—

—

—

—

176

174

31 Vård av lättskötta psykiskt sjuka

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

Summa

1 329

1 124

447

437

119

519

373

201

1 008

460

¹ Disponeras av S:t Görans sjukhus barnkirurgiska klinik. — ² Anestesiavdelning.

Nyköpings lasarett	Finspång	Motala	Norrköpings	Eksjö	Jönköpings	Nässjö	Värnamo	Ljungby	Växjö	Västerviks	Kalmar	Oskarshamn	Visby	Karlshamns	Karlskrona	Hälsjöholms	Kristianstads	Simrishamns
L D	L E	L E	L E	L F	L F	L F	L F	L G	L G	L H	L H	L H	L I	L K	L K	L L	L L	L L
13 011	21 011	21 014	21 013	22 011	22 010	22 013	22 012	23 011	23 010	24 010	25 010	25 011	26 010	27 011	27 010	28 012	28 010	28 013
769	127	564	1 042	429	2 018	124	558	294	746	1 162	812	180	312	246	687	173	962	128
105	63	94	118	85	152	62	101	90	140	107	250	90	80	93	112	79	120	64
41	-	-	61	-	61	-	-	-	56	27	54	-	20	-	28	-	66	-
-	-	-	90	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
-	-	-	74	-	62	-	-	-	64	-	38	-	50	-	74	-	64	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5
-	-	-	-	-	19	-	-	-	19	-	-	-	-	-	-	-	-	6
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8
101	-	301	425	100	244	-	184	120	106	120	112	-	-	60	148	-	30	-
-	-	-	67	-	-	-	132	-	-	45	22	-	-	-	-	-	290	-
312	-	-	-	-	931	-	-	-	-	672	-	-	-	-	-	-	-	11
-	-	-	-	-	14	-	-	-	-	-	15	-	-	-	22	-	27	-
105	64	96	117	90	116	62	93	84	128	103	100	90	95	93	104	94	120	64
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14
-	-	-	46	-	93	-	-	-	60	-	60	-	-	-	47	-	60	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	17
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	19
27	-	32	33	30	59	-	26	-	39	29	39	-	21	-	45	-	52	-
45	-	32	46	34	32	-	22	-	40	32	57	-	24	-	35	-	60	-
11	-	-	15	-	30	-	-	-	24	13	19	-	9	-	19	-	30	-
22	-	-	40	-	42	-	-	-	37	14	27	-	13	-	26	-	28	-
-	-	-	-	-	18	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	24
-	-	-	-	-	18	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	25
-	-	9 ²	-	-	127 ¹	-	-	-	33 ²	-	19 ²	-	-	-	27 ²	-	-	26
190	86	9	-	-	86	142	-	20	22	30	50	16	-	43	-	146	192	94
-	-	9	-	-	-	-	-	-	22	-	14	-	-	24	-	-	-	27
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	30	-	-	-	-	-	-	-	28
-	14	-	-	-	-	-	-	20	-	-	-	16	-	19	-	15	-	12
190	72	-	-	-	86	142	-	-	-	-	36	-	-	-	-	131	192	82
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	31
959	213	573	1 042	429	2 104	266	558	314	768	1 192	862	196	312	289	687	319	1 154	222

¹ Norra klinikerna (Vilhelmsro sjukhus), epileptikervård. – ² Anestesiavdelning.

Vårdform

2. (forts). Övriga delade lasarett i landstingsområden och landstingsfria kommuner
Other specialized general hospitals

	Ängelholms lasarett	Helsingborgs	Landskrona	Trelleborgs	Ystads	Halmstads	Varbergs	Kungälv	Mölnåls	Uddevalle	Alingsås	Borås
Huvudman												
Sjukhusets kodnummer	28011	41012	41010	41011	41013	42010	42011	51012	51011	51010	52012	52011
Kategori	L	L	L	L	L	L	L	L	L	L	L	L
Länsbokstav	L	M	M	M	M	N	N	O	O	O	P	P
Kliniker med egen specialläkare	592	618	185	230	145	771	759	220	591	701	338	1 117
1 Invärtes medicin	104	142	60	63	65	124	129	91	113	118	90	146
2 Medicinsk barnsjukvård	29	48	26	-	-	49	-	-	45	50	-	56
3 Medicinsk lungsjukvård	-	-	-	-	-	44	-	-	-	-	-	61
4 Infektionssjukvård	-	45	-	-	-	44	-	-	-	50	-	74
5 Reumatologi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6 Hud- och könssjukdomar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	29	-	29
7 Neurologi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	24
8 Allergologi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9 Geriatrik och kliniker för långvarigt kroppssjuka	176	56	-	90	-	175	120	30	187	75	122	120
10 Psykiatri	88	-	-	-	-	44	311	-	-	34	-	72
11 F d mentalsjukhus	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12 Barn- och ungdomspsykiatri	-	10	-	-	-	13	-	-	-	20	-	24
13 Kirurgi	105	140	99	77	80	137	129	90	79	120	90	157
14 Barnkirurgi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15 Ortopedi	-	60	-	-	-	-	-	-	27	60	-	96
16 Neurokirurgi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
17 Thoraxkirurgi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
18 Plastikkirurgi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19 Urologi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20 Obstetrik	34	39	-	-	-	37	34	-	58	37	18	50
21 Gynekologi	32	40	-	-	-	45	36	-	40	50	-	54
22 Ögonsjukdomar	-	12	-	-	-	21	-	-	-	30	-	25
23 Öron-, näs- och halssjukdomar	24	26	-	-	-	28	-	-	28	28	-	40
24 Rehabilitering	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	60
25 Radiologi	-	-	-	-	-	10	-	-	-	-	-	29
26 Övriga kliniker	-	-	-	-	-	-	-	9 ¹	14 ¹	-	18 ¹	-
Annan sluten vård	-	232	82	16	74	-	-	19	-	15	26	43
27 Lasarettsvård och liknande	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	26	25
28 Infektionssjukvård	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
29 Förlösningssvård	-	-	26	16	14	-	-	19	-	-	-	18
30 Vård av långvarigt kroppssjuka	-	232	56	-	60	-	-	-	-	-	-	-
31 Vård av lättskötta psykiskt sjuka	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Summa	592	850	267	246	219	771	759	239	591	716	364	1 160

¹ Anestesiavdelning.

Backefors	Skene	Vänersborg-Trollhättans	Falköping	Lidköpings	Marieåds	Skövde	Arvika	Karlstads	Kristinehamns	Nulå	Torsby	Karlskoga	Lindesbergs	Örebro	Fagersta	Köpings	Sala	Västerås	Avesta
52014	52013	52016	53010	53011	53012	53013	54012	54010	54011	54013	54014	55011	55012	55010	56013	56012	56011	56010	57013
L	L	L	L	L	L	L	L	L	L	L	L	L	L	L	L	L	L	L	L
P	P	P	R	R	R	R	S	S	S	S	S	T	T	T	U	U	U	U	W
81	178	2 796	978 350	125	497	440	1 001	1 162	151	117	220	204	2 191	110	403	120	1 088	194	
42	89	211	86 87	–	96	95	126	90	69	57	84	61	128	55	88	60	164	100	1
–	–	33	– 39	–	40	–	52	–	–	–	–	–	63	–	–	–	67	–	2
–	–	–	–	–	–	59	–	–	–	–	–	–	57	–	–	–	100	–	3
–	–	–	–	59	–	–	67	–	–	–	–	–	72	–	–	–	–	–	4
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	48	–	–	–	–	–	5
–	–	–	–	–	–	–	21	–	–	–	–	–	24	–	–	–	29	–	6
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	60	–	–	–	–	–	7
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	8
–	–	375	60	–	125	–	196	220	–	–	–	51	54	317	–	139	–	116	–
–	–	68	–	–	24	–	81	–	–	–	–	–	75	–	–	–	77	–	9
–	–	1 557	750	–	–	–	–	972	–	–	–	–	719	–	–	–	–	–	10
–	–	20	–	5	–	–	37	–	–	–	–	–	39	–	–	–	25	–	11
39	89	196	82 99	–	96	90	130	90	70	60	85	89	128	55	90	60	117	94	12
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	13
–	–	–	–	–	72	–	66	–	–	–	–	–	54	–	–	–	84	–	14
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	15
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	16
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	36	–	–	–	–	–	17
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	41	–	–	–	–	–	18
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	36	–	–	–	30	–	19
–	–	47	– 38	–	47	–	49	–	–	–	–	–	55	–	36	–	75	–	20
–	–	51	– 23	–	40	–	64	–	–	–	–	–	69	–	44	–	53	–	21
–	–	16	–	–	24	–	26	–	–	–	–	–	47	–	–	–	30	–	22
–	–	27	–	–	40	–	35	–	–	–	–	–	48	–	6	–	59	–	23
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	27	–	–	–	41	–	24
–	–	–	–	–	–	–	13	–	–	–	–	–	48	–	–	–	–	–	25
–	–	195 ¹	–	–	18 ²	–	14 ²	10 ²	12 ²	–	–	–	–	–	–	–	21 ²	–	26
9	–	–	54 154	25	–	15	16	20	25	12	222	15	142	–	52	–	30	18	
–	–	–	13	–	25	–	–	16	5	9	–	50	–	22	–	–	30	–	27
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	28
9	–	–	–	–	–	–	15	–	15	16	12	22	15	–	–	–	–	18	29
–	–	–	41 154	–	–	–	–	–	–	–	150	–	120	–	52	–	–	–	30
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	31
90	178	2 796	1 032 504	150	497	455	1 017	1 182	176	129	442	219	2 333	110	455	120	1 118	212	

¹ F d Källshagens sjukhus klinik för psykiskt utvecklingsstörda. – ² Anestesiavdelning.

Vårdform

2. (forts). Övriga delade lasarett i landstingsområden och landstingsfria kommuner
Other specialized general hospitals

	Falu lasarett	Ludvika	Mora	Bolnäs sjukhus	Gläve lasarett	Hudiksvalls	Sandvikens	Söderhamns	Härnösands	Sollefteå
Huvudman										
Sjukhusets kodnummer	57010	57012	57011	61011	61010	61012	61013	61014	62012	62013
Kategori	L	L	L	L	L	L	L	L	L	L
Länsbokstav	W	W	W	X	X	X	X	X	Y	Y
Kliniker med egen specialläkare	1 163	136	240	1 133	838	442	139	244	492	433
1 Invärtes medicin	145	60	90	75	105	95	63	63	90	90
2 Medicinsk barnsjukvård	80	-	-	-	60	47	-	-	-	27
3 Medicinsk lungsjukvård	93	-	-	-	54	-	-	-	-	-
4 Infektionssjukvård	69	-	-	-	61	-	-	-	-	-
5 Reumatologi	25	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6 Hud- och könssjukdomar	25	-	-	-	15	-	-	-	-	-
7 Neurologi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8 Allergologi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9 Geriatrik och kliniker för långvarigt kroppssjuka	212	-	-	251	134	104	-	120	-	176
10 Psykiatri	70	-	-	-	45	-	-	-	-	-
11 F d mentalsjukhus	-	-	-	705	-	-	-	-	220	-
12 Barn- och ungdomspsykiatri	25	-	-	-	25	-	-	-	-	-
13 Kirurgi	112	76	90	78	90	112	69	61	90	90
14 Barnkirurgi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15 Ortopedi	100	-	-	-	60	-	-	-	92	-
16 Neurokirurgi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
17 Thoraxkirurgi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
18 Plastikkirurgi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19 Urologi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20 Obstetrik	63	-	16	-	26	25	-	-	-	23
21 Gynekologi	68	-	24	24	59	26	-	-	-	27
22 Ögonsjukdomar	39	-	-	-	24	23	-	-	-	-
23 Öron-, näs- och halssjukdomar	37	-	20	-	31	10	-	-	-	-
24 Rehabilitering	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
25 Radiologi	-	-	-	-	28	-	-	-	-	-
26 Övriga kliniker	-	-	-	-	21 ¹	-	7 ¹	-	-	-
Annan sluten vård	-	16	-	-	291	88	66	14	18	30
27 Lasarettsvård och liknande	-	-	-	-	55	-	4	-	-	30
28 Infektionssjukvård	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
29 Förlossningsvård	-	16	-	-	-	-	12	14	18	-
30 Vård av långvarigt kroppssjuka	-	-	-	-	236	88	50	-	-	-
31 Vård av lättskötta psykiskt sjuka	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Summa	1 163	152	240	1 133	1 129	530	205	258	510	463

¹ Anestesiavdelning.

												3. Special- lasarett Single clinic hospitals	4. Odelade lasarett Non specialized general hospitals
Sundsvalls	Örnsköldsvik	Östersunds sjukhus	Lycksele lasarett	Skelefteå	Bodens	Gällivare	Kalix	Kiruna	Luleå	Piteå			
62010 L Y	62011 L Y	63010 L Z	64011 L AC	64010 L AC	65010 L BD	65012 L BD	65014 L BD	65015 L BD	65011 L BD	65013 L BD	FU	L	
1 458	615	1 371	171	406	880	524	120	212	381	325	213	—	—
148	105	132	60	120	90	60	60	63	87	78	—	—	1
50	22	43	—	30	54	30	—	—	—	—	—	—	2
73	—	50	—	—	70	—	—	—	—	—	—	—	3
70	—	76	—	—	21	—	—	—	—	—	—	—	4
—	—	—	—	—	48**4	—	—	—	—	—	—	—	5
16	—	—	—	—	20	—	—	—	—	—	—	—	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
66	236	50	56	54	126	120	—	73	150	148	—	—	9
—	48	42	—	—	64	180	—	—	—	—	—	—	10
744	—	632	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11
10	—	12	—	—	18	—	—	—	—	—	—	—	12
150	123	159	55	110	93	60	60	64	87	59	91 ²	—	13
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14
—	—	54	—	—	84	—	—	—	—	—	—	—	15
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18
—	—	—	—	—	30	—	—	—	—	—	—	—	19
41	27	33	—	35	28	21	—	—	29	20	62 ³	—	20
41	20	40	—	27	46	30	—	—	28	20	60 ³	—	21
24	14	20	—	6	30	15	—	—	—	—	—	—	22
25	20	28	—	24	39	—	—	—	—	—	—	—	23
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25
—	—	—	—	—	19 ¹	8 ¹	—	12 ¹	—	—	—	—	26
258	10	220	12	157	—	4	90	20	—	—	—	763	27
38	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	325	28
—	10	—	—	22	—	—	—	—	—	—	—	—	29
—	—	—	12	—	—	—	14	20	—	—	—	36	30
220	—	220	—	135	—	—	76	—	—	—	—	402	31
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1 716	625	1 591	183	563	880	528	210	232	381	325	213	763	

¹ Anestesiavdelning. — ² Ekmanska sjukhuset. — ³ Allmänna BB. — ⁴ Riksförsäkringsverkets avdelning för reumatiskt och nervöst sjuka.

Vårdform	5. Andra sjukhus av lasarettskaraktär Other hospitals of general hospital character							
	Vissa enskilda sjukhus							
	Summa grupp 5	Reumatikersjukhus Hospitals for rheumatics	Kustsanatorium Coast sanatorium	Riksförsäkringsverkets sjukhus Hosp of National Insurance Board	Summa vissa enskilda sjukhus	Betänstiftelsens sjukhus	Ersta sjukhus	Röda korsets sjukhus
Huvudman								
Sjukhusets kodnummer								
Kategori	F	F	S	P	10480 P AB	10481 P AB	10482 P AB	
Länsbokstav								
Kliniker med egen specialläkare	1 495	337	250	595	313	—	313	—
1 Invärtes medicin	65	—	—	—	65	—	65	—
2 Medicinsk barnsjukvård	—	—	—	—	—	—	—	—
3 Medicinsk lungsjukvård	—	—	—	—	—	—	—	—
4 Infektionssjukvård	—	—	—	—	—	—	—	—
5 Reumatologi	932	337* ¹	—	595* ²	—	—	—	—
6 Hud- och könssjukdomar	—	—	—	—	—	—	—	—
7 Neurologi	—	—	—	—	—	—	—	—
8 Allergologi	—	—	—	—	—	—	—	—
9 Geriatrik och kliniker för långvarigt kroppssjuka	120	—	—	—	120	—	120	—
10 Psykiatri	42	—	—	—	42	—	42	—
11 F d mentalsjukhus	—	—	—	—	—	—	—	—
12 Barn- och ungdomspsykiatri	—	—	—	—	—	—	—	—
13 Kirurgi	86	—	—	—	86	—	86	—
14 Barnkirurgi	—	—	—	—	—	—	—	—
15 Ortopedi	250	—	250* ⁴	—	—	—	—	—
16 Neurokirurgi	—	—	—	—	—	—	—	—
17 Thoraxkirurgi	—	—	—	—	—	—	—	—
18 Plastikkirurgi	—	—	—	—	—	—	—	—
19 Urologi	—	—	—	—	—	—	—	—
20 Obstetrik	—	—	—	—	—	—	—	—
21 Gynekologi	—	—	—	—	—	—	—	—
22 Ögonsjukdomar	—	—	—	—	—	—	—	—
23 Öron-, näs- och halssjukdomar	—	—	—	—	—	—	—	—
24 Rehabilitering	—	—	—	—	—	—	—	—
25 Radiologi	—	—	—	—	—	—	—	—
26 Övriga kliniker	—	—	—	—	—	—	—	—
Annan sluten vård	394	—	—	—	394	46	60	106
27 Lasarettsvård och liknande	285	—	—	—	285	14	—	106
28 Infektionssjukvård	—	—	—	—	—	—	—	—
29 Förlossningsvård	—	—	—	—	—	—	—	—
30 Vård av långvarigt kroppssjuka	109	—	—	—	109	32	60	—
31 Vård av lättskötta psykiskt sjuka	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	1 889	337	250	595	707	46	373	106

* = Rikspatser.

¹ Strängnäs	97
Spenshult	124
Östersund	116
² Nynäshamn	244
Tranås	217
Åre	134
³ Vasa sjukhus	1 494
⁴ Äpelvikens sjukhus	250

⁵ Lasarett för lungsjukvård	
Uttran	180
Kolmårdssjukhuset	186
Follingbo	112
Furs sjukhus	127
Orupssjukhuset	218
Renströmska	141
Svenshögen	124

Sjö-Gunnarsbo	80
Stora Ekeberg	166
Österåsen	94

⁶ Lasarett för infektionssjukvård	
Roslagstulls sjukhus ...	269
Västerås	75

			6.	7.	8.	9.	10.	11.	
<i>Private hospitals</i>									
Sophiahemmetts sjukhus	Björnsbo sjukhus	Carllanderska sjukhemmet	Sjukstugor Cottage hospitals	Lasarett för lungsjukvård Sanatoria for TB of the lungs	Lasarett för infektions-sjukvård Epidemic hospitals	Sjukhus och sjukhem/ vårdhem för långvarigt kroppssjuka Homes for chronic sick	Övriga enskilda vårdhem Private nursing homes	Sjukhem för lättvård Small nursing centres	
10483 P AB	11480 P AB	50480 P OG	L	L, U, F	L	L, U, P	P	L	
-	-	-	-	941	287	662	-	-	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
-	-	-	-	941	-	-	-	-	2
-	-	-	-	-	287	-	-	-	3
-	-	-	-	-	-	-	-	-	4
-	-	-	-	-	-	-	-	-	5
-	-	-	-	-	-	-	-	-	6
-	-	-	-	-	-	-	-	-	7
-	-	-	-	-	-	-	-	-	8
-	-	-	-	-	-	662 ³	-	-	9
-	-	-	-	-	-	-	-	-	10
-	-	-	-	-	-	-	-	-	11
-	-	-	-	-	-	-	-	-	12
-	-	-	-	-	-	-	-	-	13
-	-	-	-	-	-	-	-	-	14
-	-	-	-	-	-	-	-	-	15
-	-	-	-	-	-	-	-	-	16
-	-	-	-	-	-	-	-	-	17
-	-	-	-	-	-	-	-	-	18
-	-	-	-	-	-	-	-	-	19
-	-	-	-	-	-	-	-	-	20
-	-	-	-	-	-	-	-	-	21
-	-	-	-	-	-	-	-	-	22
-	-	-	-	-	-	-	-	-	23
-	-	-	-	-	-	-	-	-	24
-	-	-	-	-	-	-	-	-	25
-	-	-	-	-	-	-	-	-	26
97	36	49	861	487	57	25 958	400	74	
80	36	49	310	115	-	470	245	74	27
-	-	-	-	-	-	-	-	-	28
-	-	-	8	-	-	17	-	-	29
17	-	-	543	372	57	24 834 ³	155	-	30
-	-	-	-	-	-	637	-	-	31
97	36	49	861	1 428 ⁵	344 ⁶	26 620	400	74	

Bilaga 2 Annex 2

Specifikation av landstingens och landstingsfria kommuners lasarett för psykiatrisk vård och vissa psykiatriska kliniker vid lasarett för somatisk och psykiatrisk vård år 1974

		Summa lasarett för psykiatrisk vård och vissa kliniker för psykiatrisk vård	Summa landstings- ens och landstings- fria kommuners lasarett för psykia- trisk vård	Beckomberga sjuk- hus, Stockholm	Långbro sjukhus Stockholm	Norrulls sjukhus Stockholm
1	Antal vårdplatser den 31/12 <i>Beds</i>	24 127	15 899	1 519	1 388	242
2	Antal intagningar <i>Admissions</i>	M M 49 640	33 061	1 658	2 193	—
3		Kv F 27 742	16 783	1 682	1 653	37
4	Summa <i>Total</i>	77 382	49 844	3 340	3 846	37
	därav <i>thereof</i>					
5	frivillig vård <i>Voluntary</i>	55 344	35 499	1 406	2 476	6
6	vård enl §§ 4–5, 7 ¹ <i>Compulsive</i>	11 921	7 643	1 155	706	31
7	domstolsförordnande enl § 12 ¹ <i>Compulsive</i>	364	300	33	44	—
8	förflyttade från annan psykiatrisk klinik <i>transferred</i> <i>from other psychiatric hospital</i>	982	717	228	80	—
9	åter från försöksutskrivning <i>re-admitted after</i> <i>probationary discharge</i>	8 771	5 685	518	540	—
10	Antal utskrivningar <i>Discharges</i>	M M 49 302	32 367	1 632	2 187	—
11		Kv F 27 606	16 706	1 651	1 697	25
12	Summa <i>Total</i>	76 908	49 073	3 283	3 884	25
	därav <i>thereof</i>					
13	försöksutskrivningar <i>probationary discharged</i> förflyttade till annan psykiatrisk klinik <i>transferred</i>	14 490	9 591	1 040	925	—
14	<i>to other psychiatric hospital</i>	982	663	54	92	5
	Inneliggande patienter den 31/12 (exkl försöks- utskrivna)	M M 10 818	6 784	621	481	—
16	<i>Hospital population</i>	Kv F 10 459	6 519	705	558	228
17	Summa <i>Total</i>	21 277	13 303	1 326	1 039	228
	därav <i>thereof</i>					
18	inneliggande med stöd av ¹ <i>detained under provi- sions of the mental care act</i>	11 863	7 661	1 011	646	214
	Befattningar <i>Posts</i>					
19	Läkare <i>Physicians</i>	668	475	41	48	2
20	Vårdpersonal i övrigt <i>Nursing personnel</i>	15 922	10 890	1 016	852	97

¹ Lagen om beredande av sluten psykiatrisk vård i vissa fall.

Detailed information on the mental hospitals of the counties and the communes outside county councils

Rålambshovs sjukhus, Stockholm	Ulleråkers sjukhus Uppsala	Sundby sjukhus Strängnäs	Karsuddens sjukhus Katrineholm	Birgittas sjukhus Vadstena	S:t Sigfrids sjukhus Växjö	S:t Olofs sjukhus Visby	Gullberna sjukhus Karlskrona	Malmö östra sjuk- hus, Malmö	S:t Lars sjukhus Lund	
228	1 078	771	245	920	732	281	653	829	1 119	1
490	3 227	924	195	939	1 514	564	1 202	618	2 468	2
321	1 588	520	—	635	830	307	674	401	1 237	3
811	4 815	1 444	195	1 574	2 344	871	1 876	1 019	3 705	4
449	3 689	877	4	961	1 674	776	1 210	539	2 616	5
232	632	265	3	315	292	57	499	295	621	6
6	23	60	15	14	24	—	7	—	37	7
32	58	16	65	6	43	—	5	34	25	8
92	413	226	108	278	311	38	155	151	406	9
495	3 251	861	196	937	1 594	554	1 205	602	2 554	10
319	1 560	423	—	644	781	316	712	399	1 262	11
814	4 811	1 284	196	1 581	2 375	870	1 917	1 001	3 816	12
179	795	264	144	455	451	50	355	376	863	13
38	102	40	39	18	51	3	12	28	1	14
66	548	360	117	417	350	105	252	306	521	15
121	557	284	—	404	259	105	277	370	512	16
187	1 105	644	117	821	609	210	529	676	1 033	17
133	631	316	117	10	378	136	422	428	639	18
13	55	16	12	18	27	5	13	20	45	19
146	1 000	129	188	648	679	142	395	645	1 020	20

		S:t Maria sjukhus Helsingborg	Liljhagens sjukhus Hisingens Backa	S:t Jörgens sjukhus Hisingens Backa	Säters sjukhus	Umedalens sjukhus Umeå	Furunäsets sjukhus Piteå
1	Antal vårdplatser den 31/12 Beds	1 330	1 355	625	1 226	760	598
2	Antal intagningar Admissions	M M 3 856	7 224	1 584	2 596	917	892
3		Kv F 1 443	2 464	1 141	901	449	500
4	Summa Total	5 299	9 688	2 725	3 497	1 366	1 392
	därav thereof						
5	frivillig vård Voluntary	3 979	8 136	2 252	2 926	708	815
6	vård enl §§ 4–5, 7 ¹ Compulsive	816	617	286	311	263	247
7	domstolsförordnande enl § 12 ¹ Compulsive	14	–	13	8	2	–
8	förflyttade från annan psykiatrisk klinik transferred from other psychiatric hospital	51	–	9	6	52	7
9	åter från försöksutskrivning re-admitted after probationary discharge	439	935	165	246	341	323
10	Antal utskrivningar Discharges	M M 3 887	7 340	1 620	1 620	937	895
11		Kv F 1 526	2 482	1 073	895	448	493
12	Summa Total	5 413	9 822	2 693	2 515	1 385	1 388
	därav thereof						
13	försöksutskrivningar probationary discharged	831	1 239	279	416	480	449
14	förflyttade till annan psykiatrisk klinik transferred to other psychiatric hospital	104	10	11	11	15	29
	Inneliggande patienter den 31/12 (exkl försöksutskrivna)						
15	Hospital population	M M 433	716	289	472	449	281
16		Kv F 440	510	228	362	383	216
17	Summa Total	873	1 226	517	834	832	497
	därav thereof						
18	inneliggande med stöd av ¹ detained under provisions of the mental care act	614	418	135	523	523	367
	Befattningar Posts:						
19	Läkare Physicians	27	53	32	20	16	12
20	Vårdpersonal i övrigt Nursing personnel	730	1 176	402	698	484	443

¹ Lagen om beredande av sluten psykiatrisk vård i vissa fall.

Summa vissa kliniker för psykiatrisk vård	Nyköpings lasarett, psyk. klin.	Jönköpings lasa- rett, psyk. klin.	Västerviks sjukhus, psyk. klin.	Vänersborg-Troll- hättans lasarett Östra klinikerna	Vänersborg-Troll- hättans lasarett Norra klinikerna	Falköpings sjukhus, psyk. klin.	Kristinehamns sjukhus, psyk. klin.	Regionsjukhuset, psyk. klin., Örebro	Bollnäs sjukhus, psyk. klin.	Sundsvalls sjukhus, psyk. klin.	Härnösands sjuk- hus, psyk. klin.	Östersund-Frösö sjukhus psyk. klin.	
8 228	312	945	672	1 152	405	750	972	719	705	744	220	632	1
16 579	894	2 069	1 466	1 149	755	3 149	1 247	2 464	650	1 320	333	1 083	2
10 959	518	1 289	703	576	358	2 756	680	1 747	643	743	283	663	3
27 538	1 412	3 358	2 169	1 725	1 113	5 905	1 927	4 211	1 293	2 063	616	1 746	4
19 845	1 248	2 570	1 238	858	759	4 165	1 347	3 853	474	1 576	460	1 297	5
4 278	89	599	525	443	137	1 060	318	177	494	201	62	173	6
64	3	—	11	10	—	10	1	8	5	16	—	—	7
265	1	3	25	149	16	3	7	6	7	42	4	2	8
3 086	71	186	370	265	201	667	254	167	313	228	90	274	9
16 935	896	2 198	1 483	1 176	782	3 147	1 301	2 452	670	1 353	350	1 127	10
10 900	521	1 395	717	575	345	2 684	622	1 658	639	784	304	656	11
27 835	1 417	3 593	2 200	1 751	1 127	5 831	1 923	4 110	1 309	2 137	654	1 783	12
4 899	146	382	546	482	295	1 082	357	246	536	346	121	360	13
319	10	49	48	37	10	2	6	119	10	24	2	2	14
4 034	163	445	396	444	191	575	443	296	345	307	111	318	15
3 940	140	437	276	526	175	720	352	336	339	256	108	275	16
7 974	303	882	672	970	366	1 295	795	632	684	563	219	593	17
4 202	144	419	561	768	217	42	528	141	551	415	104	312	18
193	9	30	19	19	6	18	13	24	17	19	6	13	19
5 032	181	570	522	599	440	400	476	482	459	399	132	372	20

Kommentar till bilaga 2

Intagningar i sluten psykiatrisk vård sker från och med 1967 antingen med stöd av sjukvårdslagen (frivillig vård) eller med stöd av lag om beredande av sluten psykiatrisk vård i vissa fall vilken lag får tillämpas endast då vissa klart definierade indikationer kan påvisas. Denna senare lag och lag om ändring i sjukvårdslagen trädde i kraft den 1/1 1967. Alltjämt gäller beträffande *intagningar* av psykiskt sjuka att däri också inräknas patienter, som återtagits efter försöksutskrivning och beträffande *utskrivningar* av psykiskt sjuka att däri inräknas försöksutskrivning. Observeras bör att försöksutskrivning endast kan gälla sådana som intagits med stöd av lag om beredande av sluten psykiatrisk vård i vissa fall. Hela antalet in- och utskrivningar har starkt ökat efter de nya lagarnas tillkomst.

Källshagens sjukhus ingår sedan några år som psykiatrisk klinik på Vänersborg-Trollhättans lasarett. Vidare redovisas Falbygds sjukhus som psykiatrisk klinik på Falköpings sjukhus och Mariebergers sjukhus som psykiatrisk klinik på Kristinehamns sjukhus fr o m år 1974.

Sekundäravdelningar finns på: Sundby sjukhus (117 platser belägna i Ribbingelund, Årila och 117 platser i Rosöga, Härad); Sätters sjukhus (148 platser i Pärby, Grangärde och 144 i Olofsfors, Avesta); Bollnäs sjukhus (45 platser i Järvsö). Somatiska vårdavdelningar har inrättats på ett flertal sjukhus.

Rättspsykiatrisk undersökning i brottmål efter beslut i domstol av misstänkt som är häktad utföres vid statens rättspsykiatriska kliniker i Uppsala, Lund och Göteborg och vid rättspsykiatriska kliniker vid vissa kriminalvårdsanstalter. Sådan undersökning av misstänkt som ej är häktad utföres dels vid statens rättspsykiatriska kliniker i Uppsala, Lund och Göteborg och dels vid statens rättspsykiatriska stationer i Stockholm, Norrköping, Växjö, Örebro, Sundsvall och Umeå. Jfr lagen om rättspsykiatrisk undersökning i brottmål den 16 juni 1966 (MF 124) med ändring den 19 april 1974 (MF 47) och socialstyrelsens kungörelse den 18 oktober 1974 (MF 91) om upptagningsområden för statens rättspsykiatriska kliniker och stationer.¹

¹ K Maj:ts instruktion för statens rättspsykiatriska kliniker och stationer (MF 48/1969) med senare ändringar.

Bilaga 3. Annex 3.

Översikt av de fastställda vårdplatserna den 31/12 1974 fördelade efter sjukvårdsområde, sjukhustyp och vårdform. Survey of hospital beds by principal district for health and sick care, type of hospital and type of care

Källa: Sjukhusens årsberättelser.

Sjukvårdsområde och sjukhustyp <i>Counties, county boroughs and type of hospital</i>	Antal sjukhus <i>No. of hospitals</i>	Antal vårdplatser: <i>Number of beds</i>								Summa <i>Total</i>
		Lung- sjuk- vård <i>Care of lung- diseases</i>	Infek- tions- sjuk- vård <i>Epidem- ic care</i>	Förlös- nings- vård <i>Mater- nity care</i>	Vård av lång- varigt kroppss- sjuka <i>Care of chronic sick</i>	Övrig somatisk vård <i>Other somatic care</i>	Psykiat- risk vård <i>Care of mental diseases</i>	Vård av epilep- tiker <i>Care of epileptics</i>	Vård av psykiiskt utveck- lings- störda <i>Care of mentally retarded</i>	
Hela riket Total	872	2 157	2 192	3 169	39 581	39 872	37 054	127	13 002	137 154
1 Lasarett typ 1 <i>Gen. hosp.</i>	8	358	453	615	1 159	10 247	1 523	—	—	14 355
Lasarett typ 2 <i>Gen. hosp.</i>	26	709	1 281	1 219	4 639	13 387	6 550	127	195	28 107
Lasarett m fl typ 3 <i>General hospitals etc.</i>	80	1 090	458	1 310	8 648	13 504	3 723	—	—	28 733
2 Andra sjukhus av lasarettskaraktär <i>Other hospitals of similar char- acter</i>	13	—	—	—	229	1 618	42	—	—	1 889
3 Lasarett för psykiatrisk vård <i>Mental hospitals</i>	19	—	—	—	—	—	15 899	—	—	15 899
4 Sjukstugor och sjukhem/ vårdhem för somatisk vård drivna av: <i>Cottage hospitals and somatic nursing homes</i>										
1 Landsting och lands- tingsfria kommuner <i>under health authority</i>	244	—	—	25	21 221	834	636	—	—	22 716
2 Kommuns socialnämnd <i>under social authority</i>	28	—	—	—	1 174	—	—	—	—	1 174
3 Enskilda <i>Private</i>	57	—	—	—	2 305	265	1	—	—	2 571
5 Sjukhem/vårdhem för psykiatrisk vård drivna av: <i>Mental nursing homes</i>										
1 Landsting och lands- tingsfria kommuner <i>under health authority</i>	85	—	—	—	206	17 581	2	—	—	6 035
2 Enskilda <i>Private</i>	154	—	—	—	—	—	2 868	—	—	2 868
6 Inrättningar för psykiskt utvecklingsstörda <i>Institutions for mentally retarded</i>										
1 Specialsjukhus <i>Hospitals</i>	5	—	—	—	—	—	—	—	1 322	1 322
2 Vårdhem <i>Residential homes</i>	153	—	—	—	—	—	—	—	11 485	11 485

Sjukvårdsområde och sjukhustyp	Antal sjukhus	Antal vårdplatser:								Summa
		Lung- sjuk- vård	Infek- tions- sjuk- vård	Förloss- nings- vård	Vård av lång- varigt kroppss- sjuka	Övrig somatisk vård	Psykiat- risk vård	Vård av epilep- tiker	Vård av psykiskt utveck- lings- störda	
Östergötlands län	35	120	150	139	1 947	2 009	1 485	-	700	6 550
1 Lasarett typ 1	1	-	76	60	458	1 113	117	-	-	1 824
Lasarett typ 2	1	-	74	33	425	443	67	-	-	1 042
Lasarett mfl typ 3	4	120	-	46	480	436	-	-	-	1 082
2 Andra sjukhus av lasarettskaraktär	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3 Lasarett för psykiatrisk vård	1	-	-	-	-	-	920	-	-	920
4 Sjukstugor och sjukhem/ vårdhem för somatisk vård drivna av:										
1 Landsting och lands- tingsfria kommuner	4	-	-	-	301	17	-	-	-	318
2 Kommuns socialnämnd	4	-	-	-	202	-	-	-	-	202
3 Enskilda	2	-	-	-	81	-	-	-	-	81
5 Sjukhem/vårdhem för psykiatrisk vård drivna av:										
1 Landsting och lands- tingsfria kommuner	7	-	-	-	-	-	309	-	-	309
2 Enskilda	4	-	-	-	-	-	72	-	-	72
6 Inrättningar för psykiskt utvecklingsstörda										
1 Specialsjukhus	1	-	-	-	-	-	-	-	112	112
2 Vårdhem	6	-	-	-	-	-	-	-	588	588
Jönköpings län	59	90	62	115	1 355	1 475	1 656	127	672	5 552
1 Lasarett typ 1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lasarett typ 2	1	-	62	59	330	581	945	127	-	2 104
Lasarett mfl typ 3	3	90	-	56	426	549	132	-	-	1 253
2 Andra sjukhus av lasarettskaraktär	1	-	-	-	-	217	-	-	-	217
3 Lasarett för psykiatrisk vård	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4 Sjukstugor och sjukhem/ vårdhem för somatisk vård drivna av:										
1 Landsting och lands- tingsfria kommuner	6	-	-	-	518	38	-	-	-	556
2 Kommuns socialnämnd	1	-	-	-	10	-	-	-	-	10
3 Enskilda	4	-	-	-	71	90	-	-	-	161

Sjukvårdsområde och sjukhustyp	Antal sjukhus	Antal vårdplatser:								Summa
		Lung- sjuk- vård	Infek- tions- sjuk- vård	Förloss- nings- vård	Vård av lång- varigt kroppss- sjuka	Övrig somatisk vård	Psykiat- risk vård	Vård av epilep- tiker	Vård av psykiskt utveck- lings- störda	
Kalmar län	45	—	68	84	1 416	1 106	1 347	—	381	4 402
1 Lasarett typ 1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lasarett typ 2	1	—	38	39	148	600	37	—	—	862
Lasarett mfl typ 3	2	—	30	45	120	476	717	—	—	1 388
2 Andra sjukhus av lasarettskaraktär	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3 Lasarett för psykiatrisk vård	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4 Sjukstugor och sjukhem/ vårdhem för somatisk vård drivna av:										
1 Landsting och lands- tingsfria kommuner	15	—	—	—	1 148	30	103	—	—	1 281
2 Kommuns socialnämnd	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3 Enskilda	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5 Sjukhem/vårdhem för psykiatrisk vård drivna av:										
1 Landsting och lands- tingsfria kommuner	3	—	—	—	—	—	218	—	—	218
2 Enskilda	15	—	—	—	—	—	272	—	—	272
6 Inrättningar för psykiskt utvecklingsstörda										
1 Specialsjukhus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2 Vårdhem	9	—	—	—	—	—	—	—	381	381
Gotlands kommun	12	19	50	21	284	241	305	—	148	1 068
1 Lasarett typ 1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lasarett typ 2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lasarett mfl typ 3	2	19	50	21	93	241	—	—	—	424
2 Andra sjukhus av lasarettskaraktär	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3 Lasarett för psykiatrisk vård	1	—	—	—	—	—	281	—	—	281
4 Sjukstugor och sjukhem/ vårdhem för somatisk vård drivna av:										
1 Landsting och lands- tingsfria kommuner	3	—	—	—	143	—	—	—	—	143
2 Kommuns socialnämnd	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3 Enskilda	2	—	—	—	48	—	—	—	—	48

Sjukvårdsområde och sjukhustyp	Antal sjukhus	Antal vårdplatser:								Summa
		Lung- sjuk- vård	Infek- tions- sjuk- vård	Förlös- nings- vård	Vård av lång- varigt kroppss- sjuka	Övrig somatisk vård	Psykiat- risk vård	Vård av epilep- tiker	Vård av psykiskt utveck- lings- störda	
Kristianstads län	38	—	64	113	1 174	1 094	970	—	542	3 957
1 Lasarett typ 1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lasarett typ 2	1	—	64	52	222	499	317	—	—	1 154
Lasarett mfl typ 3	3	—	—	61	389	595	88	—	—	1 133
2 Andra sjukhus av lasarettskaraktär	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3 Lasarett för psykiatrisk vård	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4 Sjukstugor och sjukhem/ vårdhem för somatisk vård drivna av:										
1 Landsting och lands- tingsfria kommuner	8	—	—	—	480	—	27	—	—	507
2 Kommuns socialnämnd	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3 Enskilda	2	—	—	—	83	—	—	—	—	83
5 Sjukhem/vårdhem för psykiatrisk vård drivna av:										
1 Landsting och lands- tingsfria kommuner	4	—	—	—	—	—	254	—	—	254
2 Enskilda	13	—	—	—	—	—	284	—	—	284
6 Inrättningar för psykiskt utvecklingsstörda										
1 Specialsjukhus	1	—	—	—	—	—	—	—	74	74
2 Vårdhem	6	—	—	—	—	—	—	—	468	468
Malmö kommun	12	94	141	84	1 061	1 206	1 104	—	286	3 976
1 Lasarett typ 1	1	94	141	84	264	1 206	135	—	—	1 924
Lasarett typ 2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lasarett mfl typ 3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2 Andra sjukhus av lasarettskaraktär	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3 Lasarett för psykiatrisk vård	1	—	—	—	—	—	829	—	—	829
4 Sjukstugor och sjukhem/ vårdhem för somatisk vård drivna av:										
1 Landsting och lands- tingsfria kommuner	1	—	—	—	744	—	126	—	—	870
2 Kommuns socialnämnd	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3 Enskilda	3	—	—	—	53	—	—	—	—	53

Sjukvårdsområde och sjukhus	Antal sjukhus	Antal vårdplatser:								Summa
		Lung- sjuk- vård	Infek- tions- sjuk- vård	Förtoss- nings- vård	Vård av lång- varigt kroppss- sjuka	Övrig somatisk vård	Psykiat- risk vård	Vård av epilep- tiker	Vård av psykiskt utveck- lings- störda	
Hallands län	24	44	44	71	980	1 119	552	-	250	3 060
1 Lasarett typ 1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lasarett typ 2	1	44	44	37	175	414	57	-	-	771
Lasarett mfl typ 3	1	-	-	34	120	294	311	-	-	759
2 Andra sjukhus av lasarettskaraktär	2	-	-	-	-	374	-	-	-	374
3 Lasarett för psykiatrisk vård	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4 Sjukstugor och sjukhem/ vårdhem för somatisk vård drivna av:										
1 Landsting och lands- tingsfria kommuner	8	-	-	-	600	36	-	-	-	636
2 Kommuns socialnämnd	1	-	-	-	38	-	-	-	-	38
3 Ensilda	2	-	-	-	26	1	1	-	-	28
5 Sjukhem/vårdhem för psykiatrisk vård drivna av:										
1 Landsting och lands- tingsfria kommuner	2	-	-	-	21	-	156	-	-	177
2 Ensilda	2	-	-	-	-	-	27	-	-	27
6 Inrättningar för psykiskt utvecklingsstörda										
1 Specialsjukhus	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2 Vårdhem	5	-	-	-	-	-	-	-	250	250
Göteborgs kommun	15	141	128	172	2 605	2 394	1 528	-	-	6 968
1 Lasarett typ 1	1	-	-	85	-	1 873	62	-	-	2 020
Lasarett typ 2	1	-	128	87	-	307	46	-	-	568
Lasarett mfl typ 3	3	141	-	-	1 494	91	-	-	-	1 726
2 Andra sjukhus av lasarettskaraktär	1	-	-	-	-	49	-	-	-	49
3 Lasarett för psykiatrisk vård	1	-	-	-	-	-	1 355	-	-	1 355
4 Sjukstugor och sjukhem/ vårdhem för somatisk vård drivna av:										
1 Landsting och lands- tingsfria kommuner	3	-	-	-	692	74	-	-	-	766
2 Kommuns socialnämnd	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3 Ensilda	3	-	-	-	419	-	-	-	-	419

Sjukvårdsområde och sjukhustyp	Antal sjukhus	Antal vårdplatser:								Summa
		Lung- sjuk- vård	Infek- tions- sjuk- vård	Förloss- nings- vård	Vård av lång- varigt kroppss- sjuka	Övrig somatisk vård	Psykiat- risk vård	Vård av epilep- tiker	Vård av psykiskt utveck- lings- störda	
Göteborgs kommun (forts)										
5 Sjukhem/vårdhem för psykiatrisk vård drivna av:										
1 Landsting och lands- tingsfria kommuner	2	—	—	—	—	—	65	—	—	65
2 Enskilda	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6 Inrättningar för psykiskt utvecklingsstörda										
1 Specialsjukhus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2 Vårdhem	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Göteborgs o Bohus län i övr										
39	70	50	134	1 310	1 150	1 273	—	756	4 743	
1 Lasarett typ 1										
Lasarett typ 2	1	—	50	37	75	500	54	—	—	716
Lasarett mfl typ 3	5	70	—	97	398	650	—	—	—	1 215
2 Andra sjukhus av lasarettsskara										
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3 Lasarett för psykiatrisk vård										
1	—	—	—	—	—	—	625	—	—	625
4 Sjukstugor och sjukhem/vårdhem för somatisk vård drivna av:										
1 Landsting och lands- tingsfria kommuner	10	—	—	—	774	—	150	—	—	924
2 Kommuns socialnämnd	2	—	—	—	47	—	—	—	—	47
3 Enskilda	1	—	—	—	16	—	—	—	—	16
5 Sjukhem/vårdhem för psykiatrisk vård drivna av:										
1 Landsting och lands- tingsfria kommuner	2	—	—	—	—	—	280	—	—	280
2 Enskilda	10	—	—	—	—	—	164	—	—	164
6 Inrättningar för psykiskt utvecklingsstörda										
1 Specialsjukhus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2 Vårdhem	7	—	—	—	—	—	—	—	756	756

Sjukvårdsområde och sjukhustyp	Antal sjukhus	Antal vårdplatser:								Summa
		Lung- sjuk- vård	Infek- tions- sjuk- vård	Förloss- nings- vård	Vård av lång- varigt kroppss- sjuka	Övrig somatisk vård	Psykiat- risk vård	Vård av epilep- tiker	Vård av psykiskt utveck- lings- störda	
Älvsborgs län	46	141	74	142	1 617	1 943	2 260	-	845	7 022
1 Lasarett typ 1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lasarett typ 2	2	61	74	115	495	1 275	1 741	-	195	3 956
Lasarett mfl typ 3	4	80	-	27	122	483	-	-	-	712
2 Andra sjukhus av lasarettskaraktär	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3 Lasarett för psykiatrisk vård	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4 Sjukstugor och sjukhem/ vårdhem för somatisk vård drivna av:										
1 Landsting och lands- tingsfria kommuner	14	-	-	-	862	30	30	-	-	922
2 Kommuns socialnämnd	2	-	-	-	110	-	-	-	-	110
3 Enskilda	2	-	-	-	28	155	-	-	-	183
5 Sjukhem/vårdhem för psykiatrisk vård drivna av:										
1 Landsting och lands- tingsfria kommuner	3	-	-	-	-	-	207	-	-	207
2 Enskilda	12	-	-	-	-	-	282	-	-	282
6 Inrättningar för psykiskt utvecklingsstörda										
1 Specialsjukhus	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2 Vårdhem	7	-	-	-	-	-	-	-	650	650
Skaraborgs län	22	114	59	85	825	880	1 218	-	532	3 713
1 Lasarett typ 1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lasarett typ 2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lasarett mfl typ 3	4	114	59	85	432	880	779	-	-	2 349
2 Andra sjukhus av lasarettskaraktär	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3 Lasarett för psykiatrisk vård	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4 Sjukstugor och sjukhem/ vårdhem för somatisk vård drivna av:										
1 Landsting och lands- tingsfria kommuner	4	-	-	-	245	-	50	-	-	295
2 Kommuns socialnämnd	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3 Enskilda	1	-	-	-	38	-	-	-	-	38

Sjukvårdsområde och sjukhus	Antal sjukhus	Antal vårdplatser:								Summa
		Lung- sjuk- vård	Infek- tions- sjuk- vård	Förloss- nings- vård	Vård av lång- varigt kroppss- sjuka	Övrig somatisk vård	Psykiat- risk vård	Vård av epilep- tiker	Vård av psykiiskt utveck- lings- störda	
Örebro län	28	57	72	92	1 437	1 321	1 193	–	731	4 903
1 Lasarett typ 1	1	57	72	55	437	939	773	–	–	2 333
Lasarett typ 2	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Lasarett mfl typ 3	2	–	–	37	255	369	–	–	–	661
2 Andra sjukhus av lasarettskaraktär	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
3 Lasarett för psykiatrisk vård	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
4 Sjukstugor och sjukhem/ vårdhem för somatisk vård drivna av:										
1 Landsting och lands- tingsfria kommuner	12	–	–	–	576	13	19	–	–	608
2 Kommuns socialnämnd	1	–	–	–	52	–	–	–	–	52
3 Enskilda	1	–	–	–	117	–	–	–	–	117
5 Sjukhem/vårdhem för psykiatrisk vård drivna av:										
1 Landsting och lands- tingsfria kommuner	4	–	–	–	–	–	401	–	–	401
2 Enskilda	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
6 Inrättningar för psykiiskt utvecklingsstörda										
1 Specialsjukhus	1	–	–	–	–	–	–	–	197	197
2 Vårdhem	6	–	–	–	–	–	–	–	534	534
Västmanlands län	18	100	75	111	874	1 183	362	–	808	3 513
1 Lasarett typ 1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Lasarett typ 2	1	100	–	75	116	725	102	–	–	1 118
Lasarett mfl typ 3	4	–	75	36	191	458	–	–	–	760
2 Andra sjukhus av lasarettskaraktär	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
3 Lasarett för psykiatrisk vård	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
4 Sjukstugor och sjukhem/ vårdhem för somatisk vård drivna av:										
1 Landsting och lands- tingsfria kommuner	4	–	–	–	420	–	–	–	–	420
2 Kommuns socialnämnd	1	–	–	–	136	–	–	–	–	136
3 Enskilda	1	–	–	–	11	–	–	–	–	11

Sjukvårdsområde och sjukhus	Antal sjukhus	Antal vårdplatser:								Summa
		Lung- sjuk- vård	Infek- tions- sjuk- vård	Förloss- nings vård	Vård av lång- varigt kroppss- sjuka	Övrig somatisk vård	Psykiat- risk vård	Vård av epilep- tiker	Vård av psykiskt utveck- lings- störda	
Gävleborgs län	17	54	61	77	1 310	1 333	977	-	375	4 187
1 Lasarett typ 1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lasarett typ 2	1	54	61	26	370	548	70	-	-	1 129
Lasarett mfl typ 3	4	-	-	51	613	757	705	-	-	2 126
2 Andra sjukhus av lasarettskaraktär	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3 Lasarett för psykiatrisk vård	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4 Sjukstugor och sjukhem/ vårdhem för somatisk vård drivna av:										
1 Landsting och lands- tingsfria kommuner	5	-	-	-	297	28	-	-	-	325
2 Kommuns socialnämnd	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3 Enskilda	1	-	-	-	30	-	-	-	-	30
5 Sjukhem/vårdhem för psykiatrisk vård drivna av:										
1 Landsting och lands- tingsfria kommuner	3	-	-	-	-	-	202	-	-	202
2 Enskilda	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6 Inrättningar för psykiskt utvecklingsstörda										
1 Specialsjukhus	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2 Vårdhem	3	-	-	-	-	-	-	-	375	375
Västernorrlands län	28	167	80	109	1 523	1 336	1 404	-	376	4 995
1 Lasarett typ 1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lasarett typ 2	1	73	70	41	286	492	754	-	-	1 716
Lasarett mfl typ 3	4	94	10	68	412	840	268	-	-	1 692
2 Andra sjukhus av lasarettskaraktär	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3 Lasarett för psykiatrisk vård	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4 Sjukstugor och sjukhem/ vårdhem för somatisk vård drivna av:										
1 Landsting och lands- tingsfria kommuner	10	-	-	-	781	4	-	-	-	785
2 Kommuns socialnämnd	1	-	-	-	15	-	-	-	-	15
3 Enskilda	1	-	-	-	29	-	-	-	-	29

Sjukvårdsområde och sjukhustyp	Antal sjukhus	Antal vårdplatser:								Summa
		Lung- sjuk- vård	Infek- tions- sjuk- vård	Förloss- nings vård	Vård av lång- varigt kroppss- sjuka	Övrig somatisk vård	Psykiat- risk vård	Vård av epilep- tiker	Vård av psykiskt utveck- lings- störda	
Norrbottens län (forts)										
5 Sjukhem/vårdhem för psykiatrisk vård drivna av:										
1 Landsting och lands- tingsfria kommuner	1	—	—	—	—	—	325	—	—	325
2 Enskilda	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6 Inrättningar för psykiskt utvecklingsstörda										
1 Specialsjukhus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2 Vårdhem	5	—	—	—	—	—	—	—	446	446

Kommentar till bilaga 3

Lasaretten (grupp 1) omfattar:

Typ 1 = Lasarett med 1 000 eller fler vårdplatser för somatisk akutvård (d v s vårdplatser för psykiatri och långvarigt kroppssjuka medräknas ej vid typindelningen; de ingår dock i de redovisade platsantalen).

Typ 2 = Lasarett med 500–999 sådana vårdplatser.

Typ 3 = Lasarett med mindre än 500 sådana vårdplatser. I typ 3 har också inräknats lasarett för lungsjukvård och infektionssjukvård jämte Vasa sjukhus för långvarigt kroppssjuka.

De vårdformer som specificeras i tabellhuvudet är sådana, för vilka särskilda sjukhus eller sjukhem alltjämt förekommer. Den största vårdformen är som synes »Övrig somatisk vård». Den omfattar bland annat invärtesmedicinska och ki-

urgiska kliniker och de flesta övriga av lasarettens specialkliniker, men även allmän sjukavdelning på lasarett och sjukhem ingår där.

Bilagan omfattar samtliga vårdplatser i riket.

Den geografiska indelningsgrunden är sjukvårdsområdena (se karta 1).

Sjukhus för vilket staten är huvudman, primärkommunala och enskilda anstalter har förts till det sjukvårdsområde där de är belägna.

Omsorgsstyrelsernas sjukvårdsområden för psykiskt utvecklingsstörda skiljer sig från kroppssjukvårdens och psykiatriska vårdens sjukvårdsområden vad beträffar Göteborgs kommun och Göteborgs och Bohus läns landsting som bildar särskilt sjukvårdsområde. Vårdplatserna för psykiskt utvecklingsstörda inom detta område har dock förts till de sjukvårdsområden där de varit belägna.

Hänsyn har inte tagits till separatavtal mellan huvudmän om rätt för den ena att disponera den andras vårdplatser.

Bilaga 4 Annex 4**Läkare och tandläkare med specialistbehörighet****1. Antalet läkare med specialistbehörighet 31/12 1973 och 31/12 1974***Number of physicians with specialist qualifications*

Källa: Register hos socialstyrelsens nämnd för läkares vidareutbildning.

Specialiteter <i>Specialities</i>	1973	1974	Netto- skillnad
A) I kungörelsen angivna specialiteter According to official decree			
00 Allmänläkarkompetens <i>General qualifications</i>	665 ¹	735	+70
01 Anestesiologi <i>Anesthesiology</i>	265	297	+32
05 Barnålderns invärtes sjukdomar <i>Pediatrics</i>	587	621	+34
08 Hudsjukdomar och veneriska sjukdomar <i>Dermato-Venereology</i>	160	167	+ 7
10 Allmän internmedicin <i>Internal medicine</i>	1 735	1 789	+54
11 Endokrina sjukdomar <i>Metabolic diseases</i>	117	118	+ 1
12 Hjärtsjukdomar <i>Cardiovascular diseases</i>	450	459	+ 9
13 Akuta infektionssjukdomar <i>Infectious diseases</i>	105	115	+10
14 Lungsjukdomar <i>Pulmonary diseases</i>	245	248	+ 3
15 Matsmålningsorganens medicinska sjukdomar <i>Gastro-intestinal diseases</i>	82	84	+ 2
16 Medicinska njursjukdomar <i>Kidney medicine</i>	22	25	+ 3
17 Reumatiska sjukdomar <i>Rheumatology</i>	40	43	+ 3
18 Långvårdsmedicin <i>Geriatrics</i>	57	81	+24
19 Socialmedicin <i>Social medicine</i>	—	1	+ 1
20 Allmän kirurgi <i>Surgery</i>	1 162	1 206	+44
21 Barnkirurgi <i>Child surgery</i>	43	51	+ 8
22 Handkirurgi <i>Hand surgery</i>	21	23	+ 2
23 Neurokirurgi <i>Neuro-surgery</i>	45	51	+ 6
24 Ortopedisk kirurgi <i>Orthopedics</i>	253	276	+23
25 Plastikkirurgi <i>Plastic surgery</i>	46	48	+ 2
26 Thoraxkirurgi <i>Thoracic surgery</i>	30	32	+ 2
27 Urologisk kirurgi <i>Urologic surgery</i>	58	62	+ 4
30 Blodgruppsserologi <i>Bloodgroup serology</i>	9	12	+ 3
31 Klinisk bakteriologi <i>Clinical bacteriology</i>	67	74	+ 7
32 Klinisk fysiologi <i>Clinical physiology</i>	65	71	+ 6
33 Klinisk kemi <i>Clinical chemistry</i>	85	87	+ 2
34 Klinisk neurofysiologi <i>Clinical neuro-physiology</i>	20	20	0
35 Klinisk patologi <i>Clinical pathology</i>	117	121	+ 4
36 Klinisk virologi <i>Clinical virology</i>	14	16	+ 2
40 Kvinnosjukdomar och förlossningar <i>Gynaecology and obstetrics</i>	605	636	+31
45 Nervsjukdomar <i>Neurology</i>	125	135	+10
50 Allmän psykiatri <i>Psychiatry (adult)</i>	562	607	+45
51 Barn- och ungdomspsykiatri <i>Child and adolescent psychiatry</i>	105	117	+12
52 Rättpsykiatri <i>Forensic psychiatry</i>	18	19	+ 1
60 Röntgendiagnostik <i>X-ray diagnostics</i>	534	551	+17
61 Allmän radioterapi <i>Radiotherapy, X-ray therapy</i>	194	198	+ 4
62 Gynekologisk radioterapi <i>Gynaecological radiotherapy</i>	18	19	+ 1
65 Ögonsjukdomar <i>Ophthalmology</i>	283	293	+10
70 Öron-, näs- och halssjukdomar <i>Oto-rhino-laryngology</i>	379	389	+10
71 Hörselrubbingar <i>Audiology</i>	4	4	0
72 Röst- och talrubbingar <i>Phoniatics</i>	14	14	0
75 Medicinsk rehabilitering <i>Rehabilitation (medicine)</i>	21	25	+ 4
80 Tandernas sjukdomar <i>Stomatology</i>	30	29	- 1
B) Enligt övergångsbestämmelserna medgivna specialiteter			
<i>Transitionaly licensed</i>			
81 Massage och sjukgymnastik <i>Physiotherapy</i>	3	3	0
82 Radiumbehandling, endast hudsjukdomar <i>Dermato radiotherapy</i>	1	1	0
83 Röntgenbehandling, endast hudsjukdomar <i>Dermato X-ray therapy</i>	1	1	0
84 Röntgenbehandling, endast kvinnosjukdomar <i>Gynaecological X-ray therapy</i>	7	7	0
85 Röntgenundersökning, endast lungsjukdomar <i>Pulmonary X-ray diagnostics</i>	10	10	0
86 Röntgenundersökning, endast ortopedi <i>Orthopedic X-ray diagnostics</i>	5	5	0
Summa Total	9 484 ¹	9 996	+512

¹ Allmänläkarkompetens ny specialitet fr o m 1973.

2. Antalet tandläkare med specialistbehörighet 1966–1974

Number of dentists with specialist qualifications

Källa: Register hos socialstyrelsens nämnd för tandläkares specialistbehörighet.

Specialiteter <i>Specialities</i>	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972	1973	1974
1 Barntandvård <i>Pedodontics</i>	30	35	38	47	56	59	65	73	79
2 Tandreglering <i>Orthodontics</i>	78	84	101	107	128	143	149	166	176
3 Tandlossningssjukdomar <i>Periodontics</i>	11	15	17	18	27	34	40	52	60
4 Tandsystemets kirurgiska sjukdomar <i>Oral surgery</i>	38	39	45	53	68	70	80	90	106
5 Rotbehandling <i>Endodontics</i>	5	7	9	10	12	14	14	19	21
Summa <i>Total</i>	162	180	210	235	291	320	348	400	442

Kommentar till bilaga 4.

Från och med år 1961 har läkares rätt att beteckna sig som specialist blivit föremål för författningsreglering; se 2 § o f kungörelsen den 25 november 1960 (SFS 1960:653) med tillämpningsföreskrifter till lagen om behörighet att utöva läkaryrket.

Specialistbehörighet meddelas av en särskilt för ändamålet inrättad nämnd inom socialstyrelsen, kallad *nämnden för läkares vidareutbildning*.

Tidigare hade inom Sveriges läkarförbund funnits en motsvarande reglering för dess medlemmar. Enligt kungörelsen skall de, som före 1961 års ingång av läkarförbundet erhållit rätt att beteckna sig som specialister, bibehållas vid denna rätt, även sedan den nya ordningen trätt i kraft.

Antalet meddelade behörigheter som specialist är icke liktydigt med det totala antalet läkare med specialistbehörighet. Det är nämligen vanligt, att en och samma läkare förvärvar behörighet i flera

specialiteter. Här redovisas antalet meddelade specialistbehörigheter vid utgången av år 1973 och 1974. Dessa fördelar sig på 7 304 resp 7 722 läkare. De anförda siffrorna innebär, att antalet specialiteter per läkare vid slutet av år 1974 uppgick till 1,29.

Från och med år 1964 kan tandläkare förvärva bevis om specialistkompetens. I medicinalstyrelsens anvisningar till kungl kungörelse och cirkulär den 26 februari 1965 (MF nr 24 och 25) har vissa riktlinjer meddelats rörande fullgörande av utbildning för att uppnå specialistbehörighet.

Ärenden angående specialistkompetens handlägges av en särskild nämnd inom socialstyrelsen, kallad *nämnden för tandläkares specialistbehörighet*. Legitimerad tandläkare, som före 1964 års ingång erhållit tillstånd av Sveriges tandläkarförbund att tillkännage viss specialitet har rätt att beteckna sig som specialist även efter den nya ordningens ikraftträdande.

Bilaga 5 Annex 5**Befolkningsstatistik Vital statistics****Folkmängd år 1974 Population 1974**

Källa: SCB »Folkmängd» 31 dec 1974, del 3 (SOS)

Sjukvårdsområden Counties, county boroughs	Rikets folkmängd No. inhabitants	
	den 31/12 on 31st Dec.	medelfolk- mängd mean popula- tion
Stockholms län	1 489 144	1 487 366
Uppsala län	228 680	227 591
Södermanlands län	250 727	249 956
Östergötlands län	386 012	385 910
Jönköpings län	301 818	301 183
Kronobergs län	168 826	168 512
Kalmar län	240 395	240 241
Gotlands kommun	54 174	54 062
Blekinge län	155 144	154 889
Kristianstads län	270 124	269 162
Malmö kommun	246 647	245 119
Malmöhus län i övrigt	490 914	489 535
Hallands län	216 318	214 404
Göteborgs kommun	445 704	445 178
Göteb o Bohus län i övr	267 887	268 544
Älvsborgs län	415 603	414 008
Skaraborgs län	262 368	261 920
Värmlands län	283 476	283 361
Örebro län	273 604	273 582
Västmanlands län	260 132	260 103
Kopparbergs län	279 159	278 632
Gävleborgs län	292 760	292 390
Västernorrlands län	267 608	267 440
Jämtlands län	133 044	132 793
Västerbottens län	234 875	234 370
Norrbottnens län	261 548	260 308
Summa Total 1974	8 176 691	8 160 559
» » 1973	8 144 428	8 136 774
» » 1972	8 129 160	8 122 293
» » 1971	8 115 426	8 098 328
» » 1970	8 081 229	8 042 797
» » 1969	8 004 377	7 968 018
» » 1968	7 931 659	7 912 216
» » 1967	7 892 774	7 867 931
» » 1965	7 772 506	7 733 853
» » 1960	7 497 967	7 480 395
» » 1955	7 290 112	7 262 388
» » 1950	7 041 829	7 014 005

**Folkmängden efter kön och ålder den 31/12 1974
Population according to sex and age**

Källa: SCB Befolkningsförändringar, del 3, 1974 (SOS)

Alder Age	Män Males	Kvinnor Females	Summa Total
0 år years	56 142	53 146	109 288
1 »	56 044	53 349	109 393
2 »	57 311	54 435	111 746
3 »	58 104	55 075	113 179
4 »	55 737	53 255	108 992
0-4 »	283 338	269 260	552 598
5-9 »	301 809	285 926	587 735
10-14 »	283 381	269 421	552 802
15-19 »	275 751	261 759	537 510
20-24 »	289 601	278 929	568 530
25-29 »	343 820	326 842	670 662
30-34 »	303 851	282 541	586 392
35-39 »	241 161	229 829	470 990
40-44 »	223 198	220 390	443 588
45-49 »	235 964	236 295	472 259
50-54 »	267 677	269 493	537 170
55-59 »	240 548	244 729	485 277
60-64 »	237 966	248 069	486 035
65-69 »	204 098	228 076	432 174
70-74 »	152 541	187 425	339 966
75-79 »	99 781	135 736	235 517
80-84 »	53 735	83 325	137 060
85-89 »	22 622	37 872	60 494
90-94 »	6 004	11 021	17 025
95- »	962	1 945	2 907
Summa Total	4 067 808	4 108 883	8 176 691

På 1 000 av medel- folkmängden <i>Per 1 000 of mean population</i>	Vigda par <i>Marri- ages</i>	Levande födda <i>Live births rate</i>	Döda (utom död- födda) <i>Crude death rate</i>	Späd- barns- dödlig- het ¹ <i>Infant morta- lity¹</i>
Sverige				
1901/05	5,90	26,12	15,48	91,0
1921/25	6,34	19,14	12,06	59,9
1931/35	7,31	14,10	11,64	50,1
1941/45	9,64	18,75	10,64	31,0
1950	7,73	16,45	10,02	21,0
1955	7,19	14,78	9,45	17,4
1960	6,70	13,66	10,04	16,6
1961	6,97	13,89	9,78	15,8
1962	7,13	14,19	10,16	15,3
1963	7,03	14,85	10,05	15,0
1964	7,63	16,01	10,01	14,2
1965	7,75	15,88	10,11	13,3
1966	7,83	15,80	10,05	12,6
1967	7,19	15,42	10,14	12,9
1968	6,61	14,29	10,42	13,1
1969	6,07	13,51	10,46	11,7
1970	5,38	13,70	9,95	11,0
1971	4,93	14,14	10,21	11,1
1972	4,76	13,82	10,35	10,8
1973	4,70	13,48	10,52	9,9
1974	5,50	13,46	10,58	9,6
Danmark (1974)				
Finland (1974)	6,6	14,1	10,2	11,5 ²
Island (1974)	7,5	13,3	9,6	10,6 ²
Norge (1974)	8,8	19,7	6,9	9,6 ²
Nederländerna (1973)	6,9	15,0	9,9	10,4 ²
Frankrike (1973)	8,0	14,5	8,2	11,6
Schweiz (1973)	7,7	16,5	10,7	15,5
England och Wales (1973)	6,2	13,6	8,8	12,8
Västtyskland (1973)	8,6 ³	13,8	11,9	18,1
USA (1973)	6,4	10,2	11,8	22,7 ³
Japan (1973)	10,9	15,0	9,4	17,6
Nya Zeeland (1973)	10,0	19,4	6,6	11,3
Östtyskland (1973)	8,9	20,5	8,5	16,2
Sovjetunionen (1973)	8,1	10,6	13,7	16,0
	10,1	17,7	8,7	26,3

Sveriges folkmängd framgår av tabellerna sidan 136. Uppgifterna i dessa liksom nedanstående uppgifter för år 1974 är definitiva. Under år 1974 föddes 110 606 barn, varav 109 874 levande, avled 86 316 personer, varav 1 050 i första levnadsåret, ingicks 44 864 äktenskap och noterades en total folkkökning, inklusive invandringsöverskott på 9 078 personer. Vissa relationstal, som kan beräknas på dylika tal, ställer sig för Sverige och vissa andra stater som framgår av tablån ovan som i huvudsak hämtats ur »Statistical Yearbook» (UN) och »Statistisk årsbok» (statistiska centralbyrån).

Av de levande födda (år 1974) var 31,4 % födda utom äktenskap.

Den återstående medellivslängden vid födelsen var i Sverige för män resp kvinnor under perioden (1751/90) 33,72 och 36,64, (1901/10) 54,53 och 56,98 och (1969/73) 72,00 och 77,25.

Sistnämnda tal hävdar sig väl vid jämförelse med dem i andra länder, även om man väljer de högsta, vilket antydes av följande uppgifter för män resp kvinnor.

Danmark (1972/73) 70,8 och 76,3
Finland (1972) 66,6 och 74,9
Norge (1971/72) 71,2 och 77,4
England och Wales (1970/72) 68,9 och 75,1
Nederländerna (1972) 70,8 och 76,8
Västtyskland (1968/70) 67,2 och 73,4
USA (1972) 67,4 och 75,2
Japan (1972) 70,5 och 75,9 och
Nya Zeeland (1960/62) 68,4 och 73,8.

¹ Döda i första levnadsåret av 1 000 levande födda. *Dead during first year of life per 1 000 live births.* – ² Avser år 1973 – ³ Avser år 1974.

Antal döda per 100 000 invånare *Annual number of deaths per 100 000 inhabitants*

Dödsorsak (huvudgrupper enligt internationell klassifikation) <i>Cause of death (International Classification)</i>	Årtigen 1936/40	Årtigen 1941/45	Årtigen 1946/50	Årtigen 1951/55	Årtigen 1956/60	År 1965	År 1970	År 1973	År 1974
Tuberkulos <i>Tuberculosis</i>	81	69	39	16	8	5	5	4	5
Andra infektionssjukdomar; parasitära sjukdomar <i>Other Infectious and Parasitic Diseases</i>	26	19	10	5	4	4	4	3	4
Tumörer <i>Neoplasms</i>	156	160	164	169	182	195	208	232	238
Endokrina systemets sjukdomar, nutritions- rubbnings- och ämnesomsättnings- sjukdomar <i>Endocrine Nutritional and Metabolic Diseases</i> ¹	15	11	10	17	17	24	17	19	22
Blodbildande organens och blodets sjuk- domar <i>Diseases of the Blood and Bloodforming Organs</i>	6	6	6	4	4	4	2	2	1
Mentala rubbnings- <i>Mental disorders</i>	3	3	3	4	4	3	5	4	5
Nervsystemets och sinnesorganens sjuk- domar <i>Diseases of the Nervous System and Sense Organs</i>	125	121	128	147	148	130	10 ¹	13 ¹	13 ¹
Cirkulationsorganens sjukdomar <i>Diseases of the Circulatory System</i>	305	303	355	337	367	411	526 ¹	565 ¹	563 ¹
Respirationsorganens sjukdomar <i>Diseases of the Respiratory System</i>	114	75	53	52	58	68	60	47	47
Matsmältningsorganens sjukdomar <i>Dis- eases of the Digestive System</i>	51	43	37	40	38	42	40	44	43
Uro-genitalorganens sjukdomar <i>Diseases of the Genito-urinary System</i>	46	40	35	25	27	27	22	19	19
Komplikationer vid graviditet, förlossning och i puerperiet <i>Complica- tions of Pregnancy, Childbirth and the Puerperium</i>	4	3	1	1	1	0	0	0	0
Hudens och underhudens sjukdomar <i>Dis- eases of the Skin and Cellular Tissue</i>	1	1	1	1	1	1	1	0	0
Sjukdomar i muskler, skelett och bindväv <i>Diseases of the Musculoskeletal System and Connective Tissue</i>	4	4	4	5	3	3	3	6	6
Medfödda missbildningar <i>Congenital Malformations</i>	5	8	9	7	7	7	7	7	7
Vissa orsaker till perinatal dödlighet <i>Certain causes of Perinatal Mortality</i>	32	30	24	18	15	13	9	7	7
Symptom och ofullständigt preciserade fall (inkl senilitet) <i>Symptoms and Ill-defined Conditions</i>	137	109	91	58	29	10	6	5	4
Skador genom yttre våld och förgiftning (utom självmord) <i>Accidents, Poisoning and Violence (except suicide)</i>	42	44	38	40	42	45	47	53	54
Självmord och självtillfogad skada <i>Suicide</i>	16	15	15	17	19	19	22	21	20
Summa <i>Total</i>	1 169	1 064	1 023	963	974	1 011	995	1 051	1 058

¹ I den från 1969 gällande klassifikationen (8:e revisionen) har kapitelindelningen ändrats i några fall. Sålunda har bl a centrala nervsystemets kärlsjukdomar flyttats till kapitlet om »cirkulationsorganens sjukdomar» från »nervsystemets och sinnesorganens sjukdomar». I kapitlet »endokrina systemets sjukdomar» etc ingår i tabellen allergiska sjukdomar t o m år 1965. För de därefter redovisade åren har dessa sjukdomar delats upp och redovisats på andra kapitel.

TABELLER

- Tab. A 1. Översikt av den slutna vården år 1974
- Tab. A 2. Översikt av sjukhus och vårdplatser för slutna sjukvård den ³¹/₁₂ 1974 fördelade efter huvudmannakategori
- Tab. A 3. Sjukhusen år 1974, deras vårdplatser, intagningar, vård dagar och beläggning
- Tab. A 4. Översikt av den slutna vårdens utveckling åren 1930-1974
- Tab. A 5. Vårdplatsantalets förändringar vid samtliga sjukhus åren 1950-1974
- Tab. A 6. Utvecklingsstörda barn och ungdomar fördelade efter boende- och skolform ¹/₁₁ -74
- Tab. A 7. Utvecklingsstörda i verksamhet för vuxna fördelade efter boende- och verksamhetsform ¹/₁₁ -74
- Tab. A 8. Patienter i öppen vård (läkarbesök) och röntgenarbeten i öppen och slutna kroppssjukvård år 1974
- Tab. A 9. Personalen vid sjukhus för somatisk vård och lasarett för psykiatrisk vård år 1974
- Tab. A 10. Tjänster för personal vid sjukhus för somatisk vård och lasarett för psykiatrisk vård 1974
- Tab. A 11. Vakanser bland personalen vid sjukhus för somatisk vård och lasarett för psykiatrisk vård 1974
- Tab. A 12. Länsläkare och 1:e stadsläkare år 1974
- Tab. A 13. Läkartjänster i öppen vård utanför sjukhus hösten 1974
- Tab. A 14. Distriktssköterskornas verksamhet
- Tab. A 15. Specifikation av tabell A 14 för år 1973 och 1974
- Tab. A 16. Mödra- och barnvårdscentraler år 1974
- Tab. A 17. Mödra- och barnhälsovård år 1974
- Tab. A 18. Distriktsbarnmorskornas verksamhet åren 1970-1974
- Tab. A 19. Barnhälsovård åren 1970-74. Antal ympade barn i åldern 0-7 år
- Tab. A 20. Barnhälsovård åren 1970-1974. Uppfödning samt syn- och hörselprövning
- Tab. A 21. Verksamheten vid tuberkulosdispensärerna år 1974
- Tab. A 22. Smittkoppsympade barn i olika åldersgrupper i procent av totala antalet barn i resp åldersgrupp i slutet av vecka 36 1974 och 1975 och antalet barn som har ympats under tiden fr o m slutet av vecka 36 1974 t o m slutet av vecka 36 1975
- Tab. A 23. Folk tandvård. Verksamheten år 1974
- Tab. A 24. Antal fullständigt behandlade i folk tandvården 1974. Fördelning efter huvudmanområde och patientens ålder
- Tab. A 25. Antal apotek, dessas försäljningsbelopp och personal år 1974
- Tab. A 26. Antal i Sverige registrerade specialiteter

- Tab. A 27. Antal specialiteter gällande den 1.1.1975 av dem som registrerats under resp tidsperiod
- Tab. A 28. Slutbehandlade och balanserade registreringsärenden under åren 1955-74
- Tab. B 1. Den yrkesverksamma personalen i hälso- och sjukvård i slutet av åren 1950-1974
- Tab. B 2. Legitimerade läkare och tandläkare fördelade efter kön och tjänstgöringsområde den 31 december 1974
- Tab. B 3. Läkarkårens utveckling 1930-1974
- Tab. B 4. Sjuksköterskeårens utveckling 1930-1974
- Tab. B 5. Vissa sjukskötersketjänster och barnmorsketjänster år 1974
- Tab. C 1. Statens, allmänna försäkringskassornas, landstingens, städers utom landsting och övriga primärkommuners nettokostnader (drift- och anläggningskostnader) för hälso- och sjukvården åren 1960-1974 (1960/61-1974/75 för staten), milj kr
- Tab. C 2. Försäkringskassornas utgifter för sjukvård år 1974
- Tab. C 3. Det allmännas nettokostnader för nyanläggning och investering (nybyggnader och nyuppsättning av inventarier) åren 1960-1974 (1960/61-1974/75 för staten) milj kr
- Tab. C 4. Sjukhusens driftkostnader för år 1974, tusental kronor
- Tab. D 1. Antal fall av anmälningspliktiga smittsamma sjukdomar med undantag av veneriska sjukdomar åren 1955-1974 (kliniska fall).
- Tab. D 2. Insjuknade i smittsamma sjukdomar med individuell anmälningsplikt, med undantag av veneriska sjukdomar, länsvis år 1974 enligt internationell klassifikation
- Tab. D 3. Vissa smittsamma sjukdomar 1875-1974. Sjukdomar och nummer enligt internationell statistisk klassifikation
- Tab. D 4. Fall av venerisk sjukdom år 1974 fördelade efter bostadsort
- Tab. D 5. Gonorré 1950-1974
- Tab. D 6. Fall av venerisk sjukdom år 1974 efter ålder och kön
- Tab. D 7. Tuberkulossjukligheten och -dödligheten år 1974
- Tab. D 8. Antal födda barn per vårdplats samt perinatalt döda efter sjukvårdsområde
- Tab. D 9. Antal födda barn år 1974 fördelade efter moderns ålder och bördens ordningsnummer. Relativtal per 100000
- Tab. D 10. Antal födda barn och perinatalt döda efter barnets födelsevikt
- Tab. D 11. Perinatal dödlighet efter bördens ordningsnummer
- Tab. D 12. Perinatal dödlighet efter bördtyp
- Tab. D 13. Perinatal dödlighet efter moderns ålder
- Tab. D 14. Legala aborter 1974 efter tillstånd av socialstyrelsen
- Tab. D 15. Legala aborter 1974 efter tillstånd av två läkare (s k tvåläkarutlåtande) och totala antalet aborter
- Tab. D 16. Legala steriliseringar år 1974